

**NATIONAL ASSEMBLY OF
SEYCHELLES**

Tuesday 01st December, 2020

The Assembly met at 09am

National Anthem

Moment of Reflection

Mr Speaker in the Chair

MR SPEAKER

Mersi. Bonzour tou Manm Onorab. Bonzour tou telespektater a lekout. Byenveni pou nou sesyon Lasanble ozordi. Avan nou komans lo bann *item*, mon ti a kontan akord laparol Onorab Rosie Bistoquet pou en mesaz lo lazournen lalit kont *SIDA*. Onorab Bistoquet.

HON ROSIE BISTOQUET

Mersi Mr Speaker. Bonzour Mr Speaker. Bonzour tou Onorab. Bonzour tou piblik ki pe ekoute. En gro bonzour tou Seselwa ki afekte ou enfekte avek *HIV* ouswa *SIDA*.

Le 01 Desanm tou le lannen, lemond i komemor Lazournen Mondyal pou *SIDA*. Tou dimoun atraver lemond enkli Sesel i zwenn ansanm pou montre nou sipor pou tou dimoun ki pe swa viv ou afekte par *HIV*.

I osi en moman pou montre solidarite pou bann ki'n perdi zot lavi avek *SIDA*. Pou sa lannen 2020, lemond pe met plis latansyon lo pandemik *COVID-19*, pou fer sir ki latansyon i osi tourn anver *HIV* avek *SIDA*.

Sirtou aköz *COVID-19* in afekte lavi imen. Sa i demontre ki sa lepidemi *COVID* i relye avek sityasyon kritik, parey rediksyon legalite, rediksyon drwa imen, rediksyon proteksyon sosyal.

E pli enportan, dimoun ki'n kontinyen perdi travay dan sa lekonomi ki sonm. Avek sa bann defi dan lemond e osi isi Sesel, *United Nations program on HIV and AIDS UNAIDS, UNAIDS*.

Anba gidans Winnie Byanyima, *Executive Director of UNAIDS Under-Secretary General of the United Nations* in deside lo sa term Mondyal; "*Global solidarity and shared responsibility*"

Sa i vedit solidarite mondyal i responsabilite kolektiv. Sa set aköz i annan 2.5milyon dimoun ki *HIV* positive, pa pe ganny akse avek tretman. E plis ki 100 mil i ankor pe mor avek *SIDA*.

Dapre *UNAIDS* an 2019, *Global AIDS Monitoring reports, (GAM)*, isi Sesel, menm si

Gouvernman in ofer tou servis *free*, i annan en total 699 ouswa 81 poursan dimoun ki viv avek sa viris, pe ganny akse avek tretman.

Ladan 18 ka in *drop-out* e 49 i *lost* pou *follow-up*. Nou program prevansyon Nasyonal i zeneralize, non pa targete. Sosyete parey Sesel avek mwens ki 100mil dimoun, kot tou dimoun i konn tou dimoun.

Bann dimoun ki pe viv avek *SIDA* i war li tre difisil pou swiv tretman san ki piblik i konnen. Ziska prezan, depi ki Sesel in ganny son premye ka an 1988, i annan zis 2 dimoun ki'n vin an piblik pou briz sa silans.

Me sa in kree en kantite problem, sirtou diskriminasyon anver zot. E la i fer mwan mazin Reginald. Reginald mon frer, mon krwar byento sa diskriminasyon i ava arete. E nou latitid anver *SIDA* i pa'n ede ditou.

Nou'n menm war en kantite dimoun ki'n ganny afekte, i prefere al fer zot tes ouswa tretman aletranze pou mentenir konfidansyalite.

Alors, ziska prezan stigma ek diskriminasyon i nou pli gran lennmi isi Sesel. Nou'n trouve avek lepidemi *COVID-19*, personn pa *safe* ziska tou dimoun i *safe*.

Ki par egzanp bann ki pli vilnerab i napa okenn opsyon, sirtou dan nou sosyete. Alors nou devret retir tou bann baryer parey diskriminasyon, met dimoun o sant e fer sir ki nou repons i toultan annan en baz drwa imen.

Pou anmenn en lafen avek sa 2 lepidemi *HIV* ek *COVID-19* ki pe ravaz nou pei kot-a-kot. Me ziska prezan napa okenn vaksen kont sa 2 viris devaster. Tou pei i ganny demande pou ki *Leaders* e kominote i pli organize dan sa lalit.

Dan lemonn e osi isi Sesel, nou'n vwar en kantite aktivis kominoter ki solider avek bann ki afekte ou enfekte, dan sa lalit parey bann *NGOs*, bann *FBOs*, bann endividi.

Plis ki zanmen, la i le moman pou nou anmenn en *leadership* asarnen pou tou lazans dan pei, sirtou Minister Lasante, atraver sa bann stratezi swivan;

1) Revwar rol e responsabilite Konsey Nasyonal pou *SIDA*, pou fer sir ki tou bann program prevansyon, sipor tretman i efektiv e ganny enplimante dan en fason byen kordinen.

2) Revwar bann Polisi pou fer sir ki bann madanm ek zenn garson ek zenn fiy ki seksyelman aktiv, sirtou bann

miner, i ganny akse avek tou servis lasante. Sirtou pou *HIV and AIDS, Sexual Reproductive Health* ki nou pei i ofer.

3) Revwar program tretman dan Minister Lasante ki person pa ganny kit deryer. Sirtou kot tou sa ki bezwen tretman i ganny akse e elimin sa *drop-outs* avek sa bann *lost* pou *follow-up*.

5) Devlop regilasyon, Lalwa Nasyonal, pou fer sir ki diskriminasyon, marzinalizasyon dan bann dimoun avek bann dimoun ki annan en lavi seksyel alternativ parey bann *gays*, bann *transgenders*, bann *sex workers* e osi bann dimoun ki servi drog. E osi prizonyen ki zot drwa i ganny respekte a tou moman.

5) Sipor e *empower* tou bann dimoun ki travay dan *frontline*, parey dokter, ners, sarz fanm e lezot bann ki travay dan *support services* dan kominote pou delivre en servis de ot kalite. An menm tan rekonnèt zot kontribisyon kritik dan provizyon servis *HIV* avek *SIDA*.

An terminan zis mazine, nou pe apros lafen lannen 2000, lemonn e osi Sesel in vin pli riske pou viv e sa bann mwan ki pe swiv, pa pou fasil ditou.

Zis solidarite global e Nasyonal avek responsabilite kolektiv anver lezot ki pou ed nou demoli *coronavirus* e lepidemi *SIDA*.

E a garanti drwa lasante pou tou dimoun. Nou bezwen plis ki zanmen determinasyon politik, pou fer sir ki Sesel i met tou aksyon neser pou aret lepidemi *SIDA* ki pe menas lasante piblik, pou nou kapab *achieve* nou *development*, devlopman soutenab pou lannen 2030. Koman en pti pei Souvren, nou kapab fer li. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Sa laplodisman mon krwar nou akord ou nou sipor pou ou langazman dan lalit kont *SIDA*.

Avek sa nou ava avans lo *Private Notice Question* pou Minis Lasante Ms Peggy Vidot. E nou a demande ki nou apel Minis avek son delegasyon. Wi Onorab William.

HON WAVEN WILLIAM

Bonzour Mr Speaker. Mersi. Mr Speaker zis en pti pwen lord pou konsidere. Semenn pase nou'n aprouv en Mosyon *on the Ease of doing business*. Mon anvi konnen si menm prosedir pou ganny swivre.

Akoz i en pti pe malere ki ozordi la, i annan bokou bann dimoun avek sa sityasyon *COVID*, ki pe rod en pti *licence* ouswa en fason pou li kapab fer 2 bout zwenn, pou fer en pti biznes, ankor pe ganny difikilte.

E i annan bokou bann legzanp ouswa bann provizyon ki'n ganny fer dan sa diskisyon semenn pase. Mon anvi konnen ki prosedir nou pou servi?

Akoz deor la dimoun pe ekspekte ki sa Lasanble i pa reazir parey sizyenm Lasanble dan son fason fer, me ki keksoz i bouze. Mon a donn ou en legzanp Mr Speaker;

En dimoun ozordi dan en *snack shop* pe ganny demande pou li *apply*, pou li kapab fer *popcorn*, i bezwen *apply* pou en *manufacturing licence* Mr Speaker, eski sa i rezonnab? Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Mon pa kapab reponn ou bann kestyon la. Mon a note e mon pou sey fer mannyer donn ou en repons dan lazournen, mersi. Bon, byenveni Minis Lasante Mrs Peggy Vidot avek ou delegasyon.

E sa i Dr Danny Louange, Sef Egzekitiv Lotorite Lasante. E Dr Jude Gedeon ki Komiser

Lasante Piblik. Mersi Minis pou vin pran sa *PNQ* avek tre *short notice*.

E mon pou fer en pti lesplikasyon pou ki nou bann Manm e piblik i konpran deroulman nou Lasanble. Mon ti ganny en *PNQ* yer bomaten sorti kot *Leader* Lopozisyon. Sa ti lo vizit Prezidan *Maurice* e i ti adrese pou Vis-Prezidan.

Me Biro Prezidan ti enform mon ki Vis-Prezidan i an se moman i *Ag President*. E koman Prezidan i pa kapab vin dan Lasanble pou vin reponn kestyon. Sa *prerogative* mon'n rekonnnet.

Alor mon ti bezwen tir sa premye *PNQ* lo *Order Paper*. *Leader* Lopozisyon ti met en lot *PNQ* pli tar, adrese pou Minis Lasante ki isi ozordi. Mon ti ganny sa apre 4er. La mon oule fer resorti en problem ki mon vwar avek enn nou *Standing Orders*.

Standing Order 35 i dir ki *Leader* Lopozisyon i kapab soumet en *PNQ* 6er tan avan *Question Time*. Mon pa tro konpran rezondet par deryer sa dele letan.

Sa i vedir ki *Leader* Lopozisyon i kapab donn en *PNQ* 3er bomaten pou en Minis vin reponn 9er bomaten. Mon pa war dan ki sirkonstans sa

kestyon i kapab ganny depoze 3er bomaten.

Alor mon pe ekrir *Chairman Standing Orders Committee*, pou demann zot lenterpretasyon lo sa *Standing Order*. E si sa i devret parey serten Manm in fer mwan remarke, ki si sa i devret 6 *working hours*.

Alor mon ti a kontan ganny lenterpretasyon *Standing Orders Committee*. E si zot dakor avek mwan, nou a enterpret li koumsa. Si non, nou a regarde ki lesplikasyon.

Mersi. Prezan nou a bouz lo *PNQ* e mon a pas laparol avek *Leader* Lopozisyon Onorab Sebastien Pillay pou son kestyon. Onorab.

HON SEBASTIEN PILLAY

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker petet avan mon komans demann mon kestyon, i enportan mon fer en pwen, mon fer en lesplikasyon. Mr Speaker fodre ki ou osi eksplik piblik la deor, ki ou ti enform mwan ki Vis-Prezidan pa pe vin reponn mon *PNQ almost* tar dan apre midi.

MR SPEAKER

Wi, wi.

HON SEBASTIEN PILLAY

E mwan, e mon *prerogative* anba *Standing Orders*, pou anvoy en *PNQ*, sirtou ler i annan bann size Nasyonal ki enportan pou piblik konnen.

Mon oule *remind* Lasanble ki dan Konstitisyon i annan zis en dimoun ki annan *prerogative* prezidansyel, e sa se Prezidan Larepiblik. E Vis-Prezidan ti'n kapab *assign* sa *PNQ* avek Minis Dezinyen parey in ganny fer dan lepase e Minis Dezinyen ti kapab vin dan Lasanble.

Sa ki mon vwar in arive, mon santi poudir ou'n aksepte ki Legzekitiv ki *dictate* keler ki ou, ou pou pran biznes Lasanble. Mon ti ava enplor ou ki Lasanble i en lenstitisyon endepandan e ki desizyon kan Lasanble i devret pran en biznes oubyen en size, i devret reste avek Lasanble. *Of course* i bezwen annan konsiltasyon ek Legzekitiv.

Me i ti kapab sa *PNQ* ti ganny pran par *either* Minis Dezinyen, i annan en bout ki ti pou Minis Lasante ladan. E Legzekitiv ti ava deside ki manner i devret ganny reponn. So premyerman mon oule fer sa kler. Dezyenmman ...

MR SPEAKER

Mersi Onorab.

HON SEBASTIEN PILLAY

Non, non Mr Speaker an se ki konsern letan pou mon donn en *PNQ* mon krwar ki, mon krwar ki presedans Lasanble in montre ki sa dimoun ki'n asiz dan sa sez ki la, in anvoy plizyer *PNQ* e toultan Legzekitiv in reponn.

So, akoz ozordi ki ler Gouvernman *LDS* i o pouvwar, ki ler nou, nou pou anvoy *PNQ*, ki *suddenly* nou bezwen sanz lord, sanz bann keksoz ki manner i ganny fer? Mon oule zis met sa lo rikord Mr Speaker e avek sa mon ava demann mon kestyon.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Mon'n fini pronons mon lekor lo sa size, silvouple avanse lo *PNQ*.

HON SEBASTIEN PILLAY

Mon kestyon i lir koumsa;-

Swivan bann revelasyon lo konbyen pe kout Gouvernman pou pran bann mezir pou fer fas avek pandemi *COVID-19*, e prenon kont ki i annan nouvo lapros ki'n ganny anonse par Prezidan Larepiblik,

Eski Minis pou Lasante i kapab eksplik nou Lasanble;

(1) Dan ki konteks sa bann mezir tel koman lwe

latant, pran Lotel *Berjaya Beau Vallon Bay* koman, sant karantenn ti ganny pran? E eski in annan bann mezir kontrol ki'n ganny pran pou asire ki larzan piblik i ganny byen depanse?

Dezyenm kestyon, *likely*.

(2) Eski desizyon ki sant karantenn pe aprezan bouz lotel *Avani* ki oparavan dapre lenformasyon ti pe ganny servi pou *frontline staff* e aprezan pou osi pran bann lezot endividi ki bezwen al dan karantenn, pa pou poz en pli gran risk pou nou bann *frontline staff*?

(3) Eski Komisyon Lasante Piblik e Departman Lasante in ganny konsilte lo sa bann nouvo mezir?

(4) Prenon kont ki nou pe vwar bann vizit ofisyel par bann O Zofisye lezot pei isi, e menm Prezidan Larepiblik ki'n al en vizit ofisyel, eski bann mezir lasante piblik tel ki karantenn e lezot, pou ganny respekte sirtou la ki nou'n vwar lanons ki 2 *frontline staff* in ganny sa viris? Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Onorab Pillay. Minis mon a pas laparol avek ou.

MINISTER PEGGY VIDOT

Mersi Mr Speaker. Bonzour Mr Speaker. Bonzour

Leader of Lopozişyon. Bonzour *Leader Zafer Gouvernman.* Bonzour tou Onorab, bonzour tou dimoun ki a lekout.

Mr Speaker mon ti a kontan komanse par dir ki, pou nou ki sorti dan Lasante i fer nou gran plezir ozordi pou vwar ki tou dimoun pe komemor Lazournen Mondyal pou *SIDA*, an meton zot tou en pti riban rous. Alor nou santi poudir nou pe ganny sipor dan nou bann travay pou kapab *manage* sa problem *SIDA* dan pei, mersi.

Mr Speaker, Minister Lasante ti komans lwe bann latant pou fer triyaz apre ki Sesel ti'n detekte son premye ka *COVID-19*. E tou bann modernizasyon ki ti ganny fer ti endike ki Sesel pa ti fer, si pa ti fer atansyon, ver Zen, Zilyet sa lannen Sesel ti pou'n kapab ganny plizyer douzenn ka *COVID-19*.

E en bon poursantaz ladan ti pou bann ka ki grav dapre tou model ki ti ganny servi dan sa letan, ki ti baze lo konesans ki ti annan lo *COVID-19* a sa lepok.

Departman Lasante ti bezwen en fasilite pou fer triyaz pou tou bann fasilite lasante, pou nobou kapab fer sa triyaz ek bann pasyan, bann *staff* e bann viziter. E separ bann ki ti annan sentonm pou *COVID-19*

avan ki zot ti kapab antre dan bann servis Lasante.

Triyaz ti enportan pou protez pasyan e *staff*, e ti anlany avek bann meyer pratik ki ti rekomande dan tel sityasyon. Avek lirezans pou enstal bann sant triyaz, bann latant ti ganny vwar koman bann striktir ki ti pou pli vit pou zot met an plas.

Alor Minister Lasante ti rod dimoun ki ti kapab lwe latant a sa letan, e ti idantifye 5 lakonpanyen ki ti annan sa ban latant grander ki zot ti bezwen. E ti kapab vin enstal zot ase vit, mon konpran *over en weekend*.

E sa ti ganny fer kot tou sant Lasante lo Mahe, Praslin ek La Digue. An se ki konsern *Berjaya*, Lasante ti bezwen rod en tel fasilite ler sityasyon *COVID-19* dan lemonn ti paret pe agrave, e Sesel ti'n ganny son premye ka transmision lokal.

E en letan irzans Lasante piblik ti'n ganny proklanmen. Avek logmantasyon bann Seselwa ki ti pe retournen sa letan, e ki ti bezwen al dan karantenn, e avek sa gran nonm dimoun ki ti'n ganny kontak avek bann ka, zot osi ti bezwen al dan karantenn, ti kler ki sa fasilite ki Lasante ti pe okipe a sa lepok, *Coast Guard* avek *Maison Football*, i pa ti ase

pou karantenn tou dimoun ki pou bezwen.

En desizyon alor ti ganny pran pou fer *réquisition* ek *Berjaya*, anba Lalwa Irzans Lasante Piblik an Mars. Ti annan negosyasyon. E bann diskisyon ek negosyasyon ti ganny fer pou pey *Berjaya* par Minis Finans a sa letan.

Berjaya ti ganny swazir akoz son *configuration*, lakantite lasanm ki i ti annan ek son lokasyon parmi lezot kriter ki zot ti servi. Sa pri, i pri pli ba ki zot ti kapab negosye avek *Berjaya* sa letan.

E a Lasante in vwar ki i annan en tel fasilite parey *Berjaya* in ed nou pou anpes annan plis lenfeksyon, akoz nou ti kapab fer karantenn tou dimoun ki ti neser.

Sete pli tar ki *Avani* ki diskisyon avek *Avani* ti ganny fer pou met *staff* ki ti pe travay avek *COVID-19*, enkli bann ners *Kenyan* ki ti vini sa letan.

Dan konteks fer sir ki larzan piblik pe ganny byen depanse, e an prenon kont ki pei pe pas dan en problemn lekonomi, nou'n bezwen pran bann desizyon pou pran mezir apropiye, pou fer sir ki larzan piblik i byen ganny zere e pou koup depans kot nou kapab.

Alors sa 2 mezir, lwe latant e akizisyon *Berjaya*, i

parmi bann mezir ki nou'n santi ti'n ganny pran, me nou pe kapab vwar koman nou kapab koup sa bann depans. E sa ki'n ganny fer.

Lo dezyenm kestyon Mr Speaker, nou a dir non, kot *Avani* nou pou annan zis dimoun ki an karantenn. I vre ki oparavan *Avani* ti ganny servi pou *frontline staff* e nou ti mete bann *frontline staff* laba ziska Me.

Apré nou ti met bann *front line* *Kenyan nurses* laba ziska Out. E apré sa bann *Kenyan nurses* in sorti, zot in *move* dan *private accommodation*. E la avek sa nouvo lof ki nou'n gannyen, *Avani* pou kapab servi pou karantenn. Sa i pou enkli bann rezidan ek bann dimoun ki annan *GOP* ki sorti dan pei kategori 2, ki pou kapab al laba. E bann dimoun ki isi ki pou ganny klarifye koman o risk.

Me selman nou pou napa *frontline workers* ki pe zis reste laba. Eski Komisyon Lasante Piblik ek Departman Lasante in ganny konsilte lo bann nouvo mezir? Wi.

Tou bann sizesyon pou bann mezir ki devret enpoze, i ganny diskite lo tou Komite ki egziste e ganny, avan i ganny met an plas.

E sa bann Komite i enkli *Public Health Emergency*

Operation Committee e tou bann lezot Komite ki an plas dan sa *risk and COVID Response Plan*.

E dan sa Komite, bann diferan Komite, i annan diferan eksper lokal ki sorti dan tou sekte lasante e osi enkli lezot sekte parey *DRDM* e osi *WHO*. Sa bann dimoun, sa bann eksper pe swiv sa pandemi 24 er lo 24. Tou sa bann devlopman syantifik ki i annan ki pe ganny vwar dan lemond globalman, tou sa ki pe arive toulezour, tou le erdtan, tou minit, nou annan group ki pe swiv tou sa bann devlopman lo *COVID-19*.

Selman apre ki i annan konsansis lo ki mezir ki devret pran, e ki mannyer sa bann mezir pou ganny enplimante avek mwen risk pou posib, ki laprouvasyon i donnen pou nou enplimant sa bann mezir.

Lo kestyon limero 4 Mr Speaker, nou kapab dir ki lo komansman sa lepidemi, nou pei ti dan en sityasyon totalman diferan ekonomikman. Ozordi alors, nou bezwen pran bann mezir ki tenir an kont sa realite lekonomi ki nou ladan.

I kler ki louvertir Sesel avek lemond, pou nou kapab relans nou lekonomi i enportan. E alor i vedir ki nou bezwen fer fas avek bokou plis risk. Nou

bezwen sa louvertir ozordi nou a dakor kekfwa bokou plis ki zanmen.

Nou oule dir ki i annan konsansis dan Gouvernman, ki sa bann vizit ki nou pei in permet arive isi Sesel, e osi sa vizit ki nou Prezidan Larepublik in fer aletranze, e zot pou adres bann bezwen Nasyonal pou nou pei i kapab kontinyen fer fas avek sa bann defi ki i annan.

Koman Minis Lasante, mon satisfis ki sa bann vizit in fer avek tou bann prekosyon Lasante Piblik ki nesese e tou prekosyon ki'n nesese in ganny met an plas.

Pou vizit delegasyon Endyen, ti menm annan en tim Lasante piblik ki ti al vizit *State House* davans e fer sir ki tou keksoz laba ti annord, pou redwir okenn risk ki ti kapab annan.

Pou vizit Prezidan Sesel/*Maurice*, in osi annan bokou preparasyon an kolaborasyon avek Lotorite Lasante Piblik. Tou keksoz in fer an kolaborasyon e an konsiltasyon.

I kler ki tou bann lazans dan Minister Lasante, i aplik sa bann mezir avek severite e sa pou kontinyen. Lefe ki 2 travayer Lasante in teste pozitiv pou *COVID-19*, napa nanryen pou fer avek sa bann vizit.

Me i annan pou fer avek nesesite pou nou, nou tou pratik bann mezir debaz, tel ki met nou mas kot i rekomande. Servi dezenfektan pou lanmen, oubyen lav lanmen kan i rekomande e sirtou gar distans.

Sa bann mezir Mr Speaker, bann mezir karantenn ek sirveyans pasiv ki nou met an plas, zot annan en degre fleksibilite depan lo ki pei sa dimoun i sorti.

Nou annan kategori pei dan, pei dan kategori 1, nou annan pei dan kategori 2 e bann pei ki annan en stati spesyal. E osi i pou depan lo stati sa dimoun koman en vwayazer.

Par egzanp, i annan laranzman spesyal pou bann Diplomat e dimoun ki ganny konsidere koman Diplomat. I osi annan derogasyon lo serten sa bann mezir, si en dimoun i annan serten lanpesman.

Parey si en dimoun pe voyaz avek en pti zanfan ou si non en madanm pandan son lansentman, en maladi ek lezot kondisyon. E sa nou panse i esansyel pou nou fer sir ki tou dimoun i ganny meyer swivi pou zot sityasyon lasante, a nenport ki moman.

Mr Speaker parey mon dir, an se moman nou'n vwar nou'n

ganny 2 ka, ki in en transmisyon lokal.

I esansyel, nou pa kapab repet li ase souvan e ase for, ki tou mezir prekosyon i ganny pran lo tou nouvo, par tou dimoun. Akoz pandemi *COVID-19* i ankor reel. I ankor for dan diferan pei.

E nou pe vwar poudir pli ale nou bann ka pozitiv i monte, lafason transmisyon i sanze. Alor Mr Speaker mon ti a kontan lo non Minister Lasante, enplor tou dimoun, tou dimoun ki nou met nou mas dan sityasyon kot *social distancing* pa kapab ganny pratike.

E mon ti a kontan parey nou annan riban rouz ozordi, nou ti ava'n vwar tou dimoun dan mas dan sa Lasanble. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Minis Vidot. Nou aprezan pas lo Kestyon Siplemanter. Nou ti a kontan rapel bann Manm ki Kestyon Siplemanter i pou eklersi sa kestyon orizinal.

Si zot annan lezot size aryer ki zot anvi leve, silvouple prepar zot kestyon e zot a mete. Mon a pran bann non pou Kestyon Siplemanter. Tre byen, nou a komans avek *Leader* Lopozisyon si i anvi poz okenn kestyon.

HON SEBASTIEN PILLAY

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker mon annan detrwà kestyon pou Minis, pou klarifye serten larepons. Premyerman, anski konsern sa size Beau Vallon Bay avek lwe latant. Nou'n vwar plizyer sif ganny mansyonnen en pe partou, e ti ava enportan ki nou ganny klarifikasyon lo sa ban sif. Akoz koman *Chairman FPAC*, enn bann keksoz ki mon pou fer e ki mon pou osi demann Oditer Zeneral pou fer en lodit lo sa size lwe bann latant.

Premyerman, nou'n tann en sif R129mil *regarding* lwe lantant par zour. Eski i korek ki ti annan latant ki pe ganny lwe pou sa R129mil? Oubyen pri bann latant i diferan avek sa ki'n ganny anonse?

E an relasyon avek Beau Vallon Bay, ou'n dir nou sa i pri pli ba ki zot ti kapab gannyen, ki pri orizinal ki Beau Vallon ti'n vin avek, pou nou konnen si vreman sa pri i pli ba ki zot ti'n kapab gannyen, oubyen ti annan en pri pli o ki ti'n ganny propoze?

Mon lot kestyon i konsern bann *staff* ki *Avani*. Eski bann *staff* ki *Avani*, oubyen bann dimoun ki pe al dan karantenn *Avani*, pe swiv serten protokol ki zot bezwen reste dan zot lasanm, zot pa sorti?

Akoz Minis i annan konplent, e mon fek ganny *text from* serten travayer la. Ki'n dir mwan poudir bann dimoun ki sipoze dan karantenn pe sorti dan zot lasanm pe al dan lasanm lezot dimoun. E sa i sorti kot zot *staff* ki *Avani* pou lemoman. Mon fek ganny sa *text* la. So eski ou kapab klarifye ki bann protokol zot pe met an plas *regarding* sa sityasyon?

Anski konsern bann vizit bann *Dignitaries*. Minis, ou'n dir nou poudir i annan en lalis bann dimoun ki sipoze ganny serten tretman spesyal. Mon ti a kontan si ou Minister ti a kapab fer Lasanble ganny lalis sa group dimoun. Akoz mon prezimen ki ler Seselwa ki sorti aletranze i retournen, oubyen okenn dimoun ki revini, i bezwen al fer en prosedir karantenn.

E nou'n tann bokou konplent lo la. Seselwa, dimoun ki'n sorti deor, sirtou Seselwa. Menm bann ki reste aletranze in vini zot pe konplent. Me la nou pe tandé i annan serten dimoun ki zot, zot pa pou ale karantenn. Oubyen zot pou ganny trete diferaman. So klarifye avek nou, donn nou lalis sa bann dimoun ki sipoze ganny sa tretman spesyal parey ou pe dir.

Aprè dezyenman, an ski konsèrn sa bann vizit bann *foreign Dignitaries*, e sirtou la nou'n war vizit Prezidan, *Maurice*. Nou'n vwar par egzanp dan vizit Prezidan, kot Prezidan pe zwenn bann dimoun. Menm en santez pe sante avek Prezidan, i napa *mask* dan son figir, napa bann mezir *social distancing*.

So, mon kestyon i se ki, nou pe vwar bann vizit D'Eta dan en letan kot i pa neserman ideal pou fer sa bann vizit Leta. So ki zot Minister pe fer pou asire ki ler sa bann *Dignitaries* swa i vin isi, swa nou bann *Dignitaries* i al aletranze, zot ganny proteze, e zot protez zot prop lekor kont risk atrap sa viris, sirtou zot dan en pei kot i annan sa viris ki'n deza al ver *community transmission*? Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi. Minis fotespere ou'n nobou *note* tou sa bann kestyon. Minis ou annan laparol.

MINISTER PEGGY VIDOT

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker, mon ava komans avek *Beau Vallon Bay*. Mon konpran ki o debi ler zot in komans negosyasyon avek *Beau Vallon*

Bay, pri ki ti komans avek sete (R1500) par lasanm. Sa negosyasyon in ganny pran, e pou en pe letan *Beau Vallon Bay* in dakor ki pey pou komanse R500 par lasanm. Me apre, Zilyet, Out ler son premye Kontra ti fini, zot ti fer remonte R800 par lasanm.

E sa sete pri ki Minis Finans ti kapab negosye avek *Berjaya Beau Vallon Bay*. Sa sete pou lasanm. Selman Minister Lasante ti bezwen pey *utilities* avek *WIFI* pou tou lasanm. E negosyasyon ti pran kont o komansman ti pou mwens lasanm 134 ou 135. Me apre sa dan lot negosyasyon, Minister Lasante ti vwar i ti bezwen ogmant kantite lasanm. E nou ti pran tou lasanm 177 ki ti annan. So, sa Mr Speaker, se sa premye bout kestyon lo *Berjaya*.

Lo kote latant. Nou pri pou latant par mwan, in ariv nou R3, 859,130milyon. *Ok?* Ki fer ler ou ogard li par zour, ti vin nou R129,370. *Ok?* Sa sete bann pri ki'n ganny negosye pou latant, ki nou pe lwe avek 5 konpanyen.

Lo sa ki vizit *staff Avani*, lo mezir ki nou annan kot Lotel *Avani*? Tou dimoun ki al dan karantenn, i ganny eksplike, i ganny dir ki kalite regilasyon ki annan. E nou espekte ki tou

dimoun ki konpran koman en maladi parey *COVID* i kapab serye. E en dimoun ki annan responsabilite pou son lasante, i merit kapab swiv bann regilasyon ki nou donnen.

I vre ki nou pa kapab gard en dimoun dan en lasanm 24 lo 24. Akoz sa dimoun i bezwen legzersis. So dan regilasyon ki i annan, i annan ler ki dimoun i kapab sorti pou fer en pti marse. Me vizit en dimoun dan en lot lasanm, i pa permet. E mersi Onorab pou anmenn dan nou latansyon ki enn nou *staff* ki pe fer sa, e ki pe anvoy ou *text* lo sa size. E nou asire ki nou ava ogard sa *staff* e fer sir ki li osi i konpran regilasyon ki annan an plas.

Lo lalis dimoun ki, mon pa'n dir zot en lalis spesyal, me i en lalis ki kategoriz bann dimoun ki kapab, dizon fer zot karantenn dan lakour. Wi, mon ava anvoy ou sa lalis, sa regilasyon, ki mannyer nou kapab, ki dimoun ki kapab ganny vwar apre ki zot eksplik zot ka pou ganny permet pou al karantenn dan lakour. I en lalis kondisyon, e sa nou kapab fer ou gannyen. I deza lo nou- Apre pou lalis Diplomat, nou pou ganny sa avek *Foreign Affairs*.

Nou konpran ki an se moman Onorab, ki Oditer Zeneral pe odit nou bann

depans *COVID*. Alors i deza an plas, e nou ava fer sir ki nou donn tou bann depans. Tou bann lenformasyon neserer pou ki sa odit i ganny fer. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Onorab Waven William. Ou kestyon.

HON WAVEN WILLIAM

Mersi Mr Speaker. Bonzour tou dimoun ki a lekout. Bonzour Minis avek ou lekip. Minis mon bann kestyon i *comme* swivan; Premyerman Minis, mon ti a kontan ki lefe ki sa sif ki ou'n donnen mon pa'n tro sezi. Mon ti a kontan ki ou repet sa sif konbyen ki pei pou pe *save* larzan vizavi sa desizyon pou transfer sa Sant Karantenn *Avani*?

E dezyenmman, Minis, lefe ki letan dimoun i tann nonm Sant Karantenn, e la in bouz *Avani*, e mwan mon konnen ki i annan en ta sitwayen avek bann viziter ki frekant, sorti dan bann lezot distrik ki frekant lans Barbarons, mon ti a kontan ou donn piblik deor la sa garanti ki par lefe ki dan lepase. Mon pe koz ou prizon. Kot i annan en madanm prizonnyen ti tonm anwad fanmir, e malgre ti annan sekirite.

Me, ki mezir adisyonnèl zot pe pran, ouswa ki konsey ou donn bann dimoun ki servi sa lans Barbarons, pou zot pa ganny mon kapab dir, enfekte?

Akoz dimoun i konsernen, lefe ki i annan sa *shift*, parey mon dir ou i annan bokou dimoun ki servi sa lans dan *weekend*. Ki garanti ou pe donner ki, ouswa ki mezir sekirite adisyonnèl zot pou mete, pou fer sir ki bann dimoun ki lo karantenn, Seselwa koman viziter, pa mon kapab dir fer bann aksyon ki pa neserer, ki lezot dimoun i ganny afekte? Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER PEGGY VIDOT

Mr Speaker ... in demande ki pri *Berjaya*. Parey mon'n dir nou pri par lasanm ti R800, kantite lasanm ki nou ti'n pran, sete 177. An plis ki sa, nou ti annan pri *utilities* ki ti varye par diferan mwan. Avek *WIFI* ki nou ti bezwen azoute pou nou pey *Berjaya*. Sa ki mon annan la, se pou mwan Septanm, *bill* ki nou ti pey *Berjaya*, ti ariv 6.1 milyon.

Pou Out, ti ariv 6.2. R6, 232,481 milyon. An Zilyet, ti R4,529,542 milyon. Nou kapab donn ou pou diferan mwan.

Lo kote *Avani*, nou bann dimoun ki dan karantenn pa pou ale lo lans *Avani*, kot lotel *Avani*. Nou annan an plas sekirite ki sipoze vey sa. Me koman i annan en konsern par piblik, nou a fer sir ki nou ranforsi ankor sa bann sekirite. Akoz dimoun i annan drwa sorti zis dan zarden, me pa pou al lo lans. Alors pou piblik, lans pou reste aksesib e *safe*. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Onorab Loze. Ou kestyon.

HON JOHAN LOZE

Bonzour Mr Speaker. Bonzour tou dimoun a lekout. Minis, mon ti a kontan si ou kapab donn Lepep Seselwa en *reassurance* konmkwa ki ou Minister avek Departman Lasante Piblik, zot pe *advise la présidence* byen lo tou laspe sa pandemi ki lemonn i trouv li ladan?

Akoz ou'n fek eksplik nou la ki mezir degaz ki konte. *Again, we go back to met mask*, lav lanmen, *sanitize* lanmen. Be *yet* i annan bokou portre ki pe vwar traverse, kot nou vwar manm dan delegasyon *la présidence including* Prezidan Larepiblik Sesel, lo en vizit enternasyonal kot pa pe pratik

sa bann mezir ki ou, ou pe dir nou.

Alors mon anvi konnen pou rezon sekirite, e lasante nou Prezidan, ki ou pe donn li bon konsey lo sa size? Mersi Mr Speaker.

(laughter)

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER PEGGY VIDOT

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab pou ou keston. Onorab, mon asir ou ki Lasante pe donn tou konsey neser tou dimoun dan Sesel, enkli Prezidan. Nou vwar ki menm nou donn konsey, par egzansp si mon, eskiz mwan Onorab, me isi dan Lasanble, semenn pase nou ti dir met *mask*. E ozordi desizyon, desizyon i endividyel. Sakenn nou i deside pou fer li, ou pa pou fer li.

Me si ou dir mwan lasirans ki nou, nou pe donn bon konsey. Mon a dir ou, wi nou pe donn bon konsey. Nou kontinyen demande, parey mon fek demande ankor ozordi. E nou pou kontinyen demande. E nou ti pou kontan parey ou pe dir, ou'n vwar serten limaz. I annan de serten limaz ki nou'n vwar, ki nou war Prezidan dan son *mask*.

So ki nou santi nou pe donn konsey, me nou osi realize poudir fer serten aksyon i vremen responsabilite endividyel. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Onorab Regina Esparon.

HON REGINA ESPARON

Mersi Mr Speaker. Bonzour tou dimoun. Mr Speaker, an vi ki Minis in mansyonn bann ners *Kenyan*, mon ti a kontan zis en leklersisman. Minis ou'n dir poudir bann ners *Kenyan* pe reste dan en letablisman prive an se moman. Konbyen pe kout Minister Lasante pou sa letablisman prive kot zot ete? Epi konbyen ners *Kenyan* ki ankor isi Sesel?

E sa programm avek ners *Kenyan*, eski i en keksoz ki Minister Lasante i bezwen ki pou kontinyen? Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER PEGGY VIDOT

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab pou ou keston. Onorab, mon pou napa sif konbyen pe kout nou pou akomodasyon bann ners *Kenyan*. Me i en keksoz ki nou kapab rode e anvoy ou.

An se moman, ners Kenyan ti'n vin pou 3 mwan. Renouvlab pou en lot 3 mwan, ou pou pli lontan. Nou'n fer en legzersis sa mwan, nou'n realize avek lafason ki lepidemi ti pe evolye, ki nou ti pou kapab les bann ners *Kenyan* ale, apre zot dernyen 3 mwan.

I annan ki'n deza kit pei. Nou annan ankor 27 ki ankor isi, e ki pou pe kit pei semenn prosenn. Akoz pou lemoman nou santi poudir avek evolisyon pandemi kot pe annan vaksen, ki nou risk ganny bann gran *surge* parey nou ti panse an Zilyet, Out, i pa neserman la.

Me koman nou dir, lepidemi i ankor pe evolye. I annan diferan keksoz ki nou pa ankor konpran avek sa maladi. E nou toultan annan sa lakor avek Kenya. An ka ki nou bezwen led dan le fitir pou zot kapab asiste nou. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Onorab Sylvanne Lemiel.

HON SYLVANNE LEMIEL

Mersi Mr Speaker. Bonzour Minis avek ou delegasyon. Bonzour tou Manm Onorab, e tou dimoun a lekout. Minis, i annan lenkyetid par bann *staff Avani* ki zot pa'n ganny *training*

pou zot kapab travay avek sa bann dimoun ki vin dan karantenn, eski ou Minister pe mazin zwenn avek sa bann travayer pou donn zot en pe *training* pou zot vin pli konfidan? Mersi *Minister*.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis, wi.

MINISTER PEGGY VIDOT

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab pou ou kestyon. Bann *staff Avani* ti deza ganny *training* ler zot ti pe pran bann dimoun o debi. Mon fek ganny rasire ankor ki *assessment* in ganny fer yer, pou ogarde koman zot ete an term pran bann proteksyon ki zot merit fer. E bann keksoz ki zot merit fer.

Me nou asir ou ki nou pe pran tou prekosyon neserer, pou nou ranforsi nou *training*. Ranforsi tou mezir ki nou kapab, pou fer sir ki nou gard tou travayer, e tou Seselwa *safe*. Mersi Onorab.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Onorab John Hoareau.

HON JOHN HOAREAU

Mersi Mr Speaker. Bonzour Mr Speaker. Bonzour Minis ek ou delegasyon. Bonzour tou

dimoun a lekout. An vi ki Gouvernman avan, in depans 4.3milyon pou donn *GICC* pou renouvle bann *army barracks* laba Ile du Swet. E mon ti a kontan ki Minis i dir nou, akoz ki Gouvernman pa ankor zanmen admit okenn dimoun laba Ile du Swet? E si sa pa en model gaspiyaz larzan *tax payers* ki Gouvernman avan in fer?

E mon ti a kontan Minis, si ou annan detay kantite latant ki pe ganny lwe? Lekel sa bann lakonpanyen? E konbyen lakonpanyen i annan? Nou ti a kontan konnen si, mon konnen nou'n deza gannyen sa bann lenformasyon o paravan. Me nou ti a kontan konnen si i annan nouvo dimoun ki dan zwe? Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER PEGGY VIDOT

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab pou ou kestyon. Ile du Swet i ankor toultan en fasilite ki i pou ganny servi pou karantenn. E nou realize par egzanz lakantite lasanm ki nou annan *Avani*, i mwens ki nou ti annan kot *Berjaya*. E alor nou annan 34 lasanm laba Ile du Swet, i pou en landrwa kot ler

nou'n nepli annan lasanm *Avani* nou pou al laba.

In deza annan dimoun ki'n al Ile du Swet. Enn bann rezon kekfwa akoz zot pa'n servi li, osi a plen tan, sete akoz si ti annan lasanm, zot ti kapab group tou travayer en sel landrwa *as oppose* pou *split* travayer, ki fer ki i ava fer nou ganny en pe plis problem ekolojistik.

Nou annan parey mon'n dir 5 konpanyen avek ki nou pe lwe latant, e sa lenformasyon i a kapab ganny anvoye pou Lasanble Mr Speaker. Nou annan an se moman 21 latant ki pe ganny lwe, diferan grander.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Onorab Aglae.

HON EGBERT AGLAE

Mersi Mr Speaker. Bonzour Minis ek ou delegasyon. Minis, lo size latant. An vi ki ti annan sa lirezans an Mars swivan pandemi, e kot nou konnen poudir Minister Lasante pa ti ekipe pou li kapab pran bann mezir, ki ti pe ganny demande par *WHO*. Kot i konsern latant Minis, eski ou kapab dir lentansyon Minister Lasante, sete pou lwe latant endefinitivman, ouswa zot ti annan en plan a lavenir osi pou

zot osi rod zot prop fasilite pou kapab fer sa *screening*? Sa i enn.

Dezyenmman Minis, eski ou kapab enform sa Lasanble, sa bann, lo nivo kestyon limero 4. Pou tou bann dimoun, Seselwa e etranze ki al deor, eski ler zot pe retournen, zot pou bezwen swiv bann mezir karantenn? E si non, ki bann lezot mezir adisyonnèl sirtou parey delegasyon Prezidansyel ki'n ale, ki bann mezir adisyonnèl ki zot pe met an plas ki fer ki ler zot retournen zot pa zis antre dan popilasyon an zeneral? Mersi Minis.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER PEGGY VIDOT

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab pou ou kestyon. Lo kote latant, wi, Minister Lasante pa ti ekipe pou zot annan fasilite pou fer sa triyaz ki ti bezwen. E koman, pandemi ti ankor dan son si ou le, premye staz. Ki napa bokou keksoz ki dimoun ti konnen, kan i pou ale, konbyen letan. E kefwà koman pou zer e fer diferan keksoz ki ti bezwen fer.

Minister Lasante ti panse a sa letan, ki i pa pou en gran peryod ki zot ti pou bezwen latant. E mannyer fason pou fer

a sa letan kan zot ti bezwen sete pou lwe. Me selman ti napa en plan pou aste *or* rod bann latant ki pou vin pou Minister Lasante *itself*.

Me ler nou'n vwar kou e vwar ki mannyer sityasyon i ete, ki sa bann mezir fer triyaz kot bann Sant Lasante, pou en keksoz ki pou ale lo en peryod bokou pli long term, ti fer sans pou nou kapab koup depans pou vwar si nou kapab koman Minister Lasante esey ganny sa bann latant. E se sa ki nou'n fer. An fezan sa, nou realize ki i ava koup nou depans par aprosan 129mil preske dir 130mil par zour.

Lo ki bann dimoun i merit fer ler zot retournen? Nou annan 2 kategori. Nou annan kategori 1, dimoun ki sorti dan pei ki nou met dan kategori 1. E sa Lalis i lo nou *website*, i lo *website* Minister Touris. En landrwa parey *Maurice*, i ganny konsidere koman en pei kategori 1.

Pou bann dimoun ki sorti dan sa pei, zot pa bezwen al an karantenn pou 14 zour. Zot al anba sa ki nou apel sirveyans pasiv. Nou donn zot en lalis, en keksoz ki zot merit fer, ki zot pa merit fer. Parmi bann keksoz nou demann zot pou zot met zot *mask*. Nou demann zot pou zot gard zistans. Nou demann zot

pou zot pa al dan gran group parey ki en *mass gathering*, maryaz, lanterman, gran, gran *meeting*.

Nou dir zot si zot travay, i en travay ki i pa neselit annan gran rankont, zot kapab al travay, toultan an gard an sa bann lezot proteksyon. Sel dimoun ki nou dir pa pou al travay, se bann dimoun si zot travay parey dan swen lasante kot zot rankontre dimoun. Zot fer lekol, zot travay i anmenn zot kot bann dimoun ki vilnerab, parey *social work*, bann keksoz koumsa.

Me solman nou annan sa lo nou *website* ki dir dimoun ki sorti dan kategori, ki zot merit fer. An menm tan pou proteze, pou verifiye ki si zot *safe* pou reste anba sa *passive surveillance*, nou fer en tes senkyenm zour, en tes *PCR*. So sa an se moman bann keksoz ki nou pe fer pou bann dimoun ki sorti dan kategori 1.

Kategori 2, i bann landrwa kot i annan, kot lensidan prevalans *COVID* i bokou pli o. E pou sa i en lot kantite mezir. Tou dimoun ki sorti dan kategori 2, i bezwen swa al dan nou fasilite pou karantenn pou 14 zour. Ou sinon, pou etranze al dan en fasilite ki'n ganny *licence* pou li pran sa bann

dimoun, parey mon ti eksplike semenn pase.

E zot, zot karantenn pou sa 5 zour premye. E apre sa 5 zour zot kapab al dan en lot lotel ankor ki *licence*. Me touzour anba sa ki nou apel *passive surveillance*. Kot ankor sa bann mezir i an plas pou zot swiv.

So sa de group dimoun ki nou annan. E sa se bann mezir ki nou pe pran. Me bann kategori 2 parey nou dir, tou dimoun i bezwen fer sa *PCR* apre 5 zour. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Minis Onorab Clive Roucou.

HON CLIVE ROUCOU

Mersi Mr Speaker. Bonzour tou dimoun. Mr Speaker mon anvi demann Minis an negosyasyon avek *Beau Vallon Bay*, Kontra latant, rod ners etranze. Eski Minis i kapab konfirm ek sa Lasanble ki sa ti bann desizyon ladministrasyon avan?

E dan desizyon pou reevalye sa bann sityasyon, eski ou Minister in kapab war okenn labi ki'n arive dan tou sa bann desizyon?

E an relasyon avek ners *Kenyan*, oubyen bann ners etranze ki ti la. Kwa ki zot in benefisyen an plis an term saler

e lezot kondisyon an konparezon avek nou bann ners Seselwa? Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER PEGGY VIDOT

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab. Onorab, *COVID-19* in komanse komansman lannen. Nou premye ka nou ti gannyen an Mars sa lannen. Gouvernman dizour ti bezwen met an plas en plan pou zot kapab zer sa lepidemi. E alor tou sa bann mezir ki ti bezwen ganny pran a sa letan, ti ganny pran par Gouvernman dizour.

Parey nou'n dir souvan lepidemi i evolue. E sa sak enstan ou bezwen annan en serten evalyasyon ou plan ki ou annan an plas. Mon krwar i espekte kan ou pran en lorganizasyon, pou komans regarde ki mannyer sa lorganizasyon pe performen. E ki sa ki bezwen ki kapab ganny fer. E an menm tan koman nou plan pe vin a lafen son peryod, i lesansyel pou nou dan sa dernyen mwan, regard tou sa bann mezir ki pe annan an plas.

Nou ankor pe evalye, nou ankor pe sanze baze lo levidans ki nou annan. Ki levidans syantifik, ki levidans ki nou annan isi, lafason nou fer

keksoz. E alors serten mezir in ganny pran, akoz nou realize poudir nou bezwen zer nou lekonomi, an vi ki nou tou nou konnen nou annan en problem an se moman, ekonomik. E an mezir nou pe fer sa bann desizyon, nou pe ogard osi ki mannyer nou kapab travay pou reouver Sesel. E ki pou gard touzour nou *livelihood*.

Eski mon'n war labi? I pa en rol kekfw ki nou'n zwe. Me parey mon'n dir tou depans *COVID* pe ganny an se moman odite par Oditer Zeneral. E rapor i ava dir nou si i annan labi, ou sinon si napa labi. Eskize mon krwar mon'n oubliy ou trwazyenm kestyon.

Uh lo ners *Kenyan*. An total ners *Kenyan* ti pe ganny en *stipend* R6206 par mwan. I ti pe ganny en *inducement, or risk allowance* of R5000. I ti pe ganny en *shift duty, or on-call or overtime allowance* R4540, ki fer par mwan i ti pe ganny R15746. *Ok?*

Pou sa dernyen 3 mwan saler ek *allowance nurse Kenyan*, ti ariv R2, 369, 299milyon. Zot *airfares* in ariv R1, 075,312milyon. E zot akomodasyon taler Onorab ti demann mwan, mon ti dir mon a anvoye. Me pou sa dernyen 3 mwan in ariv R1,350milyon. Ki

fer an total pou sa dernyen sa mwan, nou'n depans 4, 794,601 milyon pou *nurse Kenyan* lo zot saler, *airfares* avek akomodasyon. Mersi Onorab.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Avek sa kestyon mon'n termin lalis tou bann dimoun ki ti'n lev lanmen lo premye tour. E mon pou aret sesyon kestyon la. E mon pou remersye Minis ek son delegasyon pou zot prezans.

Sorry, non, mon pa'n vwar ou lev lanmen premye tour. *Leader* Lopozisyon ou le fer en dernyen mo. *Ok*, mon a permet *Leader* Lopozisyon, akoz i ti lev kestyon, pou li pran en dernyen mo.

HON SEBASTIEN PILLAY

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker, eski Minis i kapab donn nou en garanti ki;

(1) lefe ki sa 2 *staff* in ganny enfekte, ki zot pe fer tou posib pou zot kapab war *along* sa parkour, ki fason sa 2 dimoun in ganny afekte, si in annan okenn *breach* dan zot bann SOPs avek zot bann protokol?

E eski si ou kapab dir nou osi ki ou Minister pe fer en *breakdown* pou zot menm, lo konbyen an tou i pe kout nou,

pou nou *manage* sityasyon COVID-19? Sa i mon 2 kestyon pou ou.

E Minis mon le dir ou mersi pou vin Lasanble pou reponn sa kestyon. I fer dezyenm *PNQ* ki mon anvoy ou, e mwan pou mon personnelman mon'n vwar poudir ou'n montre en gran respe pou nou lenstisyon. E ou'n fran, e ou'n onnet dan ou bann larepons. E mon krwar se sa lapros ki nou ti a kontan ki Egzekitiv i pran ler i annan en kestyon ki vin devan egzekitiv. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Minis ou ava adres son 2 dernyen kestyon, *please*.

MINISTER PEGGY VIDOT

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab pou ou kestyon. Onorab mon asir ou ki Minister Lasante, nou pe pran sa sityasyon kot 2 nou *frontline workers* in ganny enfekte, tre serye. Nou pe regard tou, tou keksoz ki nou kapab regarde an term kote, si nou annan en *breach* kote in arive. Kote ki'n annan okenn pwen feb, pou nou kapab rektifye.

Pou sa rezon depi yer, depi *weekend* nou pe travay entansivman lo la. E menm yer zis avan nou ganny ou kestyon,

nou ti ankor dan *meeting* pe sey analiz tou bann lenformasyon ki ti pe vin kot nou. So nou kapab asir ou ki nou pe pran tou prekosyon pou nou fer sir ki nou gard lezot *safe*. E vwar si i annan *breach*, ki mannyer nou kapab rektifye tou sa. Alors pou sa nou kapab donn ou nou lasirans.

E osi *obviously*, nou pe regarde tou bann kou. Nou pe, dan Minister li menm, i pe regard tou bann kou depi ler nou pe revwar. Mon kapab dir ou depi ler mon'n arive, i en keksoz ki mon pe fer seryezman. E pou sa rezon ki nou'n kapab vwar kote ki annan mezir ki nou kapab met an plas pou redwir bann kou, nou pe fer li. Me menm nou, nou pe fer nou analiz. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Mon a redir ou mersi. Avek sa nou a dir ou avek ou delegasyon a la prosenn fwa. Mersi.

(MINISTER VIDOT AND HER DELEGATION WAS EXCUSED FROM THE HOUSE)

MR SPEAKER

An menm tan nou pou pas lo nou lot kestyon. E pou sa mon ava envit Minis Rangasamy

avek son delegasyon pou antre silvouple. Wi Onorab Ghislain, ou ti a kontan dir en keksoz antretan?

MR SPEAKER

Wi, Onorab Ghislain ou ti ava kontan dir en keksoz antretan.

HON CHANTAL GHISLAIN

Yes, Mr Speaker, Mr Speaker Merkrede pase le 25 Novanm 2020, koman bann *Leaders* dan kominote, nou Lasanble ti fer *pledge* pou debout kont bann madanm, an faver bann madanm ek bann zenn fiy ki pe sibir labi. Labi e sa ti pou en kanpanny 16 zour.

Mr Speaker mon ti anvoy en kestyon, mon kestyon i lo kestyon prosedir, akoz mon ti anvoy en kestyon an sa ki konsern labi seksyel ki pe arive kot *SEYPEC*.

Mon ti anvi konnen vremen akoz mon kestyon pa'n ganny sa sans pou pas lo *Order Paper* Mr Speaker? Akoz mon krwar koman bann *Leaders* nou devret sezi tou bann loportinite pou nou kapab debout kont sa bann form labi.

E lefet ki labi seksyel kont bann madanm e zenn fiy i enn, i osi en form labi kont bann madanm an zeneral, e sa lensidan in ariv kot *SEYPEC* e i

fer dezyenm fwa ki sa lensidan i arive.

In ariv kont avek de madanm. Mon ti anv konnen akoz mon kestyon pa'n ariv lo *Order Paper* e mon'n aprann osi ki sa madanm pe menm ganny pouse dan son travay apre 30an servis. E lefet ki sa madanm la i fer dezyenm fwa konmsi i annan de ka kont menm dimoun. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mon konpran kestyon. Onorab Mersi. Mon ti demann *Leader* Lopozisyon pou eksplik ou rezon akoz nou pa'n met ou kestyon lo *Order Paper*. Enn, ti nou ti deza annan en lalis kestyon ki ti'n programmen lo *Order Paper* e donk ti annan, napa letan pou ou kestyon. Me de i osi annan en problemm avek ou kestyon an term lekel ki pou reponn li.

Si Minis Lanplwa, si kestyon i konsern *SEYPEC* oubyen si i konsern kondisyon lanplwa. Silvouple ganny en dyalog avek *Leader* Lopozisyon e zot ava repas lo la. Mersi.

La mon ava, eskiz mwan pou sa pti retar, Minis Rangasamy Minis pou Litolizasyon Later e Labita. Byenveni dan nou Lasanble avek ou delegasyon. E avek Minis nou annan bann zofisye

Gerard Hoareau, Konseye Spesyal pou Minis Mr Yves Choppy, Sekreter Prensipal pou Lenfrastriktir Mrs Fanette Albert. Sekreter Prensipal pou Later e osi Mr Denis Barbe Sekreter Prensipal pou Lozman.

Avek sa Minis, mon pou komans avek bann kestyon ki'n ganny mete pou ou. E premye kestyon i sorti kot Onorab Churchill Gill Manm pou Baie Ste Anne, Onorab.

HON CHURCHILL GILL

Bonzour Mr Speaker. Mersi Mr Speaker. Bonzour *Minister* ek ou delegasyon. Bonzour tou Manm e tou dimoun a lekout. Mon kestyon i lir koumsa: -

Eski ou Minister, donnen lenportans siport tou bann *returning graduates* Sesel, eski ou Minister i kapab eksplik sa Lasanble, akoz sa programm lakaz pour bann *returning graduates* i selman ganny fer zis pour bann *returning graduates* ki lo Mahé?

2) Eski ou Minister i kapab donn en langazman sa Lasanble ki sa programm pou osi ganny entrodwir pou bann *returning graduates* lo Praslin ek La Digue? Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab e Minis. Ou annan laparol.

MINISTER **BILLY**
RANGASAMY

Eskiz mwan. Bonzour Mr Speaker, bonzour tou Onorab tou dimoun a lekout dan pei e aletranze. Permet mwan Mr Speaker zis avan mon demare pou reponn sa kestyon zis pou parey nou dir an Angle, *third time lucky*.

Premye fwa mon ti pros pou antre dan sa Lasanble pou reponn kestyon pa ti arive. Dezyenm fwa mon ti'n pri dan karantenn. Me selman trwazyenm fwa mon'n arive e mon priye ki apre midi, bomaten mon ava kapab reponn zot kestyon, dan en fason direk, onnet e spesifik dapre zot kestyon. So mersi pour sa Mr Speaker.

Mersi Onorab Churchill Gill en bon kestyon. Mr Speaker nou program ki kouver bann *returning graduates* oubyen bann profesyonnel an zeneral mon le korize, i pa zis pou dimoun Mahé. Dan plizyer program ki Minister in enplimante ziska prezan, nou'n ed bann dimoun ki sorti osi dan bann zil pros tel ki Praslin ek La Digue.

Ziska prezan Minister pa'n enplimant en tel proze fizikman, par egzanp en

batiman lo Praslin oubyen La Digue. Sa i korek.

An vi ki bann aplikasyon ki'n anrezistre pour sa prodwi bann zabitan sa de zil, pa ti signifikan. Par kont nou'n rezerv en morso later anviron 9mil met kare ki pou ganny tire dan *parcel PR6727*, ki annan bon potansyel pou en tel proze lo Praslin. E sa ava kapab ed osi nou bann frer ek ser *graduates* ou profesyonnel ki La Digue.

Pou le moman Minister pa ankor finaliz konsep sa devlopman. Lenplimantasyon sa proze pou baze lo plizyer faktor;- tel ki demann pou sa prodwi, finansman ki Minister i kapab gannyen dan lavenir pou sa proze.

E la mon bezwen profit sa lokazyon ler Bidze i ava vin kot Lasanble lo sa bann size later ek lakaz, nou ava ganny tou zot sipor, pou kapab delivre sa bann proze. Pou benefis nou bann sitwayen e osi bann *graduates* ek profesyonnel. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Ok. Mersi Minis. Wi, ok mon'n pran en lalis bann Manm ki'n lev lanmen pou Kestyon Siplemanter. Mon pa konnen si mon pou ariv lo tou, mon pou komans avek bann ki'n komanse, akoz mon pe limit,

mon pe anvizaze pran tou kestyon ki annan pour Minis Rangasamy bomaten.

Alor mon pou partaz letan ki nou annan pou sak kestyon. Ok, pou komans avek siplemanter mon ava permet Onorab Gill Kestyon Siplemanter lo son kestyon parey nou abitye fer. Wi, Onorab Gill.

HON CHURCHILL GILL

Mersi Mr Speaker. Zis en pti koreksyon lo larepons Minis. Mon kestyon in vini aköz se fizikman napa nanryen lo Praslin, e dan Polisi petet ti ava bon ou dir nou si dan Polisi i egziste ki *returned graduates* ki Praslin fizikman i kapab ganny lakaz?

E mon lot kestyon se sel keksoz ki ti ganny anonse par Prezidan Larepublik presedan, sete pou annan 14 lakaz ki pou met a dispozisyon bann *graduates* ki sorti Praslin oubyen La Digue.

Me sa i pa rezourd nou problem, aköz sa bann lakaz i baze lo Mahé. E i reprezant en danze pou Praslin aköz i pe *brain drain* tou nou *workforce* e i pa pe ed Praslin pou ankouraz *returned graduates* pou reste Praslin, zisteman aköz napa sa program.

Alor mon ti ava voudre ki Minis in donn mwan detruwa leksplikasyon ki i pou depan lo Bidze, i pa en program ki zot in deza komans travay lo la.

E sa vedir mon kestyon pou bann *returned graduates* ki dan sa bann pozisyon i pou pran zot en pe letan. Alors mon ti ava enplor avek Minis, si i kapab petet *speed up sa process* kot sa bann dimoun ki dan sa bann sityasyon i kapab war en laklerte pou zot. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER

BILLY

RANGASAMY

Mersi Mr Speaker, mersi Onorab Churchill Gill. Lo sa mon ava konmans kestyon lo sa *speed up sa process*. Mon nouvo ladministrasyon i en administrasyon ki determinen avek trwa mo, aksyon, aksyon e aksyon. Sa ou kapab ganny mon promes personnel ki sa pou arive.

(APPLAUSE)

MINISTER

BILLY

RANGASAMY

I annan lezot konponan finansyer ki nou pou bezwen debat avek Minister konsernen pou osi Minister Finans dan sa

ka. Selman sa i mon langazman personnel, ki mon konfirm avek ou Onorab Churchill Gill e tou Manm Lasanble prezan.

Dezyenm parti ou kestyon, wi i vre ki fizikman pa'n zanmen annan en proze Praslin. Sa ou 100poursan korek. E me selman mon ti oule zis eksplik ou letan mon ti reponn sa kestyon ki i pa Polisi pour zis fer sa bann batiman Mahé.

I pa'n zanmen Polisi manner mon konpran. Me petet i ti en pti pe presyon kote ki annan demann ki signifikan. E la nou'n vwar Praslin ek La Digue i annan sa demann e lanmod ou menm i enportan pou nou pa al *brain drain* sa sityasyon, lo Praslin ek La Digue nou annan bann bon manmay bann bon *graduates* ki pe vini. Ki kapab prezan La Digue ek Praslin e dan zil pros pou ek tou teknolozi ki nou annan konmela, kapab osi debourye dan zot landrwa dan mon distrik, dan distrik apropiye lo zot zil.

Alors ek sa prensip antet, nou pou fer tou sa ki nou kapab pou nou demare pou nou kapab fer sa bann proze. E asire ki nou bann manmay Praslin ek La Digue si zot dezir zot leker pou pratik dan zot zil kot zot

fanmir i ete, zot ava ganny sa fasilite. Mersi.

MR SPEAKER

Ok, Minis mersi. Mon ava pas kestyon pou Onorab Doyace Porice.

HON DOYACE PORICE

Mersi Mr Speaker. Bonzour Minis avek ou delegasyon. Bonzour a tous. Dan zefor pou ankouraz bann zenn *graduates* reste e travay lo bann zil pros ki Gouvernman i anvizaze fer an plis vizavi lozman? Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER

BILLY

RANGASAMY

Bonzour Onorab Doyace Porice, Mr Speaker mon krwar dan mon repons ki mon ganny donn Onorab Churchill Gill ek Lasanble, nou determinen pou fer sa proze Praslin e a kouver La Digue. Mon repet mon leker ankor enn fwa i dan nou program e i program ki serye.

E sa mon kapab ankor enn fwa, mon repete mon pe donn mon *commitment* lo lapar mon Minister e Gouvernman, ki nou lentansyon prensipal se fer sir kot i annan lentere pou *graduates* reste Praslin ek La Digue, i annan fasilite pou zot,

atraver bann proze ki nou'n planifye e nou ava vwar lezot posibilite si i neser. Mersi Onorab.

MR SPEAKER

Mersi. Onorab Wavel Woodcock.

HON WAVEL WOODCOCK

Mersi Mr Speaker. Bonzour Minis ek ou delegasyon. Minis sa kekyon i en size pertinan ki mwan menm mon'n adrese a plizyer repriz dan lepase. Mon apresye ki ou pe donn langazman, ki ou pou fer en keksoz pour sa bann zenn ki fini zot letid lo Mahé. Pou zot ganny en landrwa pou zot retourn Praslin.

Mon kekyon i baze lo ou'n mansyonn en nimerò *parcel* 6727. Mon pa'n tro, tro ganny li byen si mon tronpe ou'n mansyonn poudir sa *parcel* i La Digue is it Praslin?

Eski i annan later ki zot in idantifye lo Praslin pou fer en tel proze *condominium* ki kapab benefisyé sa bann etidyan ki fini zot letid? Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER **BILLY**
RANGASAMY

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab Woodcock petet dan pe eksplike mon'n mansyonn La Digue me an prensip sa *parcel* i Praslin. Son *parcel number* i PR6727. En gro *parcel* me nou pou tir en kare 9mil met kare ladan spesifikman pou sa proze.

E i baze petet pou nou kapab *visualize* i Cote D'Or pa tro lwen ek Tante Mimi kot nou apel "Pti Lavil" vizavi "Pti Lavil". Oule son *bearing* Onorab? Sanpyon. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Ou annan leklersisman kwa? Wi, Onorab Woodcock.

HON WAVEL WOODCOCK

Minis par lefe ki zot in idantifye sa *parcel* pou fer en tel proze, eski zot annan en *timeframe*? Mon konnen zot in mansyonn kontrent bidzeter. Eski zot annan en *timeframe* ki zot pe ekspekte komans en tel proze lo sa *parcel* Cote D'Or? Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER **BILLY**
RANGASAMY

Wi, wi mersi Mr Speaker. Bon kekyon Onorab, son *timeframe* i tou depan lo finansman ki nou gannyen nou pou tap tou pou

tou pou son *design* konplete, pas *Planning* fer sa ki i annan pou fer, koman nou ganny finansman nou demare. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi mon ava favoriz en pti gin bann Manm zil pros. Onorab Uranie.

HON ROCKY URANIE

Mersi Mr Speaker. Mersi Minis avek ou delegasyon. Minis mon kontan ou pe koz lo proze pou nou bann *graduates* kapab retourn lo nou zil.

Me mwan mon kestyon ozordi pou ou Minis i pou bann etidyan, ki'n fini zot letid zot ti pe reste *hostel* e zot pey zot letid e zot premye louvraz ki zot gannyen zot kontan i lo Mahé. Eski ou Minister i annan en plan lozman pou sa bann etidyan kapab akonplir zot rev lo Mahé.

Akoz nou'n vwar i annan pa kapab pourswiv zot rev lo Mahé aköz zot in fini lekol, zot ti pe reste *hostel* zot napa landrwa reste lo Mahé zot bezwen abandonn tou pou retourn La Digue eski zot annan en plan pour sa bann etidyan? Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Ok, mersi Onorab.

(Interruption)

MR SPEAKER

Mersi Mr Speaker. Silvouple annou annan en pe respe silvouple, Minis.

MINISTER

BILLY

RANGASAMY

Mersi Mr Speaker. Mersi bann Onorab.

(Interruption)

MR SPEAKER

Nou ava ganny silans silvouple. Tou le de kote. Mersi. Minis.

MINISTER

BILLY

RANGASAMY

Mersi mon remarke i annan bokou pasyon lo sa size. Onorab Uranie mon krwar sa kestyon ti leve letan nou ti vizit La Digue. Mon rapel sa kestyon.

En pe lo sa laliny parey ou'n fer sorti bann etidyan ki dan *hostel* isi epi finalman zot rev se kontiny zot travay dan domenn travay Mahé. E zot santi zot en pe pri. I napa en plan spesifik mon pou kapab reponn ou kestyon onnetman. Prezantman napa en plan spesifik pou sa bann ka parey, me parkont lankourazman ki

nou toultan fer se vwar si pandan zot bann fanmir ki Mahé, i annan en fason ki zot kapab ganny ede. E nou pou pran petet bann ka kot i annan fasilite pou ed zot an konsiderasyon. Me pou reponn ou kestyon napa vremen en Polisi spesifik pou bann kategori etidyan.

Zeneralman nou ankouraz zot reste ek fanmir e fer sa ki posib lo zot kote. Me petet ou'n fer en bon pwen nou ava vwar sa size, nou ava remarke, nou ava fer analiz sa bann etrwatman avek petet Minister Ledikasyon, pou konpran lekel sa bann ka sa bann manrmay ki pe sorti, kan mannyer nou kapab vwar sa sityasyon e sey vwar en solisyon pou zot. Mersi

MR SPEAKER

Mersi Minis. Onorab Norbert Loizeau.

HON NORBERT LOIZEAU

Mersi Mr Speaker, bonzour Minis e delegasyon. Mr Speaker vi ki Minis dan son premye repons kestyon, in debord en pti gin in dir ki sa bann proze lozman i pa pe fer zis pou zil pros i pe fer osi lo Mahé.

Vi ki ti annan sa bann proze *condominium* pou bann *returning graduates*, i annan serten etidyan *returning*

graduates Zil Pros ki anvi, ki ti ava kontan ganny en *condominium*.

Me difikilte ki i pe gannyen zot in sorti *returning graduate*, zot napa larzan, zot fek retournen, me zot pe ganny demande pou fer en *deposit* 300,000 apre pran en *loan* pou zot ganny sa.

Ki ou Minister pe fer, sa ti anba ladministrasyon avan, ki ou nouvo Minister pe fer pou tir sa bann lanpayaz lo sa bann *graduate*, pou ki i ava pli fasil pou zot kapab aste en *condominium*? Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER

BILLY

RANGASAMY

Mersi Mr Speaker. Onorab sa kestyon i vremen en bon kestyon. Nou, zis pou fer resorti pa zis *returning graduate* sa program, i osi bann profesyonnel osi.

Me ou pwen se letan en manrmay in vini sorti letid i en *returning graduate*, i pa ankor vremen komanse dan lemonn travay. I konplike, aköz pri sa bann *units* i ase eleve.

Me ankor enn fwa i petet en keksoz ki nou bezwen mon pe met mwan dan sa sapo, 1998 letan mon ti vini mwan osi

parey. Mon pe sey met mwan dan sa soulye sa manrmay.

I posib ki nou pou bezwen revwar ki manner nou kapab adres sa sityasyon. Akoz i vre ki labank malgre zot saler i annan en serten saler ki zot gannnen ki zot tonm dan serten *range*, ki ganny kouver anba *self-finance* oubyen anba *condominium*, me zot fek konmanse sa *deposit* i konplike pou zot *achieve*. Me parkont i annan en i annan petet en fason, en *mindset* ki bezwen ganny *gérer* ek letan, ki sa i ava en keksoz ki zot ava *build up* zot *savings* akoz zot osi zot pou bezwen antre lo en lalis *anyway*.

I pa en keksoz ki mon kapab dir ou la en *unit* la ou antre. I annan en peryod letan ki zot pou bezwen prepar zot pou zot kapab *secure* zot *deposit* e sa stratezi antet.

E an tou ka ou annan en bon pwen petet nou ava bezwen regard en pe bann Polisi aktyel pou vwar ki fason nou kapab fer li posib pou akseler sa sityasyon en fason ki, en dimoun pa kapab fer telman lontan.

Mon pa kapab pronons egzaktman ki nou pou fer, me nou ava konmans sa dyalog a entern nou ava vwar sa size, ki mon osi parey mon'n fer resorti

ki mon pe met mwan dan sa soulye en pe letan pase. Mersi Onorab, mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi a se pwen nou pou pran en poz. E nou pou kontinyen avek kestyon pou Minis apre.

Pou bann ki'n lev zot lanmen pou demann Kestyon Siplemanter lo sa kestyon mon'n gard zot non la, e nou ava regarde apre ki letan nou annan e konbyen kestyon nou kapab pran. Mersi bokou. Nou ava pran en *break* ou nou ava retournen ller. Mersi.

(BREAK)

MR SPEAKER

Nou ava kontinyen avek prosen kestyon pou Minis e mon apel Onorab Gervais Henrie.

HON GERVAIS HENRIE

Mersi Mr Speaker. Bonzour tou dimoun kestyon i lir: -

Eski Minis pour Labita i kapab dir avek Lasanble Nasyonal si Gouvernman pe mentenir plan pou konstriksyon en *housing estate* Lari Hangard dan distrik Mont Buxton? Konbyen younit avek ki kantite lasanm i ekspekte konstri? E dan ki dele letan sa proze i ekspekte demare? Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab pour ou kestasyon. Minis.

MINISTER RANGASAMY**BILLY**

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab pou ou kestasyon. Mon Minister i konfirman ki i annan plan e ki i pe mentenir son plan pou re-devlop morso teren Moosa Lane, Lari Hangard, ki mezir anviron 1850 met kare ki pou Gouvernman Lari Hangard.

Plan preliminar se pou konstri 16 younit lakaz, 8 younit 2 lasanm e 8 younit 3 lasanm. Par kont nou bezwen fer resorti ki in annan serten kompleksite ek sa proze. Akoz pou nou deservi 16 younit dan rezyon Lari Hangard ki nou apel Moosa Lane. Sa semen egzistan i vreman etrwat parey ou konnen Onorab.

E nou'n fer demars pou nou agrandi sa semen en fwa pou tou. E sa in fer ki nou'n bezwen pas lo later prive. E negosyasyon ek sa bann propriyeter in deza demare e pe kontinyen.

E an plis nou bezwen osi konstrir en pon pou nou travers larivyer Moosa parey nou dir, e pou fer keksoz pli konplike i annan en lokater ki nou bezwen *relocate*.

Par kont nou pe al deservi 16 fanmir e napa nanryen ki pou anpes nou, bouskile fer sa ki nou annan pou nou fer, pou nou kapab travay dir, pou nou kapab deblok sa bann kompleksite ki la.

E mon konfirm ou pou reponn dezyenm parti ou kestasyon, kan, kan sa pou demare? Fasil dir bann gran promes, be kan?

Sa proze i priyorite lo nou lalis osi pou lannen prosenn. I tonm anba sa bann proze 3000 lakaz anba sa Bidze ki nou pou gannyen pou sa proze.

E parkont i nou dezir se ki sa bann *issues* later prive, ganny aprouvasyon, ganny korperasyon i ganny regle o pli vit posibil.

E la prezan mon oule lans sa lapel akoz mon sir sa bann propriyeter i konnen ki nou pe koz lo la, avek ou led Onorab, avek Lotorite Distrik nou bezwen ini ansanm, travay ansanm pou nou al deblok sa bann zafer ler nou ganny sa bann kalite problem dan bann tel proze, kot i enkli negosyasyon apropiye.

So, an zeneral nou mentenir nou plan e i en bon proze mon'n vwar mwan menm mon krwar ti ava byen si nou kapab demar sa lannen prosenn idealman.

Depandan lo ki mannyer bann laspe finansyer i ganny finalize. Mersi bokou Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Nou ava pran en pe siplemanter. Onorab Henrie wi.

HON GERVAIS HENRIE

Mersi Mr Speaker. Premye kestyon. Lefet ki Minis i dir nou i annan bann negosyasyon avek bann *private land owners* pou fer semen. Pa en keksoz ki personnelman mon ti okouran. Mon pa'n ganny enplike dan okenn negosyasyon. Me mon pe ofer mon servis, pou mwan kominote, ki'n elekte mwan pou mwan kapab ede.

Donk mon anvi Minis i dir nou apepre konbyen sa bann propriyeter ki enplike, e si vremen i annan okenn lobstak a moman kot nou pe koze kot enn ouswa plis pe dir absoliman non, pa pou donn *wayleave*? Sa i mon premye kestyon.

E dezyenmman, mon note ki avek sa enn proze Moosa Lane 16 younit, ou predeser dan enn bann dernyen kestyon ki mon ti anmennen ti osi konfirman ki pou annan konstriksyon en lot 16 younit Mont Signal.

Savedir i fer 34 younit Mont Buxton ki nou ava ekspekte dan sa prosen 5an. Me kestyon ki prezan i fer mwan letan sa pou'n fini, kote sityasyon lozman pou dimoun Mont Buxton ki si mon memwar i servi mwan byen mon fek get lalis, ki pa *update*. Anfe yer apepre 468, be solman i kapab pa konfirman sa.

So, ki pou arive apre sa, akoz dan 34 avek lakantite, ki en parol ou ti ava annan pou dir avek dimoun Mont Buxton lo size lakaz vizavi lasistans ki zot pou gannyen avek Gouvernman apre sa konstriksyon Moosa Lane? Mersi bokou.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER

BILLY

RANGASAMY

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab pou ou Kestyon Siplemanter mon felisit ou pou lapros ki ou pe pran, pou angaze ek mon Minister lo nivo distrik, pou ed nou dan sa negosyasyon, sa i primordyal.

Akoz zot konn zot bann dimoun byen e sa en lapel mon pe lanse ek tou bann Onorab, ki mon pou *présentement* konmans fer en legzersis pou war zot enn par enn dan zot sityasyon kot nou santi nou

bezwen zot led. I pou fer nou travay bokou pli efikas. So, sa i en bon depar ki ou'n fer Onorab Henrie e mon asire ki lezot Manm osi i annan sa menm dezir a ker.

Lo en lot parti ou kestyon wi, wi lo ou ti'n mansyonnen i annan zis en pti koreksyon petet mon ava bezwen revwar avek mon bann lekip, lo mon aprann mon predeseser ti'n fer en mansyon lo lezot proze ki par egzantp Mont Signal, dapre sif devan mwan i mansyonn 12 younit non pa 16.

Selman mon ava verifye sa pou sir en?

12 younit ti annan 6 younit 2 lasanm apre 6 younit 3 lasanm. Sa i zis en pti detay me nou ava re-verifye sa.

Nou osi lo laspe lanmod nou menm letan nou'n deservi sa 18 ek sa 12 i a fer 30. *What about* larestan? Nou annan plan lo en pli gro lanpler pou devlop Ile Aurore ki pou en proze kot nou ava ganny en pe plis *units* an prensip ki ava ganny deservi.

Sorry i ava ede pou tir sa presyon lo nivo Nasyonal me an zeneral, i pou kouver en bon distrik. Me nou pe prevwar ladan osi i ava annan en pe pou bann dimoun dan ou zabitan, dan ou distrik Mont Buxton.

E an plis sa legzersis pa aret la. I annan bann lezot kare later ki nou bann, nou departman dan *background* pe kontinyelman analize, pou vwar konbyen younit nou kapab al mete laba?

Ki bann konplikasyon? Sa legzersis i pe ganny fer osi an paralel, nou pa zis esper sa apre deside ki pou fer ankor dan lavenir, nou bezwen planifye pou le fitir osi. Mersi bokou Mr Speaker.

Wi, mon ti'n *overlook* sa kestyon lo sa proze Lari Hangard ti annan 3 propriyete prive.

Premye legzersis in fini finalize avek en propriyete prive Legliz Anglikan, ki'n fini donn zot Lakor. Nou annan de lezot propriyete en pe letan ou pe antre Moosa Lane la, pou nou vremen travay avek ou pou nou al regle sa problem.

I pa en problem, me selman en negosyasyon, en kominikasyon e en langazman sa de propriyeter siplemanter. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Onorab Aglae wi.

HON EGBERT AGLAE

Mersi Mr Speaker. Bonzour Minis ek ou delegasyon. Minis eski ou kapab dir nou si ler sa

proze Lari Hangard i konplete, eski ou Minister pe mazin fer alokasyon baze lo sa sistenm kota ouswa zot pe revwar sistenm alokasyon kota? Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER **BILLY**
RANGASAMY

Mersi Onorab Aglae, parey ou konnen mon fek pran lofis i annan serten lenformasyon mon pa tro vreman annan *full* konesans.

E avek ou permisyon mon ti ava voudre petet pe ganny en pe plis leklersisman ek mon bann teknisyen.

Mon pa konnen si mon kapab anvoy ou sa larepons separe, me mon pa voudre prononse lo en keksoz ki mon tro byen konpran e konnen pou le moman. Mersi pou ou konpreansyon. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Mon napa lot dimoun ki'n leve pou Kestyon Siplemanter, alors nou ava pas lo prosen kestyon, lo lapar Onorab Churchill Gill. Onorab Gill.

HON CHURCHILL GILL

Mersi Mr Speaker. Mon kestyon i lir koumsa: -

Vi ki semen pour al lo *Land Bank* Fond Azor in fini konplete: -

Eski ou Minister i kapab enform sa Lasanble, kwa ki pe koz sa dele dan alokasyon sa 13 bout later ki'n fini arpante?

2) Kan ki bann dimoun ki'n kalifye i ekspekte ganny *allocate* zot bout later?

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER **BILLY**
RANGASAMY

Mersi Mr Speaker, mersi Onorab Churchill Gill.

Anba Polisi aktyel ki tonm anba tou nou bann proze *land bank*, Gouvernman i egzize ki sak kare later ki nou *allocate* e nou vann avek bann aplikan ki'n kalifye, i ganny bann fasilite de baz an plas tel ki semen, drenaz, delo, elektrisite.

Lo sa proze *Land Bank* Fon Azor ki ti ganny konsevwar oparavan ti annan 20 kare later ki ti'n form parti sa proze.

2 kare ladan pa ti kapab ganny devlope pou rezon proksimite ek larivyer, so i reste nou 18. Dan sa 18 ti annan 5 eskiz mwan kare ki ti annan zabitan depi byen lontan mon

krwar petet ou okouran Onorab, ki reste nou 13 kare.

Mon'n fer sa pti leksplikasyon akoz i pou eksplike kot nou tonbe prezan. Me prezan dan sa 13 kare pou fer en pti klarifikasyon, semen ki'n ganny konstrir pou mwan Minister par *SLTA* i deservi 8 dan sa 13.

So nou annan ankor 5 pou nou kontiny akse dan sa dezyenm faz proze, ki lo nou Bidze pou 2021.

Pou nou kapab finaliz sa proze semen. Sa en pti koreksyon en pti leklersisman ki mon anvi partaze ek Lasanble azordi.

Prezan ou kestyon, wi zot in ganny arpante sa bann later. Me i annan lezot fasilite ki mon ti komans avek ki delo ek elektrisite. Nou'n komans en dyalog pros avek *PUC* en pe letan pase. E mon'n byen fer en pe swivi resaman, ki annan kompleksite ek sa pou deservi sa teren, sa *site*, sa proze e kapasite ki rezo i annan pou le moman.

Lo delo i annan pou nou konstrir nouvo stasyon laponp, en rezervwar anviron san mil met kib. E nouvo tiyo delo.

So i annan bann eleman ki *PUC* i bezwen met an plas pou ogmant zot rezo kapasite pou

deservi sa vilaz *efficacement*, lo elektrisite osi parey.

Alor se sa ki'n koz nou en pe bann retar osi, pou nou kapab finaliz sa proze. Me par kont depandan lo solisyon ki nou kapab agree ek *PUC*, mon Minister pou apre dan en pli bon pozisyon pou konfirman, kan nou kapab *allocate* en fwa pour tou sa bann kare later.

Antretan mon'n donn direktiv mon Minister e mon departman konsernen pou silvouple enform sa bann zabitan kot zot *stand, keep* zot okouran e avek en pti let ki byen kler e eksplik sityasyon.

E pou demann zot en pti pe pasyans avek nou pou nou kapab regle sa eleman teknik. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi, wi Onorab Gill. Ou kapab kontinyen.

HON CHURCHILL GILL

Mersi Mr Speaker. Minis mersi pou ou larepons. Me selman an menm tan i kler ki nou pou ganny en pe plis dele dan sa legzersis. Baze lo ou diskisyon avek *PUC* dan konbyen letan ki ou pe vwar ki i posib pou zot ganny en solisyon, pou benefis sa bann dimoun ki pe esper sa bann alokasyon? Sa enn.

Aprè nimero de. Konnen dan Baie Ste Anne i annan en bon pe dimoun lo lalis pou *land bank*, pareyman dan tou distrik.

Eski ou Minister ti ava konsider fer piblikasyon tou *Land Bank* ki *available* dan tou distrik, an relasyon avek bann aplikasyon?

Sa i ava evite pou fer dimoun reste lo lalis pou tro bokou letan. An menm tan zot ava konnen kan posibilite zot pou kapab ganny en alokasyon baze lo sa piblikasyon.

Akoz mon asire ou pou napa lakantite *land bank* pou lakantite dimoun lo lalis. Me selman i enportan dimoun konnen. Akoz ozordi parey sa bann dimoun ki pe esper pou Fon Azor, i ankor annan en kantite dimoun pe espere.

So, i ti ava pli bon zot konnen si zot vreman annan en sans, oubyen petet zot rod bann alternativ, dan plas asize lo en lalis ou pe espere me selman ou pa pou zanmen gannyen aköz *availability* i tre limite? Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER **RANGASAMY**

Ok. Mersi Mr Speaker. *PUC* nou'n an dyalog avek zot, nou

BILLY

pe vwar si i annan en solisyon tanporer nou kapab fer pou met sa de eleman litilite delo avek elektrisite, pou sa 8 kare ki nou'n fini donn semen.

Ki nou'n fini konplet semen. Sa nou pe regard *PUC*. Me parkont zot solisyon permanan i pou depan en pti pe lo zot, lo laspe bidzeter. Me an teknikman sa i kapab ganny fer dan 6 mwan, sa zot in eksplik mwan.

Me selman i depan lo si nou ganny finansman. Parey mon'n refer sorti i annan nouvo rezervwar pou bezwen ganny konstrir, i annan tiyo nouvo tiyo pou pase, i annan nouvo stasyon laponp, me selman pratikman i en proze anviron 6 mwan.

Me selman nou pe regarde an paralel si nou kapab fer en keksoz tanporer pou debous sa, deblok sa bann kare an Fon Azor.

Nou deza pe fer piblikasyon, trwa fwa par lannen lo nou rezo sosyal, lo nou *Facebook*, konsernan sityasyon bann proze *land bank* en.

I en defi enorm demann ki nou annan konpare ek sa ki nou pe prodwir i en *challenge* sa mon pa pou, met okenn largiman kont parske i en fe.

Demann i o par kantite nou kapab debloke i en batay touzour. E nou stratezi parkont se vwar en pe dan bann sa demar ek pasyon ki nou'n pran, pou vwar ki mannyer nou kapab deblok o maksimonm *plot* posib pou nou kapab *catch up* en pe ek sa demann.

Pou osi, i pou toultan annan en retar, i annan en pe fristrasyon sa mon pou kapab dir ou ki bann dimoun pou espere en pe letan. Me mon sey demann, mon sey enplor zot pou annan en pe pasyans parske nou pe re get sa bann proze ki mannyer nou kapab ouver zot, sey anvoy en pe kare pou nou kapab tir en pe sa presyon.

Mon'n ganny lenformasyon la ki ti annan 2017 ti annan anviron 12 aplikan pou proze *land bank* ki ti'n kalifye. E la 2020 sa nimeron i 24, ankor enn fwa mon fer resorti sa i bann sif ki'n ganny prezante devan mwan.

E i montre ki nou ankor annan *challenge* parey la nou pe deblok 13, so i pou *still* montre poudir nou annan en batay. Me selman pa per annou determinen pou nou al fer nou mye posib pou nou regle sa bann problenm. Mersi, Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Onorab Doyace Porice.

HON DOYACE PORICE

Mersi Mr Speaker. Minis mon annan trwa kestyon. Konbyen zabitan Baie Ste Anne ki pou benefisye dan sa 13 morso *land bank* Fon Azor?

Eski Gouvernman in servi sistenm pwen pou donn later Fon Azor?

Konbyen Gouvernman pou ramase atraver sa 13 bout later? Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER

BILLY

RANGASAMY

Onorab Porice mersi pou ou kestyon. Mr Speaker dan sa 13 kare later i annan 7 zabitan Baie Ste Anne ki'n benefisye.

E mon'n ganny enformen ki tousala ti anba sistenm pwen, e bann ki ti deza lo lalis e bann ki ti'n satisfere demann kot i konsern sistenm pwen. Sa ti ou de kestyon Onorab.

Konbyen Gouvernman pou anmase? *Ok*, wi Mr Speaker, sa konbyen nou ti pou anmase? I en lenformasyon ki nou pou bezwen demann Onorab pou mwan pran en pe letan pou mwan al analiz sa

lenformasyon, i pa la devan mwan. Me mon kapab asimil sa lenformasyon e partaze san okenn problemn.

E selman la mon bezwen profit en lokazyon pou fer en pwen ki nou pe pran konsiderasyon pour lavenir kou ki nou pe depanse, pou nou fer sa bann kalite proze *land bank*. Parske son lenfrastruktir i vremen koute.

E pli ale later osi pe vin pli presye touzour, e nou bezwen reviz en pe nou bann kou ki nou vann sa bann later. Me sa i en size diferan, selman mon le fer resorti pou piblik konpran ki bokou larzan i ale pou enstal enfrastruktir.

E finalman ler bann kare later i ganny vann, sa kou enfrastruktir i preski ganny abzorbe par Gouvernman an prensip. So en gran lavantaz ki bann dimoun i gannyen.

Me selman nou pou bezwen regard sa aköz nou bezwen mazin lavenir fodre ki sa bann proze i soutenab, ki nou kapab ed bann lezot sitwayen, bann lezot aplikan osi. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Onorab Porice, i annan klarifikasyon ki oule lo sa ki in fek dir?

HON DOYACE PORICE

Yes, Mr Speaker. Mon ti'n demande konbyen zabitan ki pe benefisyè? In dir mwan 7.

Mon pe demann li aköz ki zis 7 parmi sa 13? E ki kriter ki zot in servi pou donn zis 7 zabitan Baie Ste Anne. Mersi.

MR SPEAKER

Minis ou ava donn li en repons silvouple.

MINISTER

BILLY

RANGASAMY

Mersi Mr Speaker, Onorab wi i annan 7 ki sorti Baie Ste Anne ki'n pas kriter sistenm pwen, ki'n benefisyè. E i annan 5 ki pou sorti distrik Grand Anse. So ou'n pli byen pase konmsi en. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Ok, Onorab Terence Mondon.

HON TERENCE MONDON

Mersi Mr Speaker. Mon kestyon pour Minis. Anvi sityasyon ekonomik difisil ki nou pe traverse. Aköz ki son Minister pe mentenir sa Polisi pou fer semen avan ki zot *allocate* later avek bann aplikan? E ki zot pozisyon, ki pou zot pozisyon si i annan bann aplikan ki'n pare pou kontribye, pou fer zot semen

akoz i pran tro bokou letan pou zot fer alokasyon.

Mon konn en ka Takamaka i pran 4an espere pou fer en semen, 50 met pou kapab deservi bann aplikan. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Wi Onorab ou kestyon i debord sa kestyon orizinal. Zis mon fer ou remarke. Me selman mon ava les Minis adres li vitman.

MINISTER BILLY RANGASAMY

Mersi Mr Speaker, mersi Onorab Mondon. Ou annan en pwen valab pou sir. Me letan nou get en proze par egzant nou pe ouver 20 kare later dizon, nou bezwen get proze dan en fason entegre. Ki sak dimoun pa fer en pti bout semen i fer en standar, lot i fer lot stándar. I bezwen annan en plan konplet. E nou'n pas en pe leksperyans, menm dan mon letan ki mon ti la bann '98 ti annan sa bann defi lo sa size.

Ki nou ti sey fer sa bann demars pou les dimoun en pti bout pou zot. Be i annan teren ki plat ki fasil, be bann teren ki enn ler nou get bann landrwa agresiv ki nou annan, si nou les dimoun fer sakenn en pti bout letan nou fini, napa en lord. I napa en plan konplet ki kapab

soumet ek *Planning* pou fer sir sistenm drenaz, sistenm litilite piblik tou i entegre.

So, an prensip ou annan en pwen valab selman i lo sa baz ki annan sa prensip aköz nou'n gannyen sa bann presyon dan lepase. E tou keksoz i ganny fer par parey nou dir sa an Angle *piecemeal* pti bout, par pti bout letan ou fini sa vilaz pa get en keksoz. Ou ava dir ou konnen i parey bann pti *puzzle* en bout isi, en bout laba.

So i annan sa rezondet ki nou fer sa. Me ou pwen i valab e parey mon'n fer resorti i kout Gouvernman i kantite larzan pou met sa bann enfrastriktir, pou sir i kout en kantite larzan.

E mon repet pri ki dimoun i aste sa later, i pa ni menm kouver en pti poursantaz sa lenfrastriktir. Se sa nou bezwen reget en pe sa bann pri ki nou vann sa bann later dan lavenir. Sa i pou vreman en keksoz ki mon Gouvernman pou bezwen pas lo la ase seryezman. Mersi Onorab. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Onorab Waven William.

HON WAVEN WILLIAM

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker mon ti ava kontan demann

Minis, par lefe ki vizavi sa bann bout later ki Minis in koz lo la Fon Azor.

Mon anvi demann Minis, par lefe ki dan lepase sistenm pwen ki'n ganny servi i pa ti dan en fason ki zis, par lefe ki si en dimoun, par egzanp en madanm si ti napa msye konmsi son pwen i pa ti kapab kalifye. Ouswa en zonm si i napa en madanm, ouswa nou fors bann madanm al fer en zanfan.

Eski sa sistenm pwen ozordi, i en sistenm pwen ki'n evolue, pou pran kont realite ki nou bann fanmir Seselwa pe pas atraver? Par legzanp Mr Speaker letan ou pe mazin bann dimoun ki viv dan flat ozordi ki reste dan dezyenm/trwazyenm letaz ou pa pou kapab azoute. So mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Nou nepli lo later Fon Azor la? Savedir apre sa kestyon mon pou pas lo lot kestyon swivan e apre si nou ganny posibilite nou ava retournen. Minis.

MINISTER BILLY RANGASAMY

Mersi Mr Speaker, lo sa size sistenm pwen in en deba ki'n pa mal so dan sa Lasanble dan lepase. Mon'n sivre sa dan

plizyer repriz e pou osi nouvo administrasyon i annan serten konsern ki parey en pe ou'n partaze.

E napa nanryen ki mon kapab dir nenport ki ou fer zanmen i pou perfe. E nou vremen nou bezwen vwar sa dan konteks, ki mannyer bann fanmir Seselwa bann ka fanmir Seselwa in evolue. Sa pou sir. Me selman lo sa sistenm pwen later, mon aprann ki i annan 10 kriter prensipal ki ganny konsidere.

E sistenm pwen lakaz li i en pe diferan e pou osi nou pe ankouraz fanmir, parey nou ti annan lontan nou ti apel sa *extended family* pou reste ansanm.

Pou osi nou pe ankouraz bann fanmir kot i annan posibilite pou fer *vertical extension* pou kit zot, pou lezot zanfan fer en *extension* dizon akote, par lao.

I annan Polisi, i annan stratezi pou nou fer sa. E i annan bann lankourazman ki nou pe met devan pou fer sa vin en realite. Me son sistenm an zeneral mon kapab konfirm ek sa Lasanble ki nou pou bezwen repas lo la.

Get sa bann kriter en pe pli an detay. E mon'n deza konmans sa bann legzersis ek mon bann PS, bann dimoun

konsernen, pou nou regarde kwa ki annan, kwa ki pe marse, kwa ki pa marse, kwa ki bezwen ganny re-aziste, kwa ki pa anliny avek ki mannyer popilasyon pe evolye, fanmir Seselwa pe evolye eksetera, pou fer sir ki en sistenm ki zis osi. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi. Mon ava pas lo kestyon swivan silvouple. E sa i pou Onorab Gervais Henrie.

HON GERVAIS HENRIE

Mersi Mr Speaker. Lot kestyon lo *Order Paper* pou ozordi i lir koumsa: -

Eski Minis pour Later, i kapab donn en kontrandi Lasanble Nasyonal lo finalite bann demars avek parti *United Seychelles*, pou retourn plizyer morso later avek Leta parey ansyen administrasyon ti'n deza anonse, par fourni sa bann lenformasyon swivan: -

a) Konbyen propriyete ki'n retournen e kote zot sitye?

b) Ki grander siperfisi sa bann propriyete?

c) Konbyen larzan Parti *US* in ganny peye pour sak propriyete?

d) Konbyen e lekel lezot propriyete ki Parti *US* in decide pa retourn avek Leta? Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis. Nou ava prosede avek kestyon apre mon ava retourn. *Point of order*, wi, Onorab.

HON AUDREY VIDOT

Mersi Mr Speaker. Bonzour Mr Speaker tout an *respectant Order 57(1)* avek ou permisyon mon oule en leklersisman.

Dan prosedir, avan nou'n al *break* ou'n fer nou konpran poudir i annan detrwa Manm lo lalis. Ki ti pou demann kestyon an referans avek kestyon nimeron 9 pou Minis.

MR SPEAKER

Wi.

HON AUDREY VIDOT

Apre letan nou'n antre ou'n donn laparol Onorab Henrie, pou li poz son kestyon. E i annan Manm ki lo sa kote latab ti'n demann permisyon pou koze ki lo ou lalis, nou'n pa'n ganny sa sans pou nou demande, eski apre kestyon Onorab Henrie nou ankor annan drwa demann nou kestyon lo kestyon nimeron 9? En leklersisman silvouple.

MR SPEAKER

Egzakteman se sa ki mon ti dir, mon ti dir nou pou pas lo lezot kestyon e mon'n gard lalis bann

dimoun ki ti'n lev lanmen. E nou ava retourn lo la otan ki posib.

Mersi. Onorab Henrie ou'n poz ou kestasyon nou ava pas laparol avek Minis pou reponn.

MINISTER **BILLY**
RANGASAMY

Mersi Mr Speaker. Mon ti ava kontan remersye Onorab Henrie pou son kestasyon.

E mon rekonnèt ki sa size i tre enportan lo nivo Nasyonal, alors i nesese pou fer en legzersis konpreansiv e etabli en pwen depar. Parey nou'n dir an Angle en *baseline* ki kredib, mon repete ki kredib.

Mr Speaker permet wan pou adres sa trwa premye parti kestasyon Onorab Henrie, *comme* swivan son kestasyon *a, b, c* ki tous lo konbyen propriyete? kote zot sitye? Ki grander siperfisi? Konbyen larzan *US* in pey Gouvernman pou sa propriyete?

Sa i bann kestasyon ki bezwen ler mon reponn mon annan *facts*, ki mon annan tou konfidan ler mon pronons sa ek sa Lasanble. Aswar mon kapab dormi anpe ki mon'n donn zot larepons korek.

Alors, ki mon pe sey fer resorti petet Onorab pa tro kontan ki mon'n donn li sa larepons dan sa fason swivan,

me selman i mon, le fer li konmsa.

Mon le fer resorti ki mon bann teknisyen in deza fer bokou travay lo sa dosye. In konmans prezant mwan, mon repete zot in konmans prezant mwan lenformasyon dan zot posesyon.

Mon osi okouran ki mon predeseser dan ansyen ladministrasyon ti'n deza anonse e fourni lenformasyon lo sa size dan sizyenm Lasanble.

De plis mon okouran ki Oditer Zeneral in fer serten travay lo zot kote. E byensir mon espere ki zot ava prezant zot rapor final ek mon Minister pou mwan kapab revwar e repas lo la osi.

Par kont yer swar menm mon'n ganny en rapor preliminar sorti kot Oditer Zeneral, e la nou pe pran en staz fer en parey nou dir sa en *review* pou nou analiz sa bann sa rapor Oditer Zeneral pou rekonsilye tou sa lenformasyon, pou fer sir ki zot azour, avan ki mon prezant sa ek sa Lasanble. Sa i mon stil travay ki mon fer en keksoz lo en baz profesyonnel, drwat e korek.

Mon pa oule *mislead* sa Lasanble avek lenformasyon ki mon pa konfortab avek. Alor Mr Speaker avek ou permisyon parey zot konnen mon fek pran

lofis e lefet ki sa size i tre, tre, tre enportan, mon swe e mon stil travay mon repete pou donn mwan en pti pe letan pou mwan etidye sa dosye o profon, ek tou lenformasyon enkli rapor Oditer Zeneral.

Tou bann lenformasyon ki mwan menm pou ensiste mon gannyen sorti kot Biro Lanrezistremman. Akoz bann kare later pe, i pa telman touzour fasil pou ganny *ownership*.

Mon *PS* in fer sa resorti ek mwan ki azour, i ankor en pti sistenm pratik, mannyel. Alors nou bezwen fer sir ki ler mon prononse konbyen, kote konbyen ti koute, konbyen zot in peye, mon oule fer sir mon annan bon larepons pou donn sa Lasanble.

Alors an prensip mon pe sey demann en dele letan pou mwan konplet sa legzersis ek mon bann zofisyel, e mwan menm mwan pou mon donn mon letan personnel pou mwan vwar byen sa bann lenformasyon. E donn en bon kontrandi ki kredib lo sa size tre enportan.

Mon le profit sa lokazyon parkont pou lans en apel direk ek tou parti enkli Parti *US* e bann lezot dimoun ki enplike dan sa legzersis, pou donn nou tou zot korperasyon e siport

nou pou ed nou finaliz sa size ennfwa pour tou.

Alor Mr Speaker lo sa pwen mon'n adres sa trwa premye parti kestyon Onorab Henrie, ki bann kestyon ki spesifik, alors mon pe demann en pe letan pou mwan asimil sa lenformasyon, e prezant sa en moman apropiye avek Lasanble.

Lo dezyenm parti kestyon ki lo sa size Mr Speaker, lo sa dernyen parti kestyon Onorab Henrie, konsernan konbyen e lekel propriyete ki Parti *US* in deside pa retournen avek Leta? Mon repete, pa retournen avek Leta?

Mon le fer resorti ki negosyasyon avek Parti *US* pe touzour kontinyen. *Présentement* mon napa okenn kominikasyon ofisyel ki'n prezant, mon'n ganny prezante ek mon bann teknisyen lo bann dosye dan mon prezans, ki sorti kot *US* kot Parti *US* ki endik nou lo zot desizyon pou pa retourn lezot propriyete ki zot ti'n aste avek Leta.

So, mon petet mon okouran petet i kapab annan serten krentif, me selman mon pa okouran dan en laform ofisyel ki'n ganny prezante devan mwan.

So letan mon ava organiz sa *baseline*, lenformasyon

baseline nou ava konnen egzakteman konbyen nou ava konnen kote bann balans i ete. Nou ava kapab fer sa legzersis e nou ava kapab reponn sa kestyon e nou ava kapab kontiny sa dialog e sa negosyasyon ek Parti US, pour finaliz sa zafer enn fwa pour tou. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Mon pou demann bann Manm, pou rekonnet Minis in dir i pa ankor ganny ase letan pou li ganny sa lenformasyon ki enplike dan sa bann kestyon.

Alor nou pou bezwen rod en lot mannyer pou zot kapab ganny akse avek sa lenformasyon. E pou lezot Kestyon Siplemanter ki pe vini annou rekonnet sa pozisyon ki Minis in met devan. Onorab Henrie ou anvi swiv.

HON GERVAIS HENRIE

Mersi Mr Speaker. Mon rekonnet sa direksyon ki ou'n donner. Mon osi rekonnet ki bomaten Minis in dir son fason travay i pou an 3 mo, "aksyon, aksyon, aksyon." E sa ki mon pe al dir napa naryen pou fer avek ou Minis, me plito ou bann teknisyen. I annan 4 zot la.

Le 10 Oktob, le 10 Out 2019, ou predeseser ti donn en

konferans de pres. E sa ki pas dan medya napa naryen pou fer avek nou, selon nou *Standing Orders*. So nou, nou bezwen demann nou kestyon isi anndan. E dan sa konferans de pres Minis Charlette, ansyen Minis Charlette, ti konfirman ki an total zot in war poudir Parti Lepep, Parti US i annan 40 morso propriyete. E dan sa 40 zot ti'n fini negosye pou *reacquire* 10 bout.

Savedir sa lenformasyon i dan ou Minister ki nou ti merit gannyen bomaten. E apre sa lezot 30, zot in deza dir zot konnen i annan 40. E zot in ti'n dir poudir zot konfidan ki disi lafen lannen, savedir nou pe koz lannen 2019, zot negosyasyon ti pou'n konplete. E ozordi alor, mon pa war "aksyon, aksyon, aksyon." Mon'n tann plito lanpayaz. Mersi Mr Speaker.

(Interruption)

MR SPEAKER

Silvouple. Onorab Pillay mon kapab demann ou pou pa adres bann komanter atraver lasal silvouple? Mersi.

(Interruption)

MR SPEAKER

Minis, silvouple. Minis mon espere ki lo pwen ki Onorab Henrie in leve dernyerman ki si ou annan keksoz pou azoute lo sa repons ki ou'n deza donnen. Mersi. Minis.

MINISTER **BILLY**
RANGASAMY

Mersi Mr Speaker. An prensip mon napa okenn lezot keksoz ki mon kapab azoute dan mon pozisyon koman nouvo Minis anba sa nouvo administrasyon. E mon annan tou respe pou mon bann teknisyen akote mwan Onorab. Mon pa okouran okenn lafebles dan zot fason ki zot azir profesyonnelman. Me mon'n vin avek en nouvo lelan aksyon, aksyon, aksyon.

E mon pe espere ki tou mon teknisyen a zwenn mwan lo sa nouvo lelan. Akoz mon pa pou les personn *fail* mwan pou sa langazman ki mon'n fer dan mon karyer profesyonnelman. Mersi.

(APPLAUSE)

MINISTER **BILLY**
RANGASAMY

E dezyenm pwen, se parey mon ti fer resorti Onorab, i enportan, sa ki'n arive 2019 i an deor mon kontrol. Zot annan lenformasyon ki zot in prezant

mwan, zis mon pa konfortab pou mwan partaz sa ozordi.

Mon le konfortab dan mon lespri parey mon dir, ler mon al dormi tou le swar mon fer mon pti lapriyer, mon konnen mon konsyans i kler. Mon pa pe partaz lenformasyon ki fo. Mon pa pe dir sa ki mon annan i fo, selman mon le konfortab ki mon annan *full* konfidans ki sa ki mon partaz ek sa Lasanble, e Lepep Seselwa i korek. Mersi Onorab. Mersi Mr Speaker.

(APPLAUSE)

MR SPEAKER

Mersi. Bon, nou a kontinyen avek detrwa Kestyon Siplemanter lo sa size. Nou annan premye Onorab Phillip Arissol.

HON PHILLIP ARISSOL

Mersi Mr Speaker. Bonzour tou dimoun. Minis, boner sa lannen pandan mon vizit avek Minis pou Lagrikiltir, ki ti donn mwan komitman. Sa Minis ti donn mwan komitman ki parti C2431, ki en propriyete US Anse Boileau, pou ganny pran, en parti sa propriyete pou ganny pran pou konstri en bazar pou bann ferme.

Eski Minis i kapab dir sa Lasanble si in annan okenn demars ki'n komanse lo sa size kot ou Minister? Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER

BILLY

RANGASAMY

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab pou ou kestyon. Sa parsel C2431, mon vwar li lo mon lalis devan mwan. E i en keksoz ki mon pou bezwen al verifye, si demars in ganny fer konsernan sa bazar ki ou'n fer resorti. E petet i enn sa bann legzersis ki parey mon'n fer resorti, pou mwan al an detay al fouraye, al ganny leklersisman.

Selman ou'n byen, ou limero i sanpyon, i bon. E i enportan ki mon kapab fer sir mon annan sa lenformasyon korek. Akoz mon teknisyen akote mwan, i pa en keksoz ki i okouran prezantman. Alors i nesoser pou mwan al verifye, e nou a kapab donn ou larepons lo sa size. Menm lo en nivo personnel avek en rankont ki nou kapab fer. Sa i *ok* Onorab? Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Onorab Andy Labonte.

HON ANDY LABONTE

Mersi Mr Speaker. Bonzour Minis avek ou delegasyon. Tou Manm koleg Onorab. Bon Minis, an vi ki ou'n dir ou annan serten lenformasyon, me ou pa santi ou konfortab. E mwan mon pe rod en konfirmasyon petet ou ti kapab konfirm sa avek mwan. Eski ou kapab konfirmen si sa 2 *plot* later La Rivière Anglaise, V8336 kot Sant Sosyal La Rivière Anglaise i sitye. E *plot* V8337 kot Biro *US* i sitye, ki *ex-Gouvernman US* sa lepok *SPPF*, ti vann son prop lekor le 29 Fevriye an 1976, sinyen par *ex-Prezidan Danny Faure* lo lapar *SPPF* dan son- 1996.

(Interruption)

MR SPEAKER

Mersi.

HON ANDY LABONTE

Mon kapab kontinyen Mr Speaker?

MR SPEAKER

Wi Onorab.

HON ANDY LABONTE

Sinyen par *ex-Prezidan Danny Faure* lo lapar *SPPF* dan son kapasite koman Kordinater Egzekitiv Prensipal son parti. I osi koman propriyeter Leta, e

zabitan La Rivière Anglaise ava kapab zwir sa Sant Sosyal. Akoz zot pe demande si eski, vi ki nou Sant Sosyal i sitye lo la, nou ti a kontan konnen si vreman sa 2 *plot* osi i enkli dan sa lenvestigasyon ki ou pe fer? Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER

BILLY

RANGASAMY

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab Labonte. I kler ki ou'n fer ou resers byen. Ou *parcel number* i korek. V8336 ek V8337, lo son *parcel number* sa i korek. E i form par sa legzersis ki'n mon'n fer resorti pou nou kapab analiz en pe son bann stati, son bann lenformasyon. E donn en bon kontrandi sa Lasanble.

I form par sa legzersis ki mon bezwen sey fer. Selman mon kapab konfirm ou lo ou lendikasyon sa 2 kare later, i korek. E donn mwan sa letan, mon a finaliz sa legzersis silvouple. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Onorab Wavel Woodcock.

HON WAVEL WOODCOCK

Mersi Mr Speaker. Minis i kler ki en krim in ganny komet kont

Lepep Seselwa. 40 bout later, e parmi sa bann bout later i bokou bann later ki'n ganny *acquire* dan lepase par Gouvernman ki ti o pouvwar. *SPUP/ SPPF/ PL/ US*, byento ou pa konnen si zot pou sanz zot non ankor.

Mr Speaker, 40 morso later, ki parey Onorab Andy in dir, ki enn de sa bann later Prezidan li menm ti sinyen ler transfer ti ganny fer. *Ex-Prezidan Danny Faure* sa letan ti Sekreter Zeneral. Mon kestyon Minis, kan eski sa lenzistis ki'n ganny komet kont Lepep Seselwa pou ganny rektifye, apre tou sa letan ki nou pe espere, ki nou pe demande?

Ou'n dir poudir ou pe fer en resers pli entans pou vin donn detay devan sa Lasanble Nasyonal, eski Minis ou kapab donn nou en *timeframe* kan ki ou kapab vin devan nou Lasanble, e fer en rapor lo detay sa vol ki Lepep Seselwa in pas ladan par sa Gouvernman ki ti la oparavan, Gouvernman *United Seychelles*? Mersi bokou Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis ou kapab adres kestyon.

**MINISTER
RANGASAMY****BILLY**

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab pou kestyon, e ou entervansyon. Mon krwar i kler ki Gouvernman O Pouvwar i anvi, e i annan dezir pou regle okenn sa bann i regilasyon ki'n pase dan lepase. E zefor in deza komanse, menm avek ladministrasyon o paravan. Nou napa okenn ezitasyon pou dir sa ouvertman ozordi.

Dele letan. Yer swar mon'n ganny rapor preliminar sorti kot Oditer Zeneral. Nou annan en dele letan 14 zour pou nou donn nou komanter, sa mon Minister. E nou pe depandan en pti pe lo ki lavites zot travay osi. Fotespere nou a kapab anmenn zot avek nou. Pou ki lafen lannen nou ava'n kapab omwen rekonsilye bann detay, bann lenformasyon. Akoz lanmod ou menm i annan 40 morso later. I annan bann konplikasyon ti isi, pa ti isi, *whatever*.

So, i enportan pou mwan kapab fer sa legzersis. E mon dele letan ki mon pe *set* mon lekip la, mon'n koz ek zot lo la, se lafen Zanvye. Lafen Zanvye nou'n etabli nou *baseline* kler. Nou annan tou lenformasyon kwa ki parti *US* in deza vann Gouvernman, oubyen in retournen. Nou ava annan tou sa lenformasyon. Nou ava

annan li en dele letan, la ozordi le 01 Desanm.

So en dele letan 2 mwan pou nou finaliz sa legzersis. En fason ki nou a kapab annan en *baseline* pou nou travay avek. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Mon pou pran ankor 2 kestyon dan sa seri. Akoz mon'n donn mon promes mon retourn ankor lo bann dimoun ki ti'n lev lanmen oparavan. E mon 2 dernyen Manm ki mon pou demande la, se mon remarke zot pa'n demann okenn kestyon ziskan isi. Alor mon a donn zot priyorite. Onorab Philip Monthy.

HON PHILIP MONTHY

Mersi Mr Speaker. Bonzour Minis ek ou delegasyon. Bonzour tou Manm Onorab. E bonzour tou zabitan Cascade. E si ou permet mon Mr Speaker, mon zis anvi eksprim mon solidarite, avek mon bann zabitan yer ki'n ganny afekte par sa gro lapli yer swar.

MR SPEAKER

Mersi.

HON PHILIP MONTHY

Mon kestyon pou Minis. I pa pou al an detay Minis, akoz

mon konnen ou nouvo, ou napa tou lenformasyon parey ou'n dir. Mon le zis anvì konnen si Cascade i form parti distrik kot i annan later ki *US* dan lepase in apropiye, e ki lo lalis pou ganny retournen pou zabitan Cascade? Mersi Minis.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER **BILLY RANGASAMY**

Mersi Mr Speaker. Sa enn la i fasil. Wi, Cascade i annan, e i form par sa legzersis o konplet. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi. Onorab Francois Adelaide.

HON FRANCOIS ADELAIDE

Mersi Mr Speaker. Bonzour tou dimoun. Minis zis avek sa larepons ki ou'n donn nou la. Mon vreman per. E ou dir ou pa'n dormi pou 3 semenn. Mwan i annan 4an mon pa pe dormi aköz sa later Parti Lepep!

Mon kestryon pou ou se, vi ki i annan sa bann *uncertainty* lo sa bann later, e sa parti ou pa kapab fye zot. *Anytime* zot kapab fer en tranzaksyon ki zot kapab vann sa bann bout later. Eski ou koman Minis pou, ou pe ansarz sa portfolyo, eski,

petet mon pou demann ou en komitman. Pou ki ler sa bann lenvestigasyon pe ganny fer la, okenn sa bann bout later pa ganny ni transfer, ni vann ziskan ler tou keksoz in fini *ok*. Eski zot kapab fer sa?

(APPLAUSE)

HON FRANCOIS ADELAIDE

Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Wi Minis.

MINISTER **BILLY RANGASAMY**

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab. Zot sa 3 semenn in so, be ou 4an in soufrans mon frer en?

(laughter)

MINISTER **BILLY RANGASAMY**

Be, toudmenm mon konnen i en size ki vreman delika. En size ki vreman delika, mon krwar mon predeseser osi in prononse lo sa size. Ki lentansyon i la pou regle sa sitasyon pou sir. Petet i annan en pti pe konsern lo lavites ki in ganny fer, me selman mon krwar menm avek ladministrasyon avan. E sertennman nouvo

ladministrasyon nou le regle sa problem.

Lo sa laspe ki ou pe sey fer resorti, i en keksoz ki enplik laspe legal. Akoz i petet en pwen enportan ki mon pou bezwen demann konsey apropiye ek Departman Legal, *AG's Office*, pou vwar sa pwen ki ou'n fer resorti. Parske en propriyete i en *freehold property*. E i annan son bann laspe legal ki fodre nou verifye Onorab Adelaide.

Me selman ou'n fer sa pwen sorti, alors nou ava verifye. Nou ava regarde. Akoz parey mon pe dir tou lede ladministrasyon mon annan sa, petet mon mal. Me mon annan lenspirasyon, sa, mon santi i annan sa *commitment* pou fer sa legzersis. E pou sey regle sa. Me par kont nou bezwen pridan osi lo sa size. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi. Bann lezot Onorab ki pe lev lanmen, si i annan letan mon pou arive kot zot. Mon a permet a se moman Onorab Henrie, si i le klarifye okenn pwen lo son kestyon orizinal.

HON GERVAIS HENRIE

Non, Mr Speaker. Lefe ki mon loter Mosyon, mon ti a prefere pran mon kestyon dernyen. Loter kestyon, mon a prefere

pran li dernyen. Me wi, *Villa Karoutsou* i parmi.

MR SPEAKER

Mon ti a sizere ki ou pran li konmela akoz mon pa konnen ...

HON GERVAIS HENRIE

*Ok, no problem. So mon 2 kestyon, i zis klarifikasyon. E mon le en lasirans avek Minis Rangasamy. Premyerman, lefe ki sa kote latab, nou ti laba avan. Depi 2017 nou'n anmenn en kanpany asarnen vizavi sa bann propriyete. Donk, mon le en lasirans *whether* nou pou ganny, Lasanble Nasyonal pou ganny en rapor. Enkli sa bann Manm pou zot konnen ki manboulouk zot parti in fer. Sa i en lasirans premye ki mon oule.*

Dan sa menm laliny mon ti a kontan demann *Chairman COGA* Mr Speaker, pou swiv sa dosye. Mersi.

Aprè dezyenm, Onorab Lemiel sorti dan Parti Lepep, *Chairman COGA*. E dan dezyenm, an vi komanter ki mon'n fer boner ki'n vize ver 4 teknisyen ki la anndan. Mon ti a kontan Minis, donn mwan en lasirans ki nou proze Moosa Lane pa pou ganny afekte dan okenn fason negativ? Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

(Interruption)

MR SPEAKER

Wi Minis.

MINISTER**BILLY****RANGASAMY**

Mr Speaker, mersi pou Onorab Henrie ki'n fer sa entervansyon. Mon kapab komet mon lekor lo detruwa keksoz. Ki wi, nou pou ganny sa rapor. Wi, ki mon bann zofisye teknik akote mwan, pou fer tou sa ki zot kapab pou fer sa proze vin en realite Moosa Lane. E mon pou personnelman, vi ki mon'n grandi Lari Hangard, dan mon bann premye 13an lavi, mon pou fer sir ki mon pou debrouye, e kit mon lekor okouran sa proze.

Lo sa lot laspe COGA, sa i en lot size ki *Chairman* Lemiel i a kapab adrese dan *forum* apropiye. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi. Byen mon pou, in ariv midi. Mon pou retourn lo serten bann Manm ki ti'n lev lanmen o komansman. E parmi zot i annan Onorab *Leader* Lopozisyon, e osi *Leader* Biznes Gouvernman. So mon a komans avek Onorab Pillay.

HON SEBASTIEN PILLAY

Mr Speaker, mon pa konnen si ou pe donn mwan permisyon pou demann kestyon lo sa enn kestyon, oubyen lo bann oparavan?

MR SPEAKER

Ou ti'n lev lanmen lo kestyon limero 1. So si ou ti a kontan adres sa kestyon? Ou pa'n lev lanmen lo lezot kestyon, so permet mwan ou al lo kestyon limero 1.

HON SEBASTIEN PILLAY

Ou konnen Mr Speaker, ou pe koz mwan lo premye kestyon ki Onorab Gill ti demande ou?

MR SPEAKER

Wi.

HON SEBASTIEN PILLAY

Ki mon pou fer Mr Speaker, mon krwar poudir avek tou respe, mon ava les en lot Manm lo mon kote latab ganny loportinite demann kestyon. Akoz mon krwar poudir, mon bezwen dir ou Mr Speaker ki mon konsernen par lefe ki mon bann Manm i lev zot lanmen, zot pa ganny *acknowledge*. Me lo lot kote ou *allow* bann Manm pou demann bann kestyon ki *out of order* ...

(Interruption)

HON SEBASTIEN PILLAY

... gat letan Lasanble. Apre ou vini ou dir nou 12.01, ou le retournen?

So mon bezwen dir ou Mr Speaker! Mon bezwen dir ou poudir swa dan Lasanble nou swiv Lalwa ki annan. Bomaten nou'n konplent lo mon *PNQ*, si mon devret anmenn li tel ler. Ler pou demann kestyon bann Manm i ganny loportinite pou al dan tou direksyon ki zot anvi ale.

So, mwan pou bezwen dir ou. Mon'n *calm* Mr Speaker. Mon'n *calm*. Mon'n espere. Avek sa Mr Speaker. Mr Speaker, e sa ti en lagreman ki ou ti *call* mwan dan ou lofis, pa en lagreman. Me ou ti call mwan dan ou lofis avek *Leader Zafer* Gouvernman, kot nou ti dir ou poudir, ou ti eksplik nou *lanjeu* ki ou, ou ladan vizavi pas bann Lalwa Gouvernman.

E nou Lopoziyon, nou ti'n dakor pou swiv mezir ki Lasanble i anvi pran. Me apre sa nou vwar ki poudir *in the Chair*, nou vwar ki bann Manm in abiz sa. So, mon met sa devan ou, mwan mon ava *allow* en lot Manm lo mon kote latab pou demann son kestyon.

MR SPEAKER

Ale terminen silvouple. Si ou napa kestyon pou lemoman. Mon a pas laparol avek Onorab Vidot. Pou son kestyon ki i ti annan lo kestyon limero 1.

HON AUDREY VIDOT

Mersi Mr Speaker. Bonn apre midi Mr Speaker, Minis, avek ou delegasyon, tou Manm Onorab, zabitan Roche Caiman e tou dimoun ki a lekout.

Mr Speaker, mon kestyon pou Minis an referans ek kestyon Onorab Churchill Gill, eski Minis i kapab konsider annan en dyalog avek bann profesyonnel Seselwa dan proses revwar Polisi parey ou'n site pli boner, ki dan zot plan. Ki tous bann proze *condominium* ou okenn proze lozman ki byensir ki pou benefisye bann *returning graduates*, pou permet adres bann konsern ki bann Manm lo Zil Pros in fer resorti?

E osi byen pou ranforsi lo bann pwen ki Onorab Norbert Loizeau pli boner in fer sorti, an referans avek bann *income* ki bann profesyonnel i resevwar, zot vwar li *challenging* pou zot benefisye an term bann proze parey.

Apre, mon lot kestyon pou Minis, Minis ladministrasyon

avan ti deza annan plan pou konstri serten lozman, byensir pou ede adres bann *issues* pou bann profesyonnel an referans avek *sight* kot ex-Kazern, ki tonm dan distrik Roche Caiman. E sa bann Proze se ti pou vwar bann dimoun ki bann *expatriate*, petet pou tir sa presyon lo Gouvernman, bann depans ki zot fer pou *accommodate* sa bann profesyonnel, *expatriate*.

E petet pou donn lespas bann Seselwa dan bann lezot loportinite pou kapab akse avek bann lezot landrwa ki *available*, pou zot kapab reste antretan zot pe esper en proze ki Gouvernman pou fasilite zot avek.

So, eski sa proze i ankor *still on*? E si i ankor dan plan nouvo ladministrasyon e si wi, ki mannyer zot ete an term konsiltasyon avek kominote kot sa proze pou deroule? Petet i ava donn zot ankor bann nide adisyonnelle an term bann konsern oubyen bann pwennvi ki pou fasilite zot dan sa demars? Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Ou a remarke ki ou pa lo kestyon orizinal, ou'n entrodwi en novo kestyon. Minis ou a nobou adrese silvouple.

MINISTER

BILLY

RANGASAMY

Ok, mersi Mr Speaker. Mersi Onorab Vidot pou ou kestyon. Mon vreman kontan ou'n fer resorti ki sa dyalog i bezwen ganny lanse avek bann profesyonnel, prenon an kont en pe zot bann konsern parey Onorab Loizeau in fer resorti. Zot *income*, ki fer li difisil pou zot kapab demare.

Sa legzersis osi i pou enkli serten dyalog ki nou pou bezwen pran osi ek bann Labank pou vwar si zot kapab. Mon konnen la sityasyon i en pe delika avek *COVID*, eksetera. Me si zot kapab osi alez en pe zot bann kou, zot bann demann pou sa *deposit*, eksetera.

So, i en dyalog ek bann profesyonnel ki mon krwar i vreman en pwen valab ki nou pou bezwen ek mon bann teknisyen lanse avek petet menm ek *PMC*, tousala pou nou vwar ansanm e enkorpor zot bann pwen e zot bann konsern.

Lo kot i konsern sa *propriete ex-Fiennes Institute Plaisance*, I tonm Roche Caiman, *ok*? I annan en laspe ki mon bezwen repas lo la, mon pa pou kapab pronons sa dan sa Lasanble ozordi, me mon bezwen regarde avek mon *PS*

Later pou nou revwar sa dosye, sa later li menm.

Me par kont lo sa proze kot i annan sa *mix* ant *expatriate*, *returning graduates* nou annan en langazman pou fer en tel proze. Kote Kare later pa ankor vremen definir, selman sa stratezi i la. E ti dan antye ladministrasyon e prezantman i pa en keksoz ki nou pe sanz sa direksyon aköz i annan bokou sans ladan osi. Mon kapab konfirm sa Onorab Vidot. Mersi Mr Speaker

MR SPEAKER

Mersi Minis. Onorab Georges, ou ti a kontan adres Minis.

HON BERNARD GEORGES

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker, mon ti a kontan briyevman eksplik Minis ki i annan en bout Plaisance ki apel Plaisance, i annan en bout Roche Caiman ki apel Plaisance, i annan en bout Les Mamelles osi ki apel Plaisance. Annefe depi kot ex-Chenard ziska apepre kot Mohan, tou lede kote semen. Dimoun i apel sa Plaisance. En bout i tonm dan distrik Plaisance, en bout i tonm dan distrik Roche Caiman e en bout i tonm dan distrik Les Mamelles. Alor nou annan sa pti problem nou de Onorab

Vidot ki en bout nou distrik i ganny en non en lot distrik.

Mr Speaker, mon kestyon pou Minis i avek ou permisyon, i debord en pti git me i rebran kestyon Onorab Vidot ek kestyon Onorab Loizeau ek enn de lezot dimoun.

Mon kestyon pou Minis Mr Speaker, se sa enn, nou konpran ki i annan en kontrent enorm lo met lozman, fer lozman *available* pou bann *returning graduates* ek bann nouvo dimoun ki'n retourn Sesel. Mon krwar sa ki sa Lasanble pe rode e pour La Digue ek Praslin e osi pou Mahe, ki enteres nou. Se ki nou ganny lasirans avek ou ladministrasyon e ou Minister, ki zefor pou ganny redouble pou fer ki sa zenn arsitek ki'n retournen depi preski 10an, ki reste anler Les Mamelles e ki ankor pe rod swa en bout later, swa en *condominium* ki pou li aste, ki pare pou ase e ki annan le mwayen i kapab gannyen li osi.

E sirtou bann ki fek vini e ki napa le mwayen ki'n ganny resorti e ki zot osi en solisyon ava ganny trouve pou zot. Eski donk nou kapab ganny sa lasirans Minis ki ou Gouvernman i ava redouble zefor pou fer sir ki sifizaman

lozman i ganny konstri pou sa kategori dimoun? Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER

BILLY

RANGASAMY

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab Georges. I en larepons ki mon pou dir ou e mon krwar mon kapab dormi aswar pou dir sa larepons. Ou annan *full* langazman mwan koman Minis responsab e mon Minister pou nou redouble nou zefor lo sa bann lozman, ki ou'n fer mansyonnen. E sa arsitek Les Mamelles ki 10an pe espere, nou bezwen vwar ki sa pa kontinyen. E wi, nou pou bezwen regard solisyon pou lezot osi ki fek arive parey mon'n fer resorti. I pou en langazman avek menm Labank lo en pe zot bann limit ki zot mete pou *savings*.

Par kont mon santi personnelman ki sekter prive, eskiz mwan, sekter prive zot osi zot kapab zwe en rol dan sa legzersis. Sa i mon lopinyon personel e mon santi i annan en plas osi pou zot partisipe. Pa zis *rely* zis lo Gouvernman, met sa presyon.

E mon asire i annan bann lenvestiser la deor ki kapab fer sa e ofer bann pti *studio flats*

par egzantp ki annan deor, Lerop, kot mon'n travay, Abu Dhabi, partou. Ki fer li posib pou ou kapab ganny en pti landrwa pou ou komanse. En zenn, ou tousel parey en pti *studio*.

Alors mon'n servi sa loportinite pou lans sa lapel ek sekter prive pou donn en koudmen e vin devan, ansanm nou a kontiny sa batay e ansanm nou a kapab redouble nou zefor lo nivo Nasyonal. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Onorab Cosgrow, mon vwar ou ti'n lev ou lanmen pou 2 kestyon. I pa ki mon'n negliz ou, me tou lede fwa ou'n ariv bokou an retar ki lezot. Alors ou annan laparol la.

HON WALLACE COSGROW

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker, mon ti krwar mon'n ganny bliye.

MR SPEAKER

Non, pa ditou.

HON WALLACE COSGROW

Mersi pou rekonnèt mwan. Mr Speaker, mon kestyon pou Minis i relye avek kestyon nimerò 9, Onorab Churchill Gill avek ankor kestyon Onorab Churchill Gill, me nimerò 11 sa

voyaz, an relasyon avek en komantr ki Minis in fer.

Mr Speaker, premye keston konsernan *returning graduates*. Mon pou refer li koman *graduates*, akoz nou osi bann *graduates* ki *graduate* lokal ki osi pa devret ganny defavorize dan en fason. Minis eski ou kapab konfirm ek Lasanble si i annan bann *graduates* Praslin/La Digue ki'n ganny ofer *or* ki pe ganny ofer *units* dan nouvo *condominium* ki'n ganny fer ki Perseverance. Eski zot osi zot in ganny ofer?

E dan sa menm bann *unit* laba, i annan bann lezot dimoun ki'n ganny zot *letter of offer* ki'n pas tou zot bann neser pou zot ganny *allocate*. E kan sa bann *units* pou ganny *allocate* e lo ki baz pou ganny *allocate* Minis.

E lot keston, baze lo en komantr ki ou'n fer, Minis eski ou pe dir nou ki Gouvernman pou revwar letablisman bann lenfrastriktir lo bann *land bank*, dan sans kot pou fer *land bank*, bann bout later vin posibleman pli ser?

Eski Gouvernman pou redwir son kontribisyon ki i fer dan sa bann *land bank* anver sa bann dimoun ki pe aste. E ki posibleman sa bann bout ater, deor pou bann dimoun ki pe ekout nou, ki pe esper zot bout

later i riske vin pli ser. Mersi bokou Minis.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER

BILLY

RANGASAMY

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab Cosgrow. Mon ava adres ou dezyenm bout keston. Lo bann propriete *land bank* e evalyasyon ki nou fer ler nou vann sa bann propriete avek bann aplikan ki'n kalifye, pou lavenir nou pou bezwen pran en desizyon brav pou nou adres sa valer sa bann propriete. Sa i kler.

Bann kou konstriksyon la resaman *COVID*, in monte par 19/20poursan. I annan bann lezot *challenges* ki nou pe fer fas avek. E parey mon'n fer resorti boner, tou sa bann kou lenfrastriktir i prezantman ganny, i tonm lo ledou Gouvernman. E ki i fer, i toultan tonm lo ledou Gouvernman e bann lezot kare ki nou kapab ouver pou nou ed lezot ki dan bezwen, i vin pli difisil, parski parey nou'n kontinyen, nou kontinyen *subsidize, subsidize*.

So, alors nou pou bezwen revize, me avek en osi en konsiderasyon. Akoz sa i en fasilite ki nou pe met a

dispozisyon nou bann frer ek ser dan en fason rezonnab osi. Selman zis i enportan ki sa legzersis i ganny revize, pou nou kapab fer sir i en keksoz ki soutenab ki nou a kapab osi ganny reveni pou nou fer lezot proze. Sa ti dezyenm parti ou kestyon Onorab.

Onorab Cosgrow mon panse premye parti ou kestyon ti lo bann *condominium Pension Fund, right? Ok*. I annan en pe bann *statistics* devan mwan la, me i paret mwan ki nou pe koz environ, zot ki pe lwe i annan 10 ka e 8 ladan i sorti La Digue e bann ki pe *buy*. I annan 2 potansyelman ki pe aste osi. *Ok*, e tou lede mon'n ganny konfirmasyon i sorti La Digue. Be anefef Onorab Uranie i byen kontan akote ou. *So, se sa.*

Mr Speaker, mon kapab azoute osi pou sa *condo* ki *GICC* in konstri i annan 2 zabitan Praslin, 2 aplikan Praslin e enn La Digue osi ki'n benefisyé lo sa proze. *Union Vale Condo* osi, mon'n ganny lenformasyon devan mwan ki i 2 sorti Praslin, ankor en lot sorti La Digue ki'n benefisyé.

So, an zeneral i kler ki i annan bann lasistans ki'n ganny donner pou bann zabitan sorti lo nou bann zil pros osi. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Wi Onorab.

HON WALLACE COSGROW

Mersi bokou Mr Speaker, zis en pti klarifikasyon. Alokasyon Minis. Alokasyon sa bann *units* kan pou fer? Mersi.

MINISTER

BILLY

RANGASAMY

Mr Speaker, mersi. Mersi, mon a klarifye sa pti pwen Onorab Cosgrow. Alokasyon, nou pe debourye pou nou deblok sa o pli vit posib. I annan bann pti laspe administrative ki pe ganny regle avek *PMC*, eksetera. Me mon annan lespwar nou kapab fer sa debloke byento. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mon a dir Onorab Gabriel pran en pti pe pasyans, mon annan ou non lo lalis, i annan en rezon akoz ki mon pe met ou dernyen. Non, mon pe pran kestyon ankor, eskize. Non, mon pou pran Onorab John Hoareau ki ti'n deza lev son lanmen.

HON JOHN HOAREAU

Mersi Mr Speaker. Mon kestyon i baze lo kestyon nimerò 12 ki Onorab Henrie ti'n leve. Mr Speaker, an vi ki Minis i dir nou in komans fer serten travay lo sa bann dosye ki annan pou fer

ek bann later ki *SPPF* in pran. Eski i kapab dir nou, konfirman si i pe ganny tou lasistans neserer avek tou bann sekter dan Gouvènmman pou li kapab anmèn en larepons pou nou ?

Dezyèmman Mr Speaker, eski Minis i pare pou *take the bull by its horn*, vèdir pran bann desizyon serye kot i kapab *compulsory acquire* sa bann later, an ka sa bann later *in ganny*, *at the first instant compulsory acquired* pou donn *SPPF!* Mersi.

(Interruption)

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER **BILLY**
RANGASAMY

Mr Speaker, mersi pou Onorab Hoareau pou ou kestyon. Lo kot i konsèrn koperasyon avek tou bann lotorite konsèrn, mon santi i annan en pti lespas pou nou ranforsi, sa pou sir. I annan diferan biro, biro Oditer Zeneral, menm *AG's Office*. Biro Lanrezistremman Later, entèn menm ek mon lekip, nou bezwen preski annan en stratezik parey en *taskforce* pou nou egzamin tou sa bann dosye e maksimiz lenformasyon e sa koperasyon antre nou.

Lo sa dezyèmman pwen par kont pou *compulsory acquisition*, i en pti pe tro boner pou mwan pronons mon lekor lo la, akòz mon stratezi se annou fer sa dan en fason profesyonnel amikal. Parski mon santi otreman i pou *backfire*. Sa mon lopinyon personèl.

So, stratezi ki mon ti a vouldre nou fer se nou fer en dialog, fer keksoz drwat. Pa repet okenn fot ki petet nou vwar dan lepase, i kapab fer nou soufer dan lavenir. Sa mon stratezi e sa i mon premye *attempt*, premye direksyon ki nou pou koz lo la.

E mon santi sa i pli, dan sa lespri ki Sesel pou tou son zanfan. Dan sa lespri kot nou pou travay ansanm. Nou pou ini dan menm lespri, *hopefully* avek Parti *US*, pou nou kapab deblok sa bann zafer dan en fason drwat. E mon santi mon predeser, ex Minis Charlette ti pe komanse sa legzersis, ti'n progrese e nou ava pous ankor en pe pli for, pous pa dir en pe pli for, pous tre for pou nou finalize.

Compulsory acquisition sa nou pa pou antre lo la prezantman pou sir. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Onorab Esparon.

HON REGINA ESPARON

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker, eski Minis i kapab dir nou, dan proses pou *acquire* pou re ganny sa 40 bout later ki *SPPF* in pran, eski i annan okenn kou ki pou ganny atase avek? E si dan ka kot sa propriyete ki'n ganny pran ti en propriyete prive, eski nou pe espekte ki sa propriyeter i pou ganny en konpansasyon. Premye.

Dezyenman dan distrik Glacis i annan en morso later ki ti pou *SPPF*, me atraver sa boulders ki ex Onorab Larue ti anmennen dan sa Lasanble lo size later *SPPF*, sa bout later in ganny rann e Minis Charlette ti vin dir nou sa bout later in ganny rann. E i annan en proze 9 *unit* lakaz ki ti pou ganny fer lo la, e ti pou demare an Novanm. Mon ti a kontan demann Minis, mon konnen i fek vini, eski i kapab dir nou kan sa proze 9 *unit* lo sa bout later ki nou apel ex-Ferrari pou demare pou benefis bann dimoun Glacis? Mersi, Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER
RANGASAMY

BILLY

Mersi, Mr Speaker. Mersi Onorab Regina. Sa proze ex-Ferrari, Glacis i pou sir ankor enn fwa enn nou bann proze ki nou bezwen demare dan distrik Glacis. Napa okenn kestyon lo la. Akoz nou ti pe egzaminen, i annan serten konplikasyon ki pou en rezon ou en lot, in en pe difisil pou demar serten proze dan distrik pou en pe letan. Me nou pe al fer sa. Sa mon kapab donn ou mon *commitment* parey nou ti fer letan nou ti rankontre bann zabitan Glacis Vandredi apre midi, e dan prezans Prezidan nou ti fer sa *commitment* ek Prezidan, ek Vis-Prezidan. Ki nou pou pouse pou fer sa proze vin en realite. Sa mon kler lo la, mon napa okenn dout. Zis mon priye ki nou a ganny nou Bidze, nou a kapab vini, debrouye fer sa proze.

Lo sa lot pwen Onorab, atraver Mr Speaker. Sa kare later ki nou annan Glacis ki tonm dan sa kad avek *US* e eksetera i *parcel number H4689*, si ou kapab note sa. Petet lo en lot *forum* nou ava verifeye sa avek ou si i neserer. Me se sa ki annan lo nou lalis prezantman devan mwan.

Ankor enn fwa parey mon'n fer resorti, i annan en legzersis konpreansiv ki nou pe sey repas lo la pou nou re-

konfirm sa bann keksoz e sa i sel propriyete ki mon annan dan Glacis ki tonm anba sa kad Parti US. Mersi, Mr Speaker.

HON REGINA ESPARON

Mersi, Mr Speaker. *May I?*

MR SPEAKER

Wi.

HON REGINA ESPARON

Mon premye bout kestyon Mr Speaker, pa'n reponn. Eski i annan okenn kou finansyel ki pou ganny atase letan zot pe fer sa prosesis rann sa bann bout later? E dan ka kot en propriyete ki ti ganny *acquire* pou donn US, si sa propriyeter i espekte en konpansasyon? Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER **BILLY**
RANGASAMY

Wi, mersi bokou Mr Speaker. Mersi bokou, mon demann ou leskiz mon pa ti'n adres sa pwen pou premye parti kestyon Onorab. Wi i annan kou finansyel pou sir. Mon ava donn ou en legzanp, stratezi dapre mon konpran. Parey mon pe dir ou, mon bezwen en pe letan pou mwan byen konpran. Kare later ki ti dizon

ti ganny aste R150 mil e naryen pa'n ganny konstri lo la, Gouvernman pou re pey US R150mil pou rebran zot kare later e remet dan kare later Leta. Sa i kler sa, sa i en stratezi. Ki mannyer in ganny komanse, sa pou kontinyen.

Parkont bann ki annan striktir, ki'n ganny fer lo la dan lepase, mon repete dan lepase, akoz sa legzersis pa'n fek komans ozordi, in komans en pe letan pase. Alors kot nou'n drwa sa laliny, sa bann striktir pe ganny evalye zot osi.

So, annou pran sa legzanp. Mon a donn ou legzanp spesifik, par egzanp Anse Aux Pins i annan en striktir kot Sant Kominoter in ganny konstirir lo la, kot mon ti laba Sanmdi pou en *meeting* piblik. Sa *building*, sa batiman i annan en kou evalyasyon ki'n ganny azoute lo la, pa zis son kare later. So, i annan sa propriyete enkli son batiman i ganny evalye. So, i annan en kou ki diferan ek sa kou ki ti aste lo komansman. Sa pou osi pou napa naryen ki mon bezwen kasyet ou, sa koumsa evalyasyon in ganny fer.

Eski sa i reponn ou kestyon Onorab ?

MR SPEAKER

Onorab annou terminen silvouple.

HON REGINA ESPARON

Mr Speaker, in reponn en bout. Me lo kote prive, si sa propriyete ti pou en dimoun prive ki zot in pran pou donn *US*. Si sa prive li i pou gannyen en rekonpans. Mersi.

MINISTER **BILLY RANGASAMY**

Ok, mon krwar lo kot i konsern later prive, ankor enn fwa mon en pti pe enkyet pou reponn ou kestyon prezantman Onorab. Mr Speaker mon ava re verifeye sa kestyon. Me an prensip si *US* in aste zot later avek en propriyeter prive, mon ganny en konpran ki an prensip nou pa pe enterfer dan sa bann kalite propriyete, sa bann kalite tranzaksyon. Me selman nou bezwen regard li dan son totalite pou sir. Me selman an prensip se sa ki mon'n ganny en konpreansyon. Se later Leta, ki zot in aste, wi ki zot in aste ek leta ki nou pe *focus* lo la *comme* priyorite. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Mon pou termin sesyon avek Onorab Conrad Gabriel. Rezon akoz, i ti'n leve son lanmenm pou en kestyon boner, me son letan in pase.

Mon pe plito donn li laparol lo en kestyon ki pe anmennen koman en *Urgent Question* akoz i konsern en sityasyon dan son distrik ki'n arive yer. Mon ti a demann Minis si i kapab, sa kestyon in fek arive la. Mon'n fek donn Minis bomaten, si Minis ti kapab zis dir Onorab, donn en pti leksplikasyon lo sa sityasyon e mon pa pou pran kestyon siplemanter lo la. *Ok*.

Onorab Gabriel.

HON CONRAD GABRIEL

Mersi Mr Speaker. Mersi, bonzour tou dimoun ki a lekout, espesyalman dimoun Point Larue. E *welcome* Minis avek ou delegasyon. Mon felisit ou lo ou nominasyon, mon pa ti la prezan. So, mon'n asize mon'n ekout ou atantivman Minis, mon krwar ou pou fer byen sa louvraz, ou pa pe les ou ganny trennen dan bann sityasyon. Ou'n dir ou a pran ou letan ou a vin en *feedback* pli tar e mon a presye ou. *Chapeau* pou ou Minis.

My Question without Notice, parey Mr Speaker in dir. Petet ti a bon fer lot kote remake ki ...

MR SPEAKER

Non, demann ou kestyon Onorab silvouple. Demande.

HON CONRAD GABRIEL

Minis swivan gro lapli ki'n tonbe yer e linondasyon e dega ki sa in koze dan plizyer distrik espesyalman distrik Point Larue, e lenkonvenyans pou motoris ki sa in koze en pe partou lo Mahe. Sirtou sa bout semen depi Erport ziska Lakademi Lapolis, Eski Minis pour Lamenzanman Later i kapab dir nou Lasanble ki son Minister avek Lotorite Plan pe fer, pou regard dan bann lakoz sa dega e linondasyon. E travay ansanm avek bann lezot Minister e departman pou ede rezourd sa problem. Espesyalman Minister Lanvironnman. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab, ou'n poz ou kestyon. Minis.

MINISTER BILLY RANGASAMY

Mersi Mr Speaker. Mersi Onorab Gabriel. Wi sa kestyon in vini bomaten e mon pa'n ganny ase letan bomaten pou mwan al revwar tou bann lotorite konsernen, pou vin devan isi Lasanble pou kapab eksplike ki nou pe fer oubyen ki bezwen ganny fer pou adres sa problem drenaz e inondasyon Point Larue sirtou. Akoz yer mon osi mon'n vwar bann

portre, in trakas mwan en kantite.

Mon'n ganny dir ki sa sityasyon yer ti en pti abnormal pou sa letan ki'n ganny, sa lentansite presipitasyon 56milimet in tonbe, lapli dan en peryod 2ertan ant 2er ek 4er yer apre midi. E sa pa en leskiz, me selman ti en sityasyon ase abnormal.

Par kont ou'n fer resorti osi ki sa sistenm pa premye fwa i arive, e mon okouran ki i annan bann *taskforce* ki'n ganny fer dan lepase, bann letid ki'n ganny fer dan lepase. Me mwan mon kestyon i *comme* swivan, mon stratezi i *comme* swivan; sa in arive, nou pe antre dan letan lapli pou nou re get sa bann letid, re get rekomandasyon ki ti'n ganny fer e sirtou pou sa rezyon Point Larue e vwar ki mannyer nou kapab, pa les sa domaz arive me adres li o pli vit posib.

Mon napa en solisyon pou mwan prezant ek zot, me selman i enportan ki mon Minister, Lotorite Plan, Minister Lanvironnman, Minister *Land Transport* i travay ansanm pou nou regle sa problem oubyen sey strateziz bann solisyon pou sa problem. Tel ki get sa lanmar ki deryer kot *SEYPEC*, i annan en lanmar la. I kapab lo en propriyete prive, me nou

bezwen reviz sa sityasyon. Gete ki mannyer nou kapab servi li, an angle nou dir sa en *retention lagoon, retention area*. Pou nou sey regle sa problem. Epi nou ava re ponp dan delo, dan sistenm drenaz letan inondasyon in desann.

I annan bann solisyon permanan ki nou bezwen regarde, se sa bann *culverts* ki anba *runway*, ki'n ganny fer dan bann lannen '70 letan Erport ti ganny konsevwar. Pou regard sa bann *outlet*. Eski nou bezwen regard enstalasyon agrandisman sa bann *culvert*. I pa tro en keksoz fasil aköz ou bezwen fer sa anba en *runway* ki aktiv.

Me mwan mon'n eksperyans sa aletranze, nou'n fer bann serten travay anba stasyon laliny tren, eksetera. Mon pa'n fer enn anba Erport, me selman mon kapab dir ou i posibil, i annan teknik pou fer e aköz sa desarz i kle osi.

Si nou bann oule kot sa delo pe sey sorti pa kapab, i trangle, i pou *back up* pou sir. So, i annan plen solisyon ki nou bezwen regarde e travay ek bann lotorite konsernen, enkli antretyen sa bann drenaz. Eski pe ganny fer parey i sipoze ganny fer? Nou bezwen revwar sa e pran bann aksyon nesaser.

I pa zis Point Larue, me dan tou bann *outlets* ki nou annan, dan tou bann sistenm drenaz ki nou annan, bann rigol eksetera. *Culvert* ki sa i ganny son antretyen, son *maintenance* i ganny fer lo en fason regilye, pa zis nou les arive en problem epi nou taye nou al degaz lasasen.

So, e menm sa se bann larivyer osi, kot gravye i akimile, serten parti larivyer. Anse Aux Pins i en legzanp ki letan *obviously* delo, bann letan lapli ki vini delo i deborde. So, nou bezwen annan sa bon lantretyen dan li osi.

Obviously piblik osi i annan en rol pou zwe, salte ki zot zeta dan rigol bonnavini. Mannyer nou konport nou, tousala i bann faktor. Mon pe dir ou sa pou al *solve* sistenm linondasyon, me selman i ede dan sa sityasyon. So, i annan en zefor Nasyonal, en zefor distrik kot nou bezwen adres tou sa bann problem lo en faz entegre avek tou bann Minister konsernen.

Mwan, mon'n demann mon Minister lo sa menm pwen, Point Larue, kot nou pe fer bann proze anler dan leo *land Bank*. Koz plis nou fer proze, nou bezwen lakaz, nou bezwen *land bank*. E pli nou fer proze, pli nou kree plis problem.

Akoz ki nou kree plis problemn? Akoz bann *run of parey* nou apel sa, olye filtre dan sa later, i desann i vin bor lanmer dan plato.

So, tousala nou bezwen get li byen ek nou annan Lotorite *Planning* pou re get byen sa bann devlopman, dan en fason ki i kalkile e mon pa pe dir, pwenti okenn ledwa ek personn. Me selman i annan fason petet nou kapab adres sa byen boner depi son pwen depar. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Minis ek ou delegasyon, nou remerci ou pou ou letan avek nou e pou ou bann repons pou nou keston. Nou pou *adjourn* e nou a rebran 2er. Mersi.

(BREAK)

MR SPEAKER

Nou komans avek *First Reading, Public Bill*, Madanm Clerk.

MADAM CLERK

Mersi Mr Speaker. *This Act may be cited as the Suspension of Thirteenth Month Pay and End of the Year Gratuity Act, 2020.* Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Madanm Clerk. *Leader of Government Business* nou annan sa *Bill* apre midi lo *Order Paper*. Eski ou ti a kontan *move* pou nou *waive 7 days requirement* pou *Second Reading*?

HON BERNARD GEORGES

Yes Mr Speaker. Nou pou al pran sa enn *Bill* avan. Eski nou pou al pran *Suspension* premye la?

MR SPEAKER

Wi lo, nou a komans avek *POCA* premye?

HON BERNARD GEORGES

Dan sa ka mon a fer sa Mosyon en pe pli tar.

MR SPEAKER

Ou a fer sa Mosyon apre *POCA*?

HON BERNARD GEORGES

Wi mersi.

MR SPEAKER

Ok, tre byen. Be dan sa ka *LGB* mon ankor retourn kot ou. Ou ti a kontan prezant Mosyon pou *Second Reading* lo sa enn?

HON BERNARD GEORGES

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker anba *order 69(2)*, mon

move ki Proceeds of Crime (Civil Confiscation) (Amendment) Bill, 2020 i ganny lir en Dezyenm Fwa. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi, eski sa Mosyon i ganny segonde? Onorab Sandy Arissol.

HON SANDY ARISSOL

Bonn apre midi Mr Speaker, bonn apre midi tou Manm. Mon oule segonn Mosyon anmennen par Onorab Georges, mersi bokou.

MR SPEAKER

Mersi. Nou ava aprezan apel Minis antre silvouple. Bonn apre midi Minis Fonseka, Minis pou Zafer Entern. Mon ava entrodwir ou delegasyon. Nou annan Depite Komisyoner Romano Songor. E Mr Frank Ally, *Attorney Zeneral*. Ms Tania Potter Sef *Legal Affairs Financial Crime Intelligence Unit*. E nou annan osi Mr Srinivasa Rao *Draftsperson* dan *AGs Office*.

Byenveni zot tou dan Lasanble. Minis nou annan devan nou *Bill, Proceeds of Crimes (Civil Confiscation) (Amendment) Bill, 2020*. Mon envit ou pou prezant sa *Bill*.

MINISTER ERROL FONSEKA

Mersi Mr Speaker. Bonn apre midi Mr Speaker. Bonn apre midi Mr Deputy Speaker, Mr Onorab Georges, *Leader of the Government Business* e Onorab Sebastien Pillay *Leader of the Opposition* e tou Manm e tou dimoun a lekout.

Minis i fer mon en gran plezir pou vin isi pou propoz sa *Act*, propoz sa *Bill*, rather, lo en size vremen enportan. E, e menm en size ki en pli gro zouti nou annan pou sa lalit ki nou pei antye i annan pou travay kont sa fleo drog.

E zis avan mon fer mon prezantasyon, mon ti a kontan ki nou ganny tou sipor Lasanble lo sa *Bill*. Akoz nou bezwen tou nou zepol deryer sa saret pou nou *tackle* sa fleo ki dan nou pei.

Alors sa i en moman tre enportan pou mwan. E menm mon ti a enplor zot ki, mon swete ki nou pa ganny okenn abstansyon dan sa vot ler in arive.

Mr Speaker *Proceeds of Crime (Civil Confiscation) Act*, sa ki mon pou refer koman *POCCA*, ti ganny pase par Lasanble Nasyonal, pou konfiske byen malaki.

POCCA i prevwar en prosis Lezislatif kot bann benefis bann aksyon ou kondwit kriminel i ganny

idantifye dan en kad, dan kad en prosedir Zidisyer. Zot ganny *gerer* oubyen *freeze* si ou oule.

E finalman, zot ganny transfer lo Larepiblik selon bann norm laprev pou bann ka sivil. Savedir standar pou prouv benefis bann aksyon kont kondwit kriminel i baze lo laprev.

Laprev krwayans oubyen *prima facie*. Setadir si sa zofisye ki pe fer sa lanket i krwar lo baz laprev ki in kolekte, ki sa akter i an posesyon an kontrol en byen spesifik, e ki sa byen i konstitye direkteman ou endirekteman benefis en kondwit ou en akt kriminel.

Ou i annan posesyon ou an kontrol en byen spesifik. E ki sa byen in ganny akeyir ou aste an antye, oubyen an parti avek, ou an relasyon avek bann byen ki konstitye direkteman ou endirekteman an lavantaz ou benefis en akt ou kondwit kriminel.

Ouswa valer sa byen i pa mwens ki R50mil. O moman ki leta in komans sa prosedir Zidisyer, si Ziz i satisfè e konvenki, ki i annan bann motif rezonnab, pou krwar ki sa byen i konstitye en lavantaz ou en benefis en akt ou en kondwit kriminel.

Sa akter kont ki sa prosedir Zidisyer pe ganny fer i oblize prouv son lekotrè, prouv lekotrè, li ki bezwen fer sa. Konfiskasyon sivil i zwe en rol esansyel dan proteksyon lentegrite sistenm finansyel.

Sistenm finansyel mondyal, proteksyon lekonomi en pei kont bann menas blansisman larzan oubyen sa ki nou apel an Angle *anti money laundering* e lezot krim finansyel.

E i osi koman en mwayen pou dekouraz aktivite kriminel e pa fer li vin profitab pou sa bann akter. Konfiskasyon sivil i en eleman tre enportan, dan rezim lalit kont blansisman larzan, finansman teroris. E i santral dan manda group aksyon finansyer. Mr Speaker dernyen fwa ki *POCCA* ti ganny modifye, serten provizyon lo definisyon ti ganny modifye.

The Financial Action Task Force FATF, i en lorganizasyon entergouvernmantral kree an 1989, par bann Minis, bann Pei Manm. Avek bi etabli norm pou promouvwar lenplimantasyon efektiv bann mezir pou lit kont blansisman larzan e bann aktivite teroris.

Mr Speaker *ESAAMLG* lorganizasyon Sid e Les Lafrik kont blansisman larzan i sa groupman rezyonal ki *FATF* in

mandate pou siperviz lenplimantasyon bann rekomandasyon *FATF* dan nou rezyon.

ESAAMLG in evalye bann mezir pran par Sesel, pou enplimant bann rekomandasyon *FATF*. E in prezant zot rapor evalyasyon Michel an Septanm 2018.

Dapre menm sa *neutral evaluation report*, *ESAAMLG* in obzerv bann defayans dan nou bann Lezislasyon, ki kouver bann rekomandasyon *FATF*. E *ESAAMLG* in obzerv serten mankman dan *POCCA*.

An rezilta sa rapor, Lasanble Nasyonal ti vot an faver Lezislasyon kont blansisman larzan e finansman teroriz, pou reponn sa bann lobzervasyon fer par *ESAAMLG* dan son rapor.

An vi ladopsyon *Anti-Money Laundering and Countering the Financing of Terrorism Act 2020*, i nesese pou armoniz e sikroniz lezot Lalwa ki itil pou lenplimantasyon *Anti-Money Laundering and Countering the Financing of Terrorism Act 2020* avek li.

Alor enperatif pou Sesel met *POCCA* anliny e an konformite avek *Anti-Money Laundering and Countering the Financing of Terrorism Act 2020*.

Ki konform ek bann norm *FATF*.

Par konsekans sa Prozedlwa ki mon pe prezant, pe propoz modifikasyon *POCCA* avek bi pou armoniz li avek bann provizyon sa *Act Anti-Money Laundering Countering Financing of Terrorism Act*, pou li konform avek bann pratik egzanpler e norm enternasyonal.

Sa Prozedlwa propoz bann modifikasyon enportan. Serten parmi se dan seksyon 2, seksyon lo lenterpretasyon, kot i pe propoz ki definisyon kriminel kondwit, *criminal conduct* i annan menm sans ki anba seksyon 3(9), *Anti-Money Laundering and Countering the Financing of Terrorism Act 2020*.

Definisyon *benefit for criminal conduct* i ganny, i pou ganny definir koman larzan oubyen byen ki'n gannyen oubyen realize direktteman ou endirektteman par en akt, par en akter, par en akt oubyen en kondwit kriminel.

Definisyon propriyete i pou enkli byen reel ou personnel. Sa ki en dimoun i erite, e i konpri menm bann byen enkorperal, parey par dan en konpani par egzanp.

En byen vertyel e byen an deor Sesel osi. Mr Speaker

parey mon'n eksplike, sa Prozedlwa i enn ki tre enportan.

E alor ankor enn fwa mon'n demann zot sipor lo la, sipor tou Manm Lasanble pou vot an faver an inimanite lo sa zouti ki nou annan pou fer konba kont drog. Avek sa mersi Mr Speaker e nou a kontinyen. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Nou pas lo Deba lo sa *Bill*. Gid mwan, eski bann *Leaders* i koz premye oubyen zot nenport lord? Nenport lord, mersi. Wi lekel ki ti a kontan entervenir lo *Bill*? Mon a propoze ki nou annan en limit 10 minit par entervansyon. Onorab Georges.

HON BERNARD GEORGES

Mersi Mr Speaker. Mon a koz an premye. Mr Speaker mon krwar ki mon remersye Minis. Bonn apre midi Minis, bonn apre midi *Attorney General*, Depite Komiser, *Police* e Ms Potter.

Is it Ms Potter or is it Mrs something? I think, mon krwar ou'n sanz non, eskiz mwan mon pe apel ou Ms Potter apre midi. Non, *still? Good*. Mersi Mr Speaker, bonn apre midi zot tou.

Bonn apre midi bann Manm e bann dimoun ki pe swiv nou. Mr Speaker parey mon ti pe dir, mon krwar Minis in eksplik apepre, anfen pli to byen tou bann rezon deryer sa amannman ki pe vin devan nou apre midi.

E mon annan zis enn de pti keksoz kekfwa pou, ki mon kapab azoute. Nou, Minis nou konsyan zefor ki sa Gouvernman ek bann Gouvernman ki'n presed li atraver zot bann lazans pe fer, pou asire ki nou pei i o nivo kot i devret ete dan sa lalit kont blansisman larzan e lilizasyon larzan ki'n ganny fer dan en fason ilegal, oubyen dan en fason malapropo.

E dan bann ka kot bann lafors lord in entervenir. E mon konnen ki la dan bann zournal, dan Gazet Ofisyel, dan sa detrwa dernyen zour nou'n vwar konfiskasyon e lavant bann propriyete ki'n ganny pran, pe ganny *advertise*.

Sa nou konpran ki i en mezir, i en tre bon keksoz. I bann gran pa ki nou pe fer dan en bon direksyon. Le moman ki nou'n vin en pei ki ti ofer en servis finansyel avek lemonn, i ti kler ki i annan dimoun ki ti pou abiz bann benefis ki en tel sekter i anmennen pou zot prop byen.

Oubyen pou servi bann fasilite pou zot kapab blansi zot *ill gotten gains* parey nou apel sa. E blansi zot larzan dan en, an itiliz-an nou ziridiksyon.

E Sesel letan en pti pei, deza ki pe fer fas a plizyer problem lo nivo ekonomik, pa kapab *afford* pou kontinyelman reste anba *suspicion* ki nou en pei ki fasilite sa bann kalite, sa bann kalite keksoz.

Alor, okenn mezir ki nou pei i kapab pran pou fer sir ki blansiman larzan, litalizasyon larzan ki'n ganny akeyir dan en fason ilegal, oubyen ki pou ganny servi pou finans terorizm, ki nou pa ede.

E o kontrer nou fer tou sa ki nou kapab pou anpes sa bann kalite keksoz arive. Akoz parey nou tou nou konnen, i pran bokou letan pou nou ganny en bon repitasyon e i pran zis en pti gin letan pou nou perdi sa bon repitasyon.

E la deza nou pe *struggle* avek bann problem, nou pe *struggle* avek bann problem ki serten lorganizasyon enternasyonal in met nou ladan, met nou lo lalis Gri, met nou lo lalis Nwanr.

E ki nou pe fer tou sa ki nou kapab fer pou nou sorti lo la. An kontre parti, an kontre parti e mon en Avoka. Nou bezwen konsyan ki tou keksoz

ki nou fer, nou fer li *within the rule of law*.

E nou pa kapab tout an letan, tout an restan lo ki viv lo sa ki nou fer, nou pa kapab an menm tan egzers en Lalwa par kas en lot.

E fodre nou annan bann striktir, bann gardfou an plas. Pou ki bann dimoun ki pe servi nou Sekter *Offshore* oubyen nou bann Labank dan en fason onnet pa ganny tyonbo dan en latrap ki fer li tro fasil pou bann lotorite isi prezim ki tou byen ki antre isi se bann byen malaki.

Nou bezwen gard sa balans. E mon krwar Minis ou ava konpran mwan ler mon dir ki an mezir ki nou bezwen anmenn e met tou nou zefor pou fer sir ki nou Sekter Finansye i reste sen e prop. E i vin lo lalis blan an menm tan. Nou bezwen osi prezerv bann dimoun ki swiv Lalwa e ki pa kas, e ki pa kas Lalwa. E se sa, sa balans ki nou Lezislasyon i bezwen anmennen dan sa sekter.

Dan dernyen Lasanble, anefe apepre lan pase, si kekfwa pa mwens, nou ti ganny apele parey ou'n fer nou lapel la apre midi pou nou pas 2 morso Lalwa ase konsekan e ki nou'n pran en bon pe letan pou nou regard sa.

Sa se *Anti-Money Laundering and Countering the Financing of Terrorism Act*. Apre *the Beneficial Ownership Act* ki tou lede ti pe ede pou met en pe plis lalimyer lo en sekter ki viv dan fernwanr parey nou konnen.

E ki parey mon'n dir taler dimoun i servi sa lobskirite pou zot fer bann aksyon ilegal. Mon konnen ki sa pwen pou monte taler, alor les mon adres li la pou le moman Mr Speaker.

E sa se, sa definisyon *property* ki ou'n koz lo la. Annefe pou la pli gran parti napa okenn kontrovers avek sa *Bill* ki devan nou ozordi.

Akoz tou sa ki i pe fer parey ou'n dir, se i pe re aliny *the Proceeds of Crime Civil Confiscation Act* ki permet okenn byen malaki, pou ganny pran par leta e *disposed of the* en fason sivil an deor striktir kriminel ki Lakour i annan.

E annefe, parey mon dir pou la pli gran parti, sa *Bill* apre midi pe re aliny serten nonm definisyon, *criminal conduct*, *benefit of criminal conduct* eksetera, *property* li menm.

Pou vin anliny avek sa 2 Lalwa ki nou ti pase pli boner sa lannen, oubyen tar lannen pase, mon pa tro rapel. Alor dan sa ka mon pa krwar ki i annan okenn kontrovers.

Me parey mon'n dir, i annan en pwen ki sertenman pou ganny souleve. E sa se lefe ki an 2017 dan sa Lasanble, nou ti fer en sanzman avek Lalwa. Kot nou ti deblok kont Labank from definisyon '*property*.'

Kont Labank, okenn keksoz ki annan pou fer avek larzan. E la prezan nou pe retourn li.

E mon prezimen ki i annan serten komanter ki pou ganny fer e pou dir ki nou ti'n, nou'n sanz en Lalwa ki pa ti neserer, e la aprezan nou pe retourn dan pozisyon ki nou ti ete.

Mon ti a kontan pas en pe letan pou eksplike ki ti rezondet deryer sanzman an 2017. E akoz ozordi nou pe retourn lo sa ki i ti ete avan. Sityasyon in sanz bokou parey nou vwar la ozordi.

An 2017 parey nou tou nou rapel, nou ti pe sorti dan en rezim *FIU* ki ti obskir, kot i ti annan bokou travay ki ti ganny fer. E mon pa oule montre ledwa lo sa bann dimoun ki ti ansarz sa lepok.

Me ti annan bokou travay ki ti ganny fer ki ler lodit ti ganny fer, me mon pe koz lo en lodit avek en pti a, non pa en *audit* par *Auditor General*.

Me ler en lodit ti ganny fer lo zot travay, i ti tre kler ki sa ki ti pe arive se ki ti annan en *focus* ki ti ganny mete lo anmas larzan, met responsabilite pou prouve ki larzan i larzan prop, parey ou'n dir lo bann *quote unquote* 'criminals,' lo bann dimoun ki ti anba *soupçon*. E avek en bi fer en dil avek zot pou zot kapab *relinquish* en pe zot larzan e al avek en pe. Ki ti al kont tou prensip sa Lalwa, e ki ti li menm li vin en *state-funded system* blansiman larzan.

Akoz Leta ti pe ed sa bann dimoun an fezan en dil avek zot, pou zot blansi *at least* en par zot larzan. E sa ti en problem ki Lopoziyon kot mon ti asize sa lepok ti annan.

Dezyenm keksoz se ki, e la zot ava konpran aköz mon'n koz koman en Avoka taler, dezyenm keksoz sete ki devan Lakour, devan Lakour ti annan bann konfiskasyon larzan ki ti ganny fer.

E aköz sistenm ti, manner i ti ete, larzan ti ganny bloke pou en gran kantite letan, san ki nou ti ariv a en rezolisyon. E se sa ki ti fer dan bokou ka serten dimoun inosan koman koupab, ti fer en dil avek (Gouvernman) zis pou zot kapab. Oubyen avek *FIU*, eskiz mwan, pa avek, ek *FIU*, zis pou

zot kapab deblok zot larzan. E sa ti en keksoz inakseptab.

E aköz sa sistenm pa ti pe mars dan lafason ki i ti devret pe marse, sel fason pou deblok sa sityasyon, sete pou retir bann kont ki ti'n ganny bloke pou en gran kantite letan e ki ti pou ganny bloke pou ankou bokou letan, an mezir ki *case* ti kontinyen Ankour, retir zot dan sistenm, *sort zot out* e kontinyen travay pou bann lezot ka dan en fason normal. Onorab *Leader* Lopoziyon Mr Speaker i paret i annan en problem avek mwan. Aköz sak fwa ki mon koze, i enteronp mwan.

MR SPEAKER

Wi, Onorab.

HON BERNARD GEORGES

Mon konpran ki i annan en gran leksperyans dan sa bann zafer *FIU*,

(laughter)

HON BERNARD GEORGES

E mon konnen ki i pe brile pou li koze, e i regrete ki mon'n koz avan li aköz mon'n pran son pwen ki i ti pe al fer.

MR SPEAKER

Les mon a met en parol *LGB*. *Leader* Lopoziyon wi,

annou pa enteronp deba. Ou a ganny ou letan pou ou koze silvouple. Mersi, LGB kontinyen.

HON BERNARD GEORGES

Mon pa ankoler. Akoz set en dimoun ki mon konn li tre byen, mon konnen akoz ki i pe regrete prezan ki in les mwan pran laparol. Akoz se tou sa bann pwen ki li i ti anvi fer.

Parey nou pou vwar, taler i pou vin fer ankor egzakteman parey. I pou vin reponn tou sa ki mon'n dir la apre midi. Alor se sa ki eksplik en pti pe Mr Speaker sa sanzman ki'n ganny fer an 2017.

Me *happily* la ki nou annan sa 2 nouvo Lalwa, *AML Encountering the Financing and Terrorism Act* ek *Beneficial Ownership Act*, sityasyon in sanze. Travay i kapab ganny fer dan pis laklerte.

FIU in ganny reformen e la prezan se i pe travay dan en fason bokou pli, otan ki *FIU* i kapab travay dan en fason transparan, i pe travay dan en fason transparan a en tre o nivo.

I annan bann tre bon Avoka. E la nou annan enn apre midi pe asize, Ms Potter avek bann lezot. Dan en fason kot zot *target* bann dimoun ki devret ganny *target* e zot pa

target bann dimoun ki pa devret ganny *target*.

Alor se sa donk rezondet deryer sa amannman apre midi. E mwan mon pa per pou mon dir avek Minis ki i pou ganny mon sipor, i pou ganny sipor sa lekip ki mon dirize isi dan Lasanble apre midi.

E mon zwenn li pou fer menm lapel avek nou bann Manm ki pe asiz lot kote latab. Mon annan sependan en rezerv ki mon ti a kontan met devan Minis, pou li reponn taler.

E sa se dan sa nouvo 6(a) ki pe ganny propoze, lo paz 5 sa Lalwa, Roman v. E sa se nou konpran tre byen. Ler i annan propriyete ki ganny sezi anba *POCCA*, sa i ganny met dan lanmen *receiver*.

E sa *receiver* se li ki pou ansarz e si sa propriyete i pa larzan, fodre i ganny vann, i vann. E apre i met larzan dan *Consolidated Fund*. Sa nou konpran. E sa i en tre bon legzersis.

E Ms Potter i konnen ki resaman ti annan 2 ki ti arive kot mon ti en pti pe *involve* ladan dan en fason konpletman periferik. Me kot *receiver* i annan lotorite e konpetans pou li fer sa travay.

Mon pa konpran Minis, atraver ou Mr Speaker. Akoz ki nou mete "*As the Minister may*

direct?” Si nou pou apwent en *receiver* ki en dimoun ki merite ganny apwente koman en *receiver*, en dimoun ki annan konpetans e ki pou fer sa travay ki bezwen. Akoz ki Minis i bezwen diriz lafason don i pou *dispose of the property*, ki ganny transfere anba Larepublik? Akoz pa les li fer son travay e si li i anvi fer en serten fason e Minis i anvi fer en lot fason, lekel ki pou, lekel ki pou decide?

E zot ava konpran ki sa filozofi les dimoun travay e tir Minis dan *equation*, set enn ki nou ti annan ler nou ti asiz lo lot kote latab e ki pa akoz nou’n asiz lo isi ki nou’n sanz nou lopinyon.

I byen o kontrer. O tan ki posibil nou, nou krwar dan apwent dimoun ki konpetan e les zot travay. E liber Minis ek Gouvernman dan bann desizyon ki zot pa bezwen pran o tan ki posibil.

Alor sa set en kestyon ki mon annan. E mon ti a swete ki Minis ti a kapab reponn taler. Mon annan en lot ptipti lamannman ki mon ti a kontan propoze, me i en lamannman tipografi. Mr Speaker mon pa a fer li la, mon a fer li en pe pli tar apre ki nou’n pran en vot lo sa *Bill* avek ou permisyon. Avek sa detrwa mo Mr Speaker, mon

remersye ou pou ou latansyon. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab Georges. Onorab Pillay ou ti a kontan adres *Bill* prezan?

HON SEBASTIEN PILLAY

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker ozordi pou mwan i en zour, i en zour istorik. I en zour istorik pou mwan ozordi, akoz premyerman mon’n vwar en koleg ki mon annan gran respe pou li ozordi servi sa term ki an Angle i dir ‘*eat humble pie.*’

Me pa zis sey manz sa *humble pie*, in sey pran sa *pie* in anvoy lo mon ledo prezan ler in fini manze. E mon dir sa Mr Speaker, akoz ler Onorab Georges pe koze atraver ou. Mon pe lir son *verbatim* la Mr Speaker devan mwan. Annefe mon annan *verbatim* Onorab Henrie, Onorab Andre, Onorab Mondon.

E ozordi si okenn antre sa bann Onorab i vin dir eksplik mwan akoz remet kont Labank anba definisyon ‘propriyete’ dan sa Lasanble i ti en mezir, i en meyer mezir ki nou kapab pran.

Parey Onorab Georges in dir nou an relasyon avek protez nou ziridiksyon finansyel. Mon pou dir zot, zot pou pa koz lalang avek Lepep Seselwa.

Akoz i lo rikord kwa ki zot ti dir ler nou, nou ti asiz laba, e nou ti konsey zot pou pa fer sa ki zot ti pe fer. Pou pa fer sa ki zot ti pe fer, akoz zot largiman ki zot ti pe vin avek ti en largiman ki ti baze, e mon pou dir fran, ti en largiman ki ti baze lo zis satisfè serten endividi e non pa regard domaz ki sa ti pou fer avek kontèks finansyel pei.

E malgre tou *warning*, malgre tou komantr, malgre tou lesey pou anpes zot fer sa, zot ti rod tou fason pou defann sa desizyon, an dizan ki ou pa kapab annan bann Lalwa anba bann sistèm ki 40an i la.

E sa ti en parol ki Onorab Henrie ti fer, i lo *verbatim*. Ki fer sa bann kalite keksoz ki zot fer. Ou bezwen sanze. Me la zisteman, nou pe retoun en keksoz ki en Lalwa 40an ti'n mete la.

E rezon i ti'n met la zisteman sete zisteman pou protez kontèks finansyel pei. E mon pou eksplike akoz Mr Speaker. Mr Speaker i annan 2 fason ki ou kapab al atak sa ki nou apel larzan sal.

Enn nou servi *Anti-Money Laundering Act*, *Money Laundering Act*. E sa i etabli en *threshold* kriminel. E lot nou servi *Proceeds of Crime Act*. Me li kot nou pa vreman al target

sa endividi me nou plito target sa *proceeds of that crime*.

E la mon pou donn ou legzanp Mr Speaker, lo ki pou'n kapab arive depi 2017 ler nou ti pas la lamannman ziska la. E mon pou vin lo sa pwèn, sa ti en mezir tanporer ki mon war menm in mete dan sa Lalwa.

Mon pa konnen ki kalite mezir tanporer nou pe koz lo la. Me sa ti sipoze en mezir tanporer. Pran ou 2 *drug dealers*. Enn i fer son larzan e i aste en lakaz, lot i pran son larzan i met dan Labank. Avan 2017 ou ti kapab *trace* tou lede *proceeds* ou.

Ou ti kapab al pou sa lakaz ki sa *drug dealers* in sipoze aste, e ou ti kapab al pou sa larzan ki sa *drug dealer* i annan dan Labank. Apre 2017, sa enn ki annan son larzan dan Labank ou pa ti kapab al touse ou.

Akoz anba *Proceeds of Crime Act* ti nepli annan en definisyon ki enkli kont Labank. E Onorab Georges i konn tre byen ki mon pe koz lo la. I konn tre byen ki mon pe koz lo la, akoz i konnen ki kantite domaz sa in fer pandan s a 3an.

E pandan sa 3an i annan plizyer *case*, plizyer *case* ki ti an kapab ganny dil avek, kot nou pa konnen akoz zisteman nou

pa pou kapab al *chase proceeds* sa bann dimoun ki dan Labank. E vwala kot problemm i vini.

E prezan mwan sa largiman ki zot in servi pou dir mon sa ti en mezir tanporer, *ok*. Si i ti en mezir tanporer lo komansman 2017, akoz apre 6 mwan, an 2017 nou pa ti vini dir "*ok*, nou'n fini regle sa bann kont," akoz annefe tou sa bann kont ti ganny *release within 30 days*. Onorab Georges i koz lo koriz en *anomaly*. 30 zour apre ki zot ti pas sa Lalwa, tou sa bann kont ti ganny *release*.

E ler sa bann kont ti'n ganny *release* zot ti'n kapab dir, *ok*, si zot pe vreman anmenn en Lalwa tanporer, zot ti ava retournen. Dir be annou retourn sa pouvwar akoz nou ti'n transfer avek Lapolis, *Management*, oubyen si ou oule sipervizyon lo *Proceeds of Crime Act*.

Me i pa'n ase. I pa'n ase Mr Speaker e zot pa'n fer li. E rezon akoz ozordi mon krwar, Onorab Minis atraver ou Mr Speaker, in vin er en bon pwen, i en bon politisyen lo son pwen ki in fer.

Mon krwar in ganny en bon *brief from* nou bann koleg lo lot kote, se lefe ki Onorab Georges e son bann koleg i konnen, enkli Deputy Speaker ki pe koze, ki pe tonm dakor ek

sa ki mon pe di finalman, finalman in kapab konpran ki mon ti pe sey dir li 3an pase.

Se ki sa ki nou ti pe fer ti mal, nou pa ti devret fer li. Nou pa ti devret met nou pei a en risk o depans serten lendividi ki ti annan serten lentere personnel. *And this is what we did*.

E nou pa oule aksepte nou'n fer li, akoz nou napa sa grander lespri pou dir nou ti fer en keksoz ki mal! Nou pa kapab dir poudir nou pe sanz en Lalwa akoz in ganny abize par serten dimoun eksetera, eksetera, kan sete pa sa Lalwa ki ou ti bezwen dil avek, se sa bann dimoun ki'n abiz sa Lalwa.

And you had dealt with these people, zot ti nepli la. Be nou ti al pli lwen nou. Kote nou ti al pli lwen, nou ti retir pouvwar lenvestigasyon avek *FIU* e fer li vin zis en *reporting entity*.

E pou lenformasyon Lasanble ki sa i vedir, se ki ozordi *FIU* pa kapab *investigate* nanryen li. Zis i resevwar bann rapor e i met sa bann rapor devan sa bann antite.

Eski zot konnen ki problemm ki pe ganny kree pou le moman la? Problem ki pe arive, se ki napa bann *suspicious transaction reports* ki pe ganny *raise* an relasyon ek

bann tranzaksyon ki devret ganny *raise*.

E i annan bann *suspicious transaction reports* ki pe ganny *raise* ki pa bezwen ganny *raise*. Zisteman akoz *FIU* i nepli annan kapasite pou li fer lenvestigasyon.

E lo lot kote latab, mon konn tre byen ki Onorab Richard Labrosse i konnen ki mon pe dir. Akoz Onorab Labrosse i enn ki mon konnen atraver ou Mr Speaker, in *raise plizyer suspicious transaction reports* e i konnen poudir nanryen pa'n arive.

Akoz zisteman bann antite ki nou'n *disempower* zot atraver bann lamannman ki zot, zot ti anmennen pa kapab fer zot louvraz ozordi. E prezan, e prezan Mr Speaker atraver ou, Onorab Georges i a dir mwan mon pe brile pou koze. Wi, mon pe brile pou koze, mon pa pe brile pou koze ki fason.

Me mon pe brile pou vwar ki kalite leskiz zot pou sey donnen ozordi apre midi, pou sa fyasko e sa katastrof ki zot ti kree an 2017. E rezon pou sa set akoz ler nou regard lamannman dan sa Lalwa ki pe ganny propoze. Zisteman sa lamannman ki retourn definisyon propriyete avek menm definisyon ki i annan anba *AMLCFT* Act ti

egzakteman menm propozisyon ki'n toultan egziste dan tou Lalwa *Proceeds of Crime*, pa zis Sesel.

E lala kot i enteresan Mr Speaker, pa zis Sesel, me la mazorite pei dan lemonn i annan sa provizyon dan son Lalwa. Kot i fer sir ki i fer en provizyon pou annan en definisyon propriyete ki enkli kont Labank.

Akoz larzan ki ou met dan kont ou'n ganny li atraver bann aktivite ki'n fer. E atraver ou Mr Speaker mon ti a kapab lir ou serten ekstre *verbatim*.

MR SPEAKER

Non, mon ti a prefere....

HON SEBASTIEN PILLAY

Ki bann Manm i ganny dir. Non Mr Speaker i enportan.

MR SPEAKER

Eskiz mwan. Eskiz Mwan Minis, eskiz mon Onorab. Mon konpran ou pe balans en pe politik dan sa ki'n arive dan lepase. Selman mwan mon ti a prefere ki ou adres sa Lalwa la ki devan nou plito ki retourn ... Pa anv diriz ou ki mannyer ou koze, ki ou largiman.

HON SEBASTIEN PILLAY

Non, be Mr Speaker mon krwar avek tou respe, avek tou

respe se sa ki ou pe sey fer. Ou pa kapab fer sa, akoz mwan mon annan laliberte pou koze, akoz sa ki mon koze i an relasyon avek sa Lalwa.

MR SPEAKER

Wi.

HON SEBASTIEN PILLAY

Lasanble e Lepep Seselwa i bezwen konnen ki ti arive, akoz sa Lalwa ti ganny sanze e lekel ki ti sanz sa Lalwa.

MR SPEAKER

Ale.

HON SEBASTIEN PILLAY

E si ou pa oule, oule anpes mon fer Lepep Seselwa konnen, *then* sa ki ou pe fer se ki ou pe limit laliberte lekspresyon dan sa Lasanble, ki kontrerman avek Konstitisyon.

So mon ava demann ou Mr Speaker *to bear with me*. Akoz le pwen ki mon pe fer i se ki ozordi.

MR SPEAKER

I pe vin lo sa Lalwa. Mersi. Mersi Onorab, kontinyen.

HON SEBASTIEN PILLAY

Mon war i annan enn pe sey bat lanmen, mersi Mr Speaker, mon a kontinyen. So annou regard byen ki ti ganny

dir an relasyon avek sa Lalwa *from* Onorab Terence Mondon ki la ozordi.

I ti dir poudir ler mon ti asiz lo lot kote latab, i fer mon rapel bann letan kot mon ti form parti bann desizyon ki vin devan Lasanble, ki menm bann Lalwa ki ti move, ki ti move.

Ozordi enn sa bann Lalwa ki ti move nou pe re amann li pou met sa ki ti move ladan. Sa i vedir ki nou'n bat latet Lepep Seselwa!

Nou'n bat latet Lepep Seselwa pou fer li krwar poudir sanzman ki nou ti pe fer ti en sanzman ki ti pou anmenn keksoz ki meyer.

Me malerezman Mr Speaker, malerezman, Onorab Henrie mon pou vin lo ou atraver Mr Speaker en pti moman ou. Malerezman, malerezman sa ki nou'n fer, se ki nou'n zis met pei a risk.

E ozordi zot dir nou, baze lo *assessment ESAAMLG* baze lo *assessment FATF* prezan nou pe fer sa bann lamannman ki nou sipoze pe fer. Kan ki nou pou admet? Kan ki nou pou admet ki sa ki nou ti fer ti mal?

Akoz ozordi zot pe ganny loportinite pou koriz sa ki zot ti fer ki ti mal. Zot a rapel toultan zot in *remind* mwan, ler mon ti vot lo *Public Order Act*.

Ozordi Onorab Georges, Onorab Henrie, Onorab Andre, anefe tou Onorab ki'n retournen in ganny zot prop *Public Order Act*. Pou zot i apel *POCCA*, akoz ozordi zot ki bezwen re vot sanzman ki zot ti fer dan sa Lalwa pou fer li vin (a) *on par* avek sa ki ti arive.

E la Mr Speaker i annan en keksoz danzere ki ti arive osi ki mon krwar i enportan pou ou konnen, e ki i enportan pou Minis konnen vizavi sa Lalwa. sa Lalwa i en *tool* ki vreman, vreman enportan pou Minis kapab *succeed* dan son misyon.

I en zouti vreman enportan e Minis in byen dir i en zouti vreman enportan. Me selman sa ki i enteresan Mr Speaker, e la byento i pou annan ankor Lalwa ki nou pou refer.

Parey Lalwa *FIU*. Byento zot pou re amann Lalwa *FIU* ankor. Mon pe prezimen pou annan nesese pou fer li. E la Mr Speaker mon pou dir en keksoz ki pou mon i danzere.

Annou pa zanmen fer lamannman dan en Lalwa pou soutir kapris endividyel oubyen pou soutir lentere endividyel okenn dimoun, annou pa fer li.

Sa lamannman ki Gouvernman ozordi in bezwen anmennen, i en lamannman ki prezan i vin nesese, akoz

zisteman pandan sa letan kot nou pe regard nou ziridiksyon, ki annan en risk ki ganny poze avek Sekter Finansyel e avek bann aktivite kriminel, nou bezwen *empower* Lapolis atraver *FCIU*, reprezante par Minis pou Zafer Entern ozordi avek Depite Komisyoner.

Pou zot kapab fer sa travay ki zot pe fer. Pou ou lenformasyon Mr Speaker, ziska ozordi *FCIU* in sezi plizyer propriyete. In sezi bato ki annan lavaler €350mil.

In sezi larzan *up to the amount of almost R140 million*. I annan *case* ki *ongoing* vizavi larzan ki annan R40 milyon, *ok?* Tou sa bann la sezi ki'n bezwen fer, in bezwen fer li dan labsans *POCCA*.

Dan labsans annan kont Labank anba propriyete. Mazinen prezan konbyen *FCIU* ti'n kapab sezi si sa definisyon propriyete ti ankor la, e i ti kapab al anver kont Labank sa bann dimoun.

Sa ki mon ti oule fer ki nou konpran Mr Speaker. Be ler Onorab Georges in koze Mr Speaker, atraver ou, pa tou keksoz i in dir ki mal. Mon kontan in admet son fot.

E mon kontan in fer son meakoulpa e mon kontan ozordi ki i pou siport a sa Lalwa.

Magnanimite dan son splander Mr Speaker.

E fotespere ou ava obzerv menm magnanimite dan tou konteks ki ava vini, kot ou ava bezwen sanz bann lamannman dan bann Lalwa ki ou kote in anmennen. Me i annan en keksoz ki'n ganny dir ozordi apre midi, ki vreman nou bezwen get ladan.

E koman en Lasanble e dayer koman FPAC, i annan en rapor ki nou pou prezante avek Lasanble avan nou al recess. Ki pou montre ki Gouvernman i bezwen fer serten travay.

E sa se ki konsern 'Receivership of seized assets, oubyen *assets forfeited to the state.*' Mr Speaker Lasanble i devret konnen pour ozordi ler nou sezi en *assets* se nou ki bezwen *maintain* li.

Si nou sezi en loto, se nou ki bezwen *warehouse*. Si nou sezi en lakaz se nou ki bezwen *maintain* li a. E pandan sa prosis *maintain* sa lakaz, *maintain* sa loto oubyen *store* sa loto, Leta i *incur* en *cost* pou fer sa.

Par egzanp *I am aware ki FCIU* i bezwen *rent* en *warehouse* pou li stor bann loto ki in sezi. E sa i donn en *cost to the state*. Mon osi *aware* ki i annan bann transfer, ki letan

zot sezi, zot bezwen kit dan lenzirditan.

E ler i annan domaz ki arive ek sa bann loto i redwir zot valer. E ler i pou ganny vann at *auction*, son valer i *less*. Ki nou ti kapab, ki Leta ti'n kapab *reclaim out of* sa larzan ki pou retourn pou leta.

So sa *receivership* i enportan dan tou konteks. I menm annan propriyete par egzanp bann lakaz. Mon krwar menm i annan serten lakaz lo *Eden Island* ki Leta Sesel mon krwar pe *move towards* fer *seizure*, ok.

So i enportan ki nou, ki nou bezwen fer sir, poudir, nou kapab *maintain* sa bann propriyete. Akoz i annan de lenstans dan bann distrik kot nou'n vwar, bann propriyete ki Leta in kapab sezi. Ki pa neserman pe ganny *maintain* e prezan i vin en difikilte. E prezan pwen ki Onorab Georges in *raise regarding* sa *receivership* i enportan. Lekel ki pou *dispose of* sa bann *assets* apre, se sa *receiver*.

E ou apwent en *receiver on the basis* ki li i annan konpetans pou fer *disposal of* sa *asset*. Me si ou reentrodwir en antite ki pe donn li direksyon, then ou *compromise* lendepandans sa *receiver* pou li fer li, pou li ganny *maximum out*

of sa asset. Savedir ou pou dir li ki auction i pou vann sa asset. Ou pou dictate ek li ki pri i pou vann sa asset.

E mon krwar sa i en keksoz ki nou bezwen balanse. E mon panse ki bann lotorite konsernan diskisyon. E Gouvernman i bezwen etabli en, si ou oule en mezir zeneral. Akoz i pa zis Lapolis e FCIU ki pou fer la sezi lo propriyete. Nou pou osi annan en lot *law enforcement entity*, e sa se *Anti-Corruption Commission* ki pou osi fer la sezi. E i osi i pou bezwen annan en *receivership system* ki ganny met an plas pou kapab dil ek bann propriyete ki ganny sezi.

So Mr Speaker, mwan mon kontan, mon tre kontan ozordi ki mon war sa lamannman in arive.

Parey mon'n dir, i en zour istorik e mon swete ki bann Manm lo lot kote latab i a ganny loportinite pou koriz sa defo ki zot in mete dan sa Lalwa oparavan. E zot a fer li avek tou lantouzyazm parey zot ti fer ler zot ti retir li dan sa Lalwa.

E i ava en plezir pou mon regard zot pe fer li. E i ava en plezir pou Lepep Seselwa vwar ki parfwa ler nou fer nou fot, nou ganny sans pou koriz li. Mersi Mr Speaker.

(APPLAUSE)

MR SPEAKER

Mersi Onorab. *Going forward* annou sey konsantre lo sa Lalwa ki la devan nou, koumsa nou a kapab *achieve* nou *purpose* ozordi, e gete si nou pou pase oubyen non. Mon apel Onorab Clifford Andre.

HON CLIFFORD ANDRE

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker letan sa Lalwa ti vin dan Lasanble, ti annan bann rezondet akoz i ti bezwen ganny amande.

E sa bann rezondet in ganny eksplike par Onorab Georges. Alors mon pa pou repet sa bann rezondet. Me Mr Speaker, mwan koman en Avoka, mon pou dir piblikman ki sa i enn bann Lalwa ki mwan personnelman mon pa tro, tro kontan.

E Ms Potter i konn sa tre byen. Akoz mon, enn bann Avoka, Onorab Georges in dir ti annan en *case* ki ti pe pase a la lezer.

Mwan mon enn bann Avoka ki bezwen devan sa Lasanble deklare ki mon fer bokou *case* anba POCCA. Alors koman en Avoka, ou vwar e ou santi ki i paret ki i annan serten eleman dan Lalwa ki on dire pe

vyol Konstitisyon dan en serten sans.

Ou konnen, letan ou *in-depth* dan sa pratik ki ou vwar kote i annan bann bout ki, konmsi pa an konformite avek Konstitisyon. Akoz wi, i annan dimoun ki ganny bann byen atraver bann metod ki pa korek.

Me mwan mon konsern se, akoz nou annan en Lalwa ki senpleman dir ki en dimoun li i kapab annan en souspisyon ki mwan mon annan en byen, ki li i krwar mon'n ganny sa byen atraver bann aktivite ki li i konsider kriminel.

Sanmenm sa nou pe sanz *criminal conduct* la, enn bann lamannman se *criminal conduct*. So mwan mon konsern koman en Avoka, se ki akoz nou pa rode si sa dimoun a, b, c, d.

Letan nou dir nou annan, *we have suspicion, why don't we charge the person?* Akoz i bezwen ki mon annan souspisyon ki en boug pe fer, i pe dil dan drog, oubyen i pe dil dan *human trafficking*, be pa bezwen i zis baz sa lo souspisyon. Sarz a boug, sarz sa dimoun apre anmenn bann byen ki ou, ou krwar, *proceeds of crime, civil confiscation*, ki ou, ou krwar sa dimoun in gannyen.

Mon konsern se mon pe dir zot dan sa konteks kot keksoz i pase, i pli larz ki sa ki nou tande oubyen nou tann, i annan serten Onorab i sey fer nou krwar ki poudir i mars koumsa.

Son konteks i en pe pli larz. Alors mwan mon an faver nou annan serten sa bann lamannman. E mon osi pou tonm dakor avek Onorab Georges lo 6(a).

Akoz si nou donn en *receiver*, apre sa *receiver* i al lo direksyon Minis, i annan en konsern. Demen i kapab Minis in mal, prezan sa dimoun ki'n *subjected to* sa sityasyon i pou annan li en lebra, en opsyon pou li pourswiv *the receiver*.

Akoz napa nanryen ki anpes li, *the receiver is appointed by the Law*. Me si i fer en keksoz ki mal, i annan *case* ki kot nou gete si ou'n ganny *section 3*, apre kot ou sipoze ganny *section 4*.

Me si ou pa'n ganny *section 4* eski i *ok* pou ou vann *as a receiver*, ou vann bann *assets* ki Lakour in *temporary seized*? Alors mon osi mon krwar ki nou bezwen tir Minis dan sa *equation*.

Akoz li i fer plito bann desizyon politik e Polisi an referans avek sa. Me selman

pou li ganny gide par sa bann Lalwa, mon krwar i pa korek.

Mr Speaker sa i mon kontribisyon ki mon ti a kontan fer an referans avek sa Lalwa, sa lamannman *POCCA* ki devan nou. Avek sa Mr Speaker mon ti a kontan remersye ou. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Onorab Egbert Aglae.

HON EGBERT AGLAE

Mersi Mr Speaker. Bonn apre midi Minis, AGs e delegasyon antye. Mr Speaker i ankor enn fwa en privez pou diskite lo en Lalwa ki ti deza la devan nou, ti pas devan nou an 2017.

E ozordi dan setyenm Lasanble ankor, mon pou donn mon kontribisyon anver Lalwa sitan enportan.

Mr Speaker i enportan akoz sa Lalwa i enn bann sofgard ek legzizans ki bann lenstitisyon lokal e enternasyonal i kapab met li dan en term kreol, anmenn en zizman lo lafason ki en pei i dil avek bann aktivite ki nou konsider ilegal.

E sa Lalwa li menm li i pou donn mordan bann lenstitisyon pou zot kapab pran bann aksyon nesesser, parey Lapolis, *FIU*, bann diferan lazans ki ede

pou konbat okenn form blansisaz larzan e menm al ver finansman parey ozordi bokou i koz lo la, teroris. E Mr Speaker sa Lalwa li menm li selman i pa kapab mars li tousel li menm. Ki fer mwan rapel ki nou ti annan *AML* osi ki nou'n diskite lo la. Ki osi anba la i annan sa definisyon propriyete.

Ki fer ki zot mars ansanm pou kapab fer li vin pli efektiv e fer ki lobzektif, parey dan *objects and reason* sa Lalwa i akonpli.

Me pou mwan Mr Speaker, malgre Minis dan son lentervansyon in fer en pti pledwari pou nou kapab donn sipor inanimite, mon konpran Minis sa ki ou pe demande. Me selman mon annan serten rezervasyon lo mon kote.

Akoz ozordi, nou, mwan pou mon nou pa ti sipoze pe get en letan la apre midi pou adres en lamannman, kot nou ti kapab pe dil avek lezot *Bill* ki mon konnen pe vini ki pli enportan, si nou ti annan en zorey kot nou ti'n ekoute ler ti pe koze. E ler zot an mazorite, byensir ou pli for, ou kapab fer sa ki ou krwar ou anvi.

Me Mr Speaker lefe i reste ki nou bezwen prezan resof en manze la, pou nou kapab re aranz sa manze pou nou kapab

remet lo latrab. Pou nou dir, be sa i en pla ki'n konplete prezan.

A sa pwen Mr Speaker mon konnen poudir bann travay bann lazans i pa'n sitan fasil ler sa lamannman ti ganny fer.

E rezon ki loter Mosyon, pa loter Mosyon, *Leader of Government Business* atraver ou Mr Speaker ki'n donner pou rezon ki sa lamannman ti neser. Mon pou mwan mon war li i en pti pe vag dan en sans. Akoz mon pou dir sa? Mon rapel poudir bokou konsern ti ganny atase avek ladministrasyon oparavan, kot ti konsern *FIU* dan zot bann travay ki zot ti pe fer e zot bann *dealings* ki ti pe ganny fer.

E pou mwan, amannman dan en Lalwa pa ti neserman sa zouti, ouswa sa fason fer pli korek. Akoz zot ti'n komans fer en travay pou *dismantle* sa lorganizasyon dan en sans, pou fer ki sa bann dimoun, ti tro an partikilye nou pe koz bann Iris, kapab ale ouswa donn en lape, parey zot ti pe dir, ti annan labi.

Me pou mwan, zot ti kapab, akoz zot ti pe deza akonpli sa travay pou pa tous sa Lalwa, kit li parey i ete.

Me selman si i ti annan bann *anomaly* ki ti pe ganny deroule, ti annan move pratik ki ti pe ganny fer, ti kapab ganny

dil avek anba ladministrasyon Mr Faure ki ti donn son korperasyon pou fer sa arive, i enportan.

Me sa ki mwan mon'n war se ki nou'n al en pti pli devan mon krwar. Ki i pa sipoze. E mon pa ti a swete sa i ariv ankor dan sa setyem Lasanble ou sa bann Lasanble ki pe vini.

Pou nou vin avek bann lamannman dan en Lalwa, ou kapab zis fer plezir serten dimoun.

E la ler mon pe dir pa ariv ankor, mon swete la ki zot annan en mazorite, plis ki 2 *Chair* pou amann Konstitisyon, ki zot pa fer li osi dan en fason par vin anmenn en lamannman Konstitisyon ki pou favoriz serten dimoun. Mon ti a swete sa pa arive. Mon retourn lo Lalwa Mr Speaker.

Prezan ki'n arive, ki nou'n fer, se ki nou'n fer avek sa lamannman serten lenstitisyon parey *FIU*, ki'n napa ledan pou morde, pou pran aksyon neser. Sel aksyon ki li *FIU* ti pou kapab fer ler ti annan bann *suspicious cases*, se i bezwen al rod rekour Ankour, ki pran en ta letan. E sa ki pe ganny akize, i kapab *dispose* sa ki deza annan.

E *by then* i ariv Ankour, napa okenn levidans, napa *case to answer*, parey zot dir Ankour.

E menm zot ti donn serten pouvwar Lapolis, zot ti dir dan zot bann lentervansyon, be Lapolis ava fer sa bout laba. Kan nou konnen poudir Lapolis ti deza annan son ta defayans pou li dil avek. Son ta problem ki pa ti, nou konnen i pa ti pou kapab egzekite Lapolis sa pouvwar ki zot ti krwar zot pou donn li.

So sa in fer ki in reste en trou vid depi 107, ziska 2020. Ki kantite larzan ki pei ti kapab ranmase a sa moman letan, pandan sa 3an, ki ti ava antre dan kof Leta atraver bann aktivite ilegal.

Plizyer milyon ti kapab ganny sezi e ganny met dan kof Leta. E sa ti ava antre dan nou Bidze, ti ava ede fer bann lezot keksoz enportan ki pei i bezwen ozordi.

Leader Lopozisyon in mansyonn detrwa sif avek sa bann la sezisman ki'n ganny fer. So i montre poudir plis ki plizyer milyon. So Mr Speaker, nou vwar la ozordi se ki nou bezwen vin aranze en keksoz.

Mon kontan poudir zot rekonnet poudir en keksoz in mal fer pou vin aranze. Be mwan sa ki mwan mon pe demande mwan, se ki sa laranzman ki zot pe vin avek, pou fer, pou retourn li parey ti ete, en Lalwa 40an parey

Onorab Henrie atraver ou Mr Speaker in dir.

Mwan mon pou les zot aranze zot zafer zot menm. Me selman mon rekonnet poudir i en Lalwa ki enportan, pou fer ki nou reste azour lo nou, sirtou nou *rating* enternasyonal.

Akoz ozordi bokou pei atraver bann lorganizasyon *OECD*, lot, lot, zot pe met Sesel lo en lalis ki *non-compliance*, aköz nou annan serten defayans avek sa definisyon propriyete li menm li.

Se zis sa mo 'propriyete' e son definisyon ki'n met nou dan problem. E nou ti kapab vwar sa, poudir gete, annou enkli kont Labank, kit li parey i ete e tou keksoz ti ava *ok*.

Me non, me nou'n bezwen pa depler person, nou bann dalon ki ti annan nou ta milyon pou nou fer. E ozordi si mon pe koz koumsa Mr Speaker, se aköz zot menm zot ki ti koz sa bann milyon lot kote poudir plizyer milyon in perdi, plizyer milyon isi laba.

Me nou'n les sa bann milyon ale e ozordi si nou dan en sityasyon *COVID* ki annan bann problem, petet serten sa bann larzan ti kapab ganny servi.

(Interruption)

HON EGBERT AGLAE

Wi Mr Speaker, zot kapab pa kontan lot kote, mon pou dir zot. Mr Speaker pou terminen ...

(Interruption)

HON EGBERT AGLAE

... wi sa \$50 milyon wi, nou pou rode tousala, nou bezwen rode sa.

Wi Mr Speaker, Minis mwan mon swete ki sa zouti ki ou pou gannyen pou fer ou travay avek, ansanm avek ou bann *partners*, ou annan AG's *Office*, ou annan Lapolis, ou annan *FIU* ki bezwen fer son travay.

Ki zot a servi sa zouti byen pou fer ki tou byen malaki ki okenn endividi i servi ouswa i gannyen atraver bann blansisaz larzan, biznes ilegal. Bann ki koupab i kapab ganny anmennen devan lazistis atraver sa bann Lalwa ki nou, nou pe donner pei ozordi. Mersi.

(APPLAUSE)

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Bann Onorab ki pe al koze prezan. Mon ti a sizere ki nou'n koz ase lo sa ki'n pase lepase. Mon pa

mind sa ... Lasanble i la pou fer politik.

Me selman si nou kontinyen zis retourn lo sa ki'n pase lepase, zanmen nou pou fini avek sa Lalwa la. Alors silvouple, annou *focus* lo sa ki la. Mon a pas laparol Onorab Henrie.

HON GERVAIS HENRIE

Mersi Mr Speaker. Bonn apre midi tou dimoun. Mr Speaker mon pran not sa ki ou'n fek dir zafer lepase. Solman mon krwar i enportan pou nou *remind* Lopoziyon, zot in dan Lopoziyon zis 1 mwan ...

(laughter)

HON GERVAIS HENRIE

... *relax* zot, pa bliye kote zot sorti. Avan sa Lalwa ti vini ki nou ti amande ki zot ti pe koz lo la an 2017, nou ti dan en sirkonstans kot ti pe annan labi, labi, labi lo *civil liberties*.

Nou ti annan en bann dimoun dan bann antite Gouvernman, ki ti pe zis pran larzan dimoun, konfiske, fristre dimoun, fer ditor e nou ti bezwen adres sa sityasyon dan en fason ou en lot.

E vwala alor akoz sa lamannman ti vini. Aprezan eski zot rapel *Barry Galvin &*

Son, Tech Limited, Solas Beo, Calendula? Sa, sa konteks ki nou pe koz lo la. Aprezan ler sa Lalwa ti pase ti en *Private Member's Bill*, lekel ki *assent* Lalwa? Pa zot ansyen Prezidan ki ti la? Be zot pa ti kapab konvenk li pou li pa sinyen?

(APPLAUSE)

HON GERVAIS HENRIE

Si i ti santi poudir i ti en move Lalwa i pa ti an'n sinyen parey zot in konvenk li pou li pa siny, parey zot ti konvenk li pou li pa siny *Physical Planning and Country Planning Act*.

(Interruption)

MR SPEAKER

Silvouple, les li koze.

HON GERVAIS HENRIE

Ok. I annan en Lalwa ki pa ti *ascent*, aköz ladan nou ti dir *CEO Planning* fodre i *advertise*, e alors zot, zot ti anvi kontinyen servi sa, zot ti krwar zot pou reste la pou zot kontinyen servi sa koman en pozisyon politik. Zot pa ti *assent*, be aköz sa enn la zot ti *assent*? So reflesir avan zot koze e ekoute ki zot dir.

Mr Speaker Onorab *Leader* Lopozisyon in dir ki i en

zour istorik, vre i en zour istorik.

Akoz dan sa menm zour bomaten nou'n koz lo sa 40 bout later ki Parti *US* in annan e ozordi apre midi nou pe koz lo *proceeds of crime*. Zot in vin o pouwar atraver Koudeta, zot in fer krim pou zot ganny byen.

Nou pou *investigate*...

(APPLAUSE)

HON GERVAIS HENRIE

... pou annan rapor ki pou vini, nou'n dir *COGA* get ladan, *FPAC* osi tou, tousala gete. E sa ki fodre nou reponn, nou a reponn.

Alor ozordi, ozordi, ozordi apre midi nou rekonnet poudir dezormen, tou bann *MDAs* i rekonnet bann lerer ki'n arive dan lepase. So zot pe reorganiz bann keksoz.

Pou ki parey Onorab Aglae fek dir, i pou remet, aranz nou *ranking* lo bann *index* enternasyonal. E zisteman nou'n ganny dir poudir *FATF*, *Financial Action Task Force* ouswa menm *the Eastern and Southern Africa, Anti-Money Laundering group*, *ESAAMLG* in vini in fer serten rekomandasyon.

E alor nou koman en pei nou bezwen aziste bann keksoz e met li anliny. Pou ki nou pe

adopte *best international practice*. E ki nou *ranking* i kapab amelyore.

Nou tir Sesel lo bann lalis Gri, Nwanr parey *LGB* in dir nou. Alor Minis in envit zot en. Pa gat sa sans, annou koste donn sa vot. Pou ki Sesel keksoz i reste pou tou son zanfan.

Mr Speaker, alor mwan mon napa difikilte avek sa Lalwa. Parske premyerman mon war li i pe armoniz bann provizyon ouswa definisyon anliny avek *AML* avek sa *CFT Act 2020*.

I pe adres bann defayans dan Lezislasyon. E parey mon'n dir, i met nou anliny avek *best international practice* e moderniz nou bann Lalwa.

E an plis i anliny avek bann rekomandasyon bann lorganizasyon enternasyonal. Me touzour i enportan pou nou not bann pwen ki i enportan nou fer resorti.

Letan nou koz *proceeds of crimes*, ki Minis in donn son definisyon, i bann byen ki dimoun i gannyen atraver bann aksyon kriminel. E mwan toultan letan mon pran laparol Lasanble, mon kontan fer refleksyon lo ki mannyer nou sitwayen i benefisye avek sa bann keksoz. Se ki letan nou pas en Lalwa, i pa pas par lao

zot latet. Zot pa konpran ki nou pe koz lo la. Nenk zot demande, be oli mon par mwan ladan.

So si sa bann byen i retourn dan *Consolidated Fund*, alor i ava enportan ki pei i kapab fer bann lenvestisman dan bann kominote kot dimoun i bezwen servis e zot benefisye koumsa.

Alor i enportan ki non selman nou anmenn bann Lalwa, me Gouvernman i bezwen detanzantan dir nou, donn nou bann *statistics*, montre nou kantite *proceed of crime* ki zot pe ranmase.

Ki mannyer zot pe redwi kriminalite dan pei. Ki dimoun i santi zot sen e sof, ki zot santi poudir kriminel pe ganny dil avek.

Kot zot santi poudir bann lebra Gouvernman, ki zot konfyé sa bann responsabilite i efektiv e pe vreman netway nou pei kont okenn kriminel. E ki mannyer letan nou *dispose of* sa bann *property*, ki mannyer sa i fer? Dimoun pa tro, tro tande.

La mon'n tann *Leader* Lopozisyon in nonm en lalis, in dir bato, in dir lakaz *Eden Island*. Sa i pa bann keksoz ki nou tann koz lo la sa. Nou'n tann *SRC* in sezi lalkol lo New Port, nou war dimoun in ble pe

vin rod en pti zafer. Sa nou war dan nou 2 lizye.

Me selman sa bann zafer *proceeds of crime* bann gro kont Labank, bann bato ki, *Leader* Lopozisyon i konn sa tre byen, mwan mon pa ti konn sa, mon'n soke, lakaz *Eden Island* tou? Tousala ou konnen Onorab? So be fodre ou koz en pe plis lo la pli souvan.

Donk mon krwar i enportan ki Gouvernman i fer sa bann keksoz a laporte piblik. Lot pwen ki mon oule fer resorti se kordinasyon ant bann lazans relevan pou asir lenplimantasyon efektiv sa Lalwa. Donk ki nou pa ganny ankor bann sityasyon kot bann dalon ou'n al serse aletranze.

Mon pa konnen kot zot sorti, zot vini zot kree bann konpanyen, apre enn par enn zansla in sove. Solman nou pou rod zot. Donk Mr Speaker mon krwar sa ki le pwen ki mon ti anvii fer resorti ozordi apre midi.

Donk ankor enn fwa nou pe envit Lopozisyon pou pa gat sa sans. Annou koste, fer Sesel pou tou son zanfan, ki nou ganny en Lalwa ki elev nou stati, nou regar dan lizye kominote enternasyonal.

E sirtou *Leader* Lopozisyon Mr Speaker, koman *Chairman FPAC*, mon krwar i trez enportan. E lizye Lepep i lo

ou ozordi si ou pa lev ou lanmen! Mersi bokou.

MR SPEAKER

Mersi Onorab.

HON SEBASTIEN PILLAY

(Off-Mic)

MR SPEAKER

Wi Onorab.

HON SEBASTIEN PILLAY

Wi. Mr Speaker parey ler ou lir *verbatim* en Manm ek sa ki in dir avan ek sa ki in dir li, konmsi ou war poudir i pa pe dir menm zafer.

Konmsi ki nou kapab fer, napa nanryen ki nou kapab fer konmsi? Nou dir in koz lalang, oubyen konmsi ki nou fer Mr Speaker konmsi? Nou pa a dir nanryen?

MR SPEAKER

Ale. Onorab *Leader* Lopozisyon ...

HON SEBASTIEN PILLAY

... *Ok* Mr Speaker, mon *retract*, mon *retract*, mon *retract*.

MR SPEAKER

... ou'n fer o tan ki ou kapab, lezot pe fer parey ou. Mon ti a voudre ki zot tou zot pa ti fer o tan. Nou a pas lo prosen

entervenan e sa se Onorab Loze.

HON JOHAN LOZE

Mersi Mr Speaker. Bonn apre midi Mr Speaker. E tou dimoun a lekout. Mr Speaker, i annan en pti dikton Angle ki dir ou *“Those who are ignorant of history are doomed to repeat it”*. Mr Speaker, an lannen 2008 letan ki POCA ek tou son bann konsep ti premye fwa ganny entrodwir Sesel. Letan ki sa konsep, *“The offender has to know or suspect that criminal property represents a benefit of criminal conduct”*. E ki en *reporting entity* ki annan sispisyon ki sa dimoun li i konnen, ouswa i *suspect*. I kapab raport sa baze senpleman lo sispisyon.

Ler sa konsep ti premye ganny entrodwir an 2008, mon ti pe asize dan menm lasal, dan menm *forum* ansanm avek Onorab William, Onorab Clifford Andre, avek Onorab Mondon. Onorab Sebastien Pillay pa ti menm la li a sa letan. Be Onorab Clifford Andre i ti prezan li. I ti prezan letan sa konsep ki ou kapab ganny raporte baze pirman lo sispisyon ti premye ganny entrodwir e eksplike.

He was present in the room. He was further present dan Lasanble Nasyonal letan ki POCA ti premye ganny aprouve. Mon konnen i pou sirprann en kantite dimoun ki ekout Onorab Andre koze pli boner. Pou konnen ki i ti napa okenn obzeksyon. Not objection, one. Ni enn! I pa ti zanmen kestyonn sa provizyon ki en dimoun i kapab ganny raporte baze lo en sispisyon back in 2008 letan sa ti ganny entrodwir.

Mon konnen, mon ti la. Mon ti pe asize dan menm *forum*. Nou ti partisip dan diskisyon. Mon krwar i pa ti dir bokou li. Be i pa ti leve sa. En kantite delo in desann dan larivyèr al dan lanmer, *between 2008 ziske ozordi a lannen 2020*, kot i deside reveye dan sa sonmey, e deklare ki koman en Avoka ki al *in-depth* dan sa bann keksoz, sa i mal. Be i ti la li. *At the very beginning* i ti'n kapab *raise* sa pwen li. *Instead*, i ti *enable* sa *to go forward*. La ozordi i kestyonnen.

E sa i en pti pe bann keksoz ki nou fer isi dan sa Lasanble. Ki normal. E nou pep mon krwar zot pe komans konpran en pe. Zot pe *get use to it*, zot pe abiye avek sa bann keksoz ki nou'n fer koman politisyen.

Mr Speaker, i annan bokou keksoz ki ganny dir, bokou keksoz i kontinyelman ganny dir isi anndan. Onorab Georges taler in dir nou, ti bezwen retir bann kont ki ti'n ganny bloke, fer zot vin normal. Zot ti'n ganny bloke pandan bann gran peryod letan. E mon pou dir zot fransman, mon pa ni pou blanm Onorab Georges. Sa louvraz ki nou pe fer ozordi la, nou pe amann bann keksoz ki'n ganny fer dan *Act 10 of 2017*.

E *Act 10 of 2017, POCA* ti en lamannman ki ti vin dan Lasanble atraver en *Private Member's Bill*, ki ti ganny anmennen par Onorab Ahmed Afif *at the time*. E enn bann largiman ki ti ganny servi par Onorab Afif, ler sa ti ganny anmennen. I ti dir poudir dan 29 ka ki ti anba *POCA*, i ti ensiste pou lekel okenn sarz, ou levidans konkret pa'n ganny anmennen kont propriyeter sa bann kont.

Nou pe koz environ \$30 milyon anba lasezi san okenn sarz. I annan ki pe tou, ki pe trennen plis ki 3an. Mon vwar sa enteresan. In fer li en *blanket statement* konmkwa ti annan 29 ka lavaler \$30 milyon, okenn sarz pa'n ganny anmennen. Rezon ki mon vwar sa enteresan, se aköz ler Onorab Georges osi i vini i dir,

sa ki zot ti fer la, ti permet pou retir bann kont ki ti'n bloke. Wi, se egzakteman sa ki zot ti fer.

E ti annan 3 kont an partikilye ki zot ti permet ki ti'n bloke. E sa 3 kont *somehow* ler ti ganny debloke, larzan ti ganny verse dan kont enn zot bann Dirizan. I ti al dan kont biznes en dirizan *LDS*, sa mon'n toultan dir zot. Mon pou toultan dir zot. E mon pou toultan repete avek zot.

Wi, zot ti fer sa travay. E fri sa travay ki zot in fer, se ki en sonm sibstansyel an Dolar ti ganny debloke lo 3 kont. Kont ki ti lo non sa bann lakonpanyen *Offshore* dan Labank *Al Salam*. E dan plas ganny debloke reste lo kont sa 3 lakonpanyen *Al Salam*, ti ganny verse dan kont biznes enn zot dirizan dan Labank *Barclays*. Sa i en fe.

MR SPEAKER

Onorab eskiz mwan en pti kou. Eski ou pou kapab *substantiate* sa bann alegasyon?

HON JOHAN LOZE

Oh, wi gladly, gladly. Tou sa bann dimoun la devan i kapab *substantiate* pou mwan osi.

(Interruption)

HON JOHAN LOZE

Gladly, gladly, gladly. Gladly
Mr Speaker.

MR SPEAKER

Si ou pa kapab.....

HON JOHAN LOZE

At any given moment. Pa rod
mwan si mon pa kapab.

(Interruption)

HON JOHAN LOZE

At Any given moment ki ou
bezwen mon *substantiate*. Mon
substantiate.

(Interruption)

MR SPEAKER

Ale, nou esper laprev.

HON JOHAN LOZE

Mr Speaker, in annan mansonz.
Mansonz par *LDS*. Mansonz
depi lo komansman sa bann
demars otour sa *Private*
Member's Bill Act 10 of 2017.
Zot lentansyon otour sa pa ti
zanmen bon. Pa ti zanmen
byen. Ozordi mon annan bokou
senpati pou Minis ki'n vin
devan nou, e ki pe sipliy avek
nou Lasanble pou donn li en
zouti pou anmenn en konba
kont drog.

E se zot ki'n *hamper* sa
konba kont drog. Se zot ki'n
hobble kapasite Lapolis pou

deal avek drog. E zot ti ganny
warned, zot ti ganny dir. Depi
2017, ozordi 2020 Minis i vini i
dir nou sa i enn bann meyer
zouti ki annan dan son *arsenal*
pou li konbat kont drog.

Depi 2017 zot in anlev en
zouti dan son lanmen ki li i ti
kapab pe servi. E ozordi Onorab
Georges i asiz la, i dir nou ki *FIU*
i annan bann tre bon Avoka. E
ki i annan *mademoiselle* Potter
la pe asize. Be, laverite se ki
mademoiselle Potter pa travay
ek *FIU* li. I pa Avoka *FIU* li. I
travay avek *FCIU*.

E zot ki zot ti fer, zot ti tir
definisyon kont an bank anba
Lalwa *POCA*. Zot ti anvoy li
anba *AML*, ki ganny administre
par *FIU*. *FIU* ki'n ganny
subsequently li osi, tou son
ledan in ganny tire. I zis en
nespes Lotorite Administrativ la
prezan. En swadizan *reporting*
entity. Ki pa kapab fer naryen.
Menm si kont an bank ti'n
ganny mete anba son Lalwa pou
li, ki li i administre ki *AML*.

So menm si zot pou vini
zot pou dir nou ki *FIU* i annan
bann tre bon Avoka. *FIU* i zis en
dekorasyon koumsanmenm
ozordi Sesel. E zot, zot konn tre
byen kwa ki zot in fer zot. Be
ozordi mwan, mon pou annan
gran plezir pou mwan asize get
zot. Retourn sa morso
Lezislasyon parey ti ete avan ki

zot ti komans *mess* avek pou benefis zot bann dalon. Pou met larzan dan pos en Seselwa.

Onorab *Leader* Lopoziyon in dir zot, i pou get zot *eat humble pie*. Mwan mon krwar zot pe *eat crow*. Ozordi zot pe kareman al *eat crow*, akoz Onorab Henrie avek malgre tou son *bluster* ki in vin avek Mr Speaker, i pou bezwen lev son lanmen byen o, e netway sa *mess* ki zot *LDS* zot in kree. E si ozordi Sesel i lo lalis Gri, i lo lalis Nwar, i lo tou kalite lalis parey ki Onorab Georges pe fer nou konnen nou ete. Wi, i vre. Se gras a zot.

Gras a zot *LDS* ki ti sanz Lalwa *POCA* an 2017 pou benefisyé zot bann dalon. Pou benefisyé enn, de dalon. Ki'n met nou pei antye dan sa sityasyon ki nou trouv nou ladan ozordi. Se gras a zot ki Minis ozordi la devan, apwente par Prezidan Ramkalawan. I trouv li *unable* pou li *deal* avek bann gro enportater drog, parey ki i ti devret kapab pe fer atraver *FCIU*.

Se gras a zot. Tou sa soufrans ki zot in koze la. Se gras a zot. Vwar, zot dir nou 43an nou'n la, konbyen letan ti pran zot pou zot kree sa *mess*? Zis 3an? Mwens ki 3an? Get ki zot in *achieve* dan 3an ler zot *put your minds to it*. Se sa ki zot

in fer. Ozordi la, mon pou asize get zot netway zot *Solas Beo* Onorab Henrie. Mon pou asize get zot netway zot *Barry Galvin & Son*, tou sa bann leskiz ki zot ti servi zis, akoz zot ti bezwen transfer en pti sonm larzan an Dolar lo kont biznes enn zot dalon.

And this is exactly what you did. Zot konn tre byen. Zot a dir mwan substantiate until the cows come home. Mon pou dir zot, e mon pou repete! E tre byento pou zot lenformasyon sa pe al ganny *substantiate* devan ACCS. Laba ki pou annan *substantiation* laba. Laba kot Mrs May De Silva, laba! Laba ki pou al *substantiate*. Ler pou ariv laba.

Prezan zot ava asize, zot a kriy 50milyon ziskan soley i kouse si zot anvi. Me selman sa enn la, sa enn ki la, la, sa pou zot sa. *This is your baby! Comes back to your door!* E ozordi la, mwan sa ki mon kontan, *your chickens have come home to roost.* E zot pou lev lanmen zot tou, menm bann la anba ki pe tonm kriz la. Zot pou lev lanmen pou zot netway sa ki zot in kree.

Akoz esansyelman, *Act 10 of 2017*, ti mal. Zot pa pou zanmen admet poudir ti mal. Be Lepep Seselwa an antye ler pou vwar zot lev zot lanmen ozordi,

pou enterpret sa koman zot meakoulpa. E mwan mon pa pe vin donn zot lanmen lev lanmen mwan. Mon pa pe vin donn zot lanmen fer meakoulpa mwan ozordi! Napa personn isi lo sa kote, Wi Onorab Adelaide *feel free* pou ou zoure parey ou labitid.

(Off-Mic)

HON JOHAN LOZE

Isi lo sa kote, napa personn ki ti donn zot lanmen kre sa *mess* ki zot in met nou pei ladan. E zot pou tire zot menm, zot tousel! Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. A se pwen mon krwar nou a pran en poz. E nou a retournen 4.10. Mersi bokou.

(BREAK)

MR SPEAKER

(Technical Problem)

HON RICHARD LABROSSE

Bonn apre midi Mr Speaker. Bonn apre midi tou dimoun ki a lekout. Mr Speaker, mon pou dir 2 pti mo lo sa Mosyon e osi an menm tan donn mon sipor lo sa Mosyon. Mr Speaker, koman en dimoun ki'n travay dan servis finansyel pou e pe letan,

mon kapab dir mon'n fer en karyer ladan. E mon santi ki sa lamannman ek sa Lalwa ki'n vin devan nou ozordi, in vin dan en bon letan kot Sesel pe redres li lo son marse finansyel e osi pei anba nouvo direktiv, kot nou ava vwar nouvo fason fer.

Sa Lalwa li menm ler mon'n ekout bann lezot entervenans ki'n koz avan mwan, zot in plizoumwen konsantre li lo, ler zot pe koz lo sa Lalwa lo *Proceeds of Crime*, zot in plizoumwen koz li lo *drug dealers*, *human trafficking*. E mon pa konnen Minis kekfwa dan son *summing-up* ti kapab donn nou *or* kekfwa mon pa konnen si en garanti *or* en konsey lo sa. Ki i annan bann lezot keksoz osi ki mon krwar i ti kapab tonm anba sa Lalwa.

Par egzanp nou konnen ki Sesel i annan en bon pe dimoun ki'n ganny en bon pe propriyete, sa vremen zot in al dan drog oubyen dan *human trafficking*. Me par egzanp nou konnen, nou'n tande nou tou lo *televizyon* dan *TNRUC* kantite bann politisyen ki ti abiz zot pouvwar. Sa nou ti a kontan konnen anba ki Lalwa zot tonbe zot osi? Akoz bann dimoun deor pe demann pei pou rann zot en konpansasyon, ki mwan mon krwar koman en Seselwa

sa i pa *fair*, akoz nou, nou pa ti dan sa bann zafer.

Minis mon krwar ou ti a kapab donn nou ou direktiv lo sa. Si sa pa ti a kapab antre tre ladan, kot sa bann propriyete ki'n ganny pran avek bann lotorite dan lepase, sirtou apre koudeta *or* dan letan koudeta li menm *and so on*, an desandan. Ki sa bann dimoun i ganny zot zafer, ki zabitan Plaisance pa vin rann en sou ladan, akoz nou, nou pa ti ladan, nou pa konnen ki'n pase ladan.

Lo lot kote ki mon ti a kontan koz lo la osi e mon pou felisit Mrs Potter avek son tim pou sa bon travay ki zot pe fer dan zot *Unit FCLU*. Selman mon santi dan sa *unit* Mr Speaker kekfwa Gouvernman la, ler nou pe koz lo sa Lalwa pou enplimant li, nou bezwen osi get dan konteks lokal kot Seselwa osi i ganny en sans pou li partisip ladan. Ki mon pe sey dir par sa ?

Kot nou ti a kontan vwar plis *manpower* sorti lo kote lokal. Akoz mon santi ki dan sa lorganizasyon li menm apart ki Ms Potter ki pe okip en pozisyon *senior* ki tre ankourazan, nou ti a kapab vwar osi plis Seselwa. Me selman ankor kekfwa lezot i ava vin dan Bidze, zot a kapab met bann defayans ki zot

annan, nou ava kapab ganny en diskisyon lo la.

Apre osi mon tann *Leader* Lopozisyon fer referans lo bann dimoun ki vin antre an kontak avek Labank, sirtou ler zot pe vin ouver en kont ouswa. Zis pou mwan met dan son latansyon ki nenport ki dimoun ki vin fer okenn tranzaksyon labank anba *Financial Institution Act*, zot bezwen prezant avek labank e osi bann lenstitisyon finansyel sa ki nou apel *KYC*. Kot la zot bezwen ganny tou lenformasyon sa kliyan e la kot sa Departman *Compliance* osi i kapab pran zot desizyon pou zot pran sa kliyan lo laspe lenformasyon zot in gannnen.

E sa bann lenformasyon plizoumwen ki bann lenstitisyon zot kontan demande i kote sa sours *of fund* i sorti. E sa li menm apre parey mon'n dir i ganny evalye avek sa Departman *Compliance* pou zot gete si sa kliyan i annord dapre zot kondisyon ki zot in fer.

Lo kote *STR*. Wi parey *Leader* Lopsyon in dir taler, vre i annan bokou *STR* ki'n ganny *issue* parey dan lepase. Me selman mon krwar nou bezwen osi demann nou lekor, sa kalite *FIU* ki nou ti annan dan lepase,

eski zot ti pou akt lo okenn *STR* ki zot ti gannyen?

(APPLAUSE)

HON RICHARD LABROSSE

Akoz ler ou gete Mr Speaker, sa menm *FIU* ki nou ti annan, zot ti pe donn bal avek plizyer, sa mon pou dir ou fransman, ti en. Nou ti vreman ankoler dan Lendistri Finansyel avek sa lanons ler nou ti tandé. E la mon kapab dir, mon kapab felisit *Leader* Lopozisyon sa letan li osi, Prezidan pei, pou met en laklerte lo sa.

Akoz zot dan Lasanble sa letan lo lot kote, ki zot ti parti mazorite, mon krwar zot pa ti pe tro ganny en konpran ki manner Lendistri Finansyel *offshore* ti pe ganny deroule. Me zis ler sa zafer ti ganny sorti, sa ti vin en nespes *fire away* kot tou dimoun dan lendistri, ti santi ki zot ti pe ganny atake avek bann move lavertisman ki ti annan dan sa lendistri.

Me bokou kestyon ki ti ganny demande, eski Gouvernman sa letan zot ti vreman konpran kwa sa lendistri, oubyen kekfwa zot pe zis konsantre lo *dividend* kekfwa ki *FSA* sa letan ti pe donn dan lekonomi pei?

E mon osi kontan pou dir Mr Speaker, ki sa kalite *FIU* ki

nou annan ozordi, nou annan konfyans ladan e bann zenn dimoun. E nou pe zis priye ki zot osi zot ganny sa bann kantite resours neserer pou zot kapab kontinyen fer zot louvraz en pti pe pli byen ki sa enn ki ti la oparavan. Nou napa okenn dout dan zot abilite. sa bann zenn zot vreman profesyonnel Mr Speaker, mon konn zot tre byen e parey mon'n dir kekfwa zot pou bezwen resours. E kekfwa osi la dan sa konteks nou kapab osi revwar en pe rol *FIU*. Kefwa fer en diskisyon en pti pe pli avanse lo la.

Mon pou terminen Mr Speaker, alors mon pou dir avek Lasanble mon anvi donn *full* sipor sa Mosyon. Mersi.

(APPLAUSE)

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Onorab Churchill Gill.

HON CHURCHILL GILL

Mersi Mr Speaker. Bonn apre midi Minis ek ou delegasyon. Bonn apre midi tou Manm. I annan bokou ki'n ganny dir lo sa *Bill*, me selman mon vwar poudir i annan serten *areas* tre, tre enportan ki pa'n ganny mansyonnen. E mwan mon pou tous sa bann bout. E mon ti a kontan Minis ou pronons ou

lo serten klarifikasyon ki mon pou demande. Mon a komans avek bann *assets*.

Dan konversasyon ki'n pase, nou'n ganny lenpresyon ki tou bann *assets* ki'n ganny sezi e ler *case* i pase, ziska konmela tou *case* pe tonm dan nou faver. Mwan mon keston, mon klarifikasyon ki mon ti a kontan gannye avek Minis se, ki arive ler nou'n konfiske en *asset* e i annan en valer tre o e finalman nou perdi sa *case*. E nou bezwen rann sa *asset*, *ok*. So, prezan ki fason ki nou re donn sa *asset* son valer orizinal, ler nou ti sezi, oubyen si nou pa kapab re donn li son valer orizinal, ki fason ki nou *settle* sa depresyasyon.

Aprè mon dezyenm klarifikasyon ki mon ti a kontan konnen, se ki *FCIU* i kapab dir nou lo kote bann *STRS*, mon konnen zot bezwen ganny sa ek *FIU*. Me selman eski zot santi ki petet tou bann *STRS* kot *FIU*, ki pa ankor vin kot zot. Natirelman zot pa konnen, me eski zot santi ki petet i annan ki annan merit pou *investigate*, me selman zot pa pe vwar sa vin kot zot.

E dan sa sans i annan posibilite kekfwa lekspertiz kot *FIU* i annan en mankman. E dan sa lenstans mon ti a demann Minis, petet ki ler sa

Lalwa in fini pase, nou angaz nou avek tou sa bann antite. La mon pe koz *FIU*, *FCIU* e a en serten pwen osi *ACCS*, pou vwar si zot annan kapasite an term lekspertiz pou zot egzekit sa *Bill* ki pe ganny amande. Akoz menm si nou amann sa *Bill*, si nou napa lekspertiz, i pou difisil pou nou kapab petet ganny nou lobzektif ki nou ti a swete gannye.

Alors mon pe demande ki nou annan serten evalyasyon dan sa bann antite tre konkret, pou nou kapab *empower* sa bann antite. E sa i a dekoul dan plis rezilta pou Sesel. E an menm tan i ava kontribye pou amelyor zimaz pei ler ki lezot Lazans Enternasyonal pe vwar ki nou annan en Lalwa, me selman an menm tan nou annan bann kapasite ekspertiz pou nou egzekit sa Lalwa e nou pe anmenn rezilta pou nou pei. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. A sa pwen tou Manm ki'n lev lanmen pou entervenir in koze. Prezan nou a pas laparol avek Minis pou son *Reply*.

MINISTER ERROL FONSEKA

Mersi Mr Speaker. Mersi tou bann Manm Onorab ki'n kontribye tre efektivman e donn

zot serten pozisyon lo sa *Bill*. I annan enn de pti klarifikasyon mon ti a kontan fer sir mon fer sorti, apre enn de sa ki kestyon ki'n demande la.

Premyerman, annou distenn byen *FIU* ek *FCIU*. *Ok*, mon krwar ler mon pe ekout Onorab Loze, Onorab Aglae and *FCIU* ki annan *the law enforcement side* lo sa e sa i tonm anba Lapolis Sesel, *which is* vreman en bon keksoz mon krwar. Nou pe donn ledan. Sa vre ladan i vin ek Lapolis. *So, FIU* i la pe fer son *information*. Koman en *Information Unit* i pe anmas tou sa bann lenformasyon. Me alor pou reponn en pti git ou kestyon osi i ki sa korperasyon ant sa de i enportan. Parey ou ti ava dir. I enportan.

FIU i vreman tonm anba Minister Finans e *FCIU* i tonm anba osi Lapolis. *So*, sa en pti distenksyon ki nou anvi fer kler. Lo kestyon mon krwar Onorab Clifford Andre, ti mansyonn en pti pe dout si oule, zis mon ti anvi refer sorti ki i pa zis en dimoun, en *investigator* ki annan en dout lo en dimoun. I bezwen anmenn son bann levidans pareyman devan Lakour e fer sir ki Lakour ki prononse ki i annan *reasonable grounds*. I pa zis en dimoun konmsi pe pase i vwar

en boug obor semen, i dir sa mannyer i pe fer. Non, i bezwen fer sir i pe fe son *homework* byen e Lakour ki ganny deside lo sa. *So, reasonable ground* devan en lakour i enportan en kantite.

Mon ti a kontan osi fer resorti ki *FCIU* in montre son ledan osi, akoz i annan apepre 18 *case* ki zot in *deal* depi 2019 *up to now*. *Ok*, *so*. Me selman sa bann travay ki *FCIU* in fer i plito lo bann *asset* e sa *POCCA Amendment* ki nou pe mete i pou vin *obviously* enkli *bank account* koman *part of an assets*.

So, already zot pe fer en bon travay. E lo ou kestyon, ou ti demann osi en kestyon lo devalyasyon, *depreciation* lo sa bann *assets*. En keksoz ki *FCIU* i sey fer *through* son *receiver*, *ok*. I ler zot get sa *asset, whatever*, si i annan en sans pou *depreciate*, zot bezwen vann li lemoman ki son valer i ankor la e pran sa larzan met dan en *account* ki pandan sa lannen, *1 year* si sa dimoun i vreman kapab, *then* i annan sa larzan ki nou kapab *repay*. Me salanm mon *hope* ki nou pa vin lo la, akoz si ou annan vreman *reasonable grounds*, i pa devret pe arive sa. Ou konpran mwan?

So, sa *reasonable grounds* i enportan ki nou servi li seryezman e nou pa servi li zis koman en, *you know*. Mon krwar nou kapab *trust* Lakour ki zot fer sir ki zot fer sa. Me selman nou annan sa pti provizyon zis an ka sitasyon pa'n mars byen.

Lo kestyon Onorab Georges, ti mansyonn mon pa konnen ki pou dir, en pti lenkyetid lo *the Minister*. Sa i pa, ler mon pe gete mannyer zot in ekrir, les mwan get li. Oli li la. *Ok, "the Minister may direct."* Laplipar ditan mon krwar Lakour ki pou deside mannyer pou *dispose*, pou donn en lenstriksyon lo la, so nou pou annan en *direction already* e mon krwar pa si Minister ki pou antre dan tou pti bout ladan.

I pou les sa masin marse natirelman, me sa in ganny mete dan *drafting*. Mon krwar zot met sa zis pou ganny en sans ki petet Gouvernman, mon ganny *clarification from AG*, me selman mon kapab krwar aköz mon kapab konpran aköz in met sa. Petet AG i ava kapab. Ou anvi fer sa la, pli tar. *Ok*.

Wi, *basically* ki AG pe dir mwan. I dir si par egzantp Lakour pa'n set sa *condition, at least* i annan en *discussion on how best to dispose* sa. So, i

donn ou en pti pe fleksibilite, me mon krwar pa si pou en keksoz ki en Minis pou enterfer ladan. Kontrer ou bezwen les li *smooth running*.

So, mon krwar. *Ok*, Onorab Labrosse, ou'n mansyonn en keksoz lo krim par dimoun dan Gouvernman. Sa mon krwar i tonm anba *Anti-Corruption* e so sa mon krwar i ganny kouver koumsa. Si en dimoun dan lanplwa Gouvernman i fer en krim, in pran ou keksoz parey ou'n dir, mon krwar sa i a tonm anba *Anti-Corruption*. *Ok*.

Mon krwar mon'n reponn tou bann kestyon, bann note ki mon'n ekoute pandan zot entervansyon. Me zis pou *sum-up*. Onorab mon ti a kontan reaffirm lenportans sa *Bill* e mon krwar nou kapab pran en paz. Si nou pran en paz dan *anti-piracy* e ki mannyer sa in ganny diminyen en kantite ozordi, si ou konpar li ek 2009. Sa ti arive pa zis aköz sa bann entervansyon lo lanmer, sekirite lo lanmer. I ti arive aköz larzan ki ti a pe ganny servi, ti pe ganny *invest*, ti ganny *targeted*. E sa *Bill* i pe pran en *page* ladan si oule, pou nou kapab konbat nou fleo dan nou pei.

So mwan mon santi mon vremen alez ek sa *Bill*. Mon

vwar li en bon zouti, mon vwar li en bon deterans, akoz ler nou pe kalkil dimoun ki fer *trafficking*, pa neserman bann dimoun ase *smart* si oule e mon krwar ler ou annan *deterrence*, i anpes dimoun *venture* dan sa biznes. Akoz bann dimoun ki debrouye, selman zot pe debrouy dan en fason mal. Me alor mon krwar sa *Bill* i anmenn en gran *deterrence* pou konbat sa fleo.

Alor mon remerci zot pou zot entervansyon e ankor enn fwa mon pe rod en vot lo la an total inanimite. Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Minis. Apre ki nou'n ekout Minis, mon krwar nou pas lo vot lo merit sa *Bill*. Nou a pran en vot, tou bann ki an faver lev lanmen silvouple?

MR SPEAKER

Mersi. Bann ki kont? Mersi. Alor lo merit sa *Proceeds of Crimes (Civil Confiscation) (Amendment) Bill, 2020*. 22 Manm in vote pour, 0 manm in vot kont e 10 in *abstain*. Alors mon deklar ki merit sa *Bill* in pase lo merit.

Nou a pas lo *Second Reading* Madanm Clerk.

MADAM CLERK

Mersi Mr Speaker. *A Bill for An Act to amend the Proceeds of Crimes (Civil Confiscation) Act (Cap.298)*. Mersi, Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi Madanm Clerk. *Committee Stage*. LGB ou ki adres sa?

HON BERNARD GEORGES

Wi, Mr Speaker. Annefe otomatikman prezan Lasanble i al dan Staz Komite, *unless* ki i annan en Mosyon pou nou sot Staz komite. Me etandonnen ki i annan enn de pti modifikasyon ki mon ti anvi anmennen mon krwar nou bezwen al dan Staz Komite e sa i otomatik. Ou deklare *comme quoi* nou al dan Staz Komite e Clerk i fer le neserer. Mersi.

MR SPEAKER

Wi, nou a pas dan Staz Komite.

MR SPEAKER

Mersi. Ou a *lead the way*. Onorab Pillay, wi.

HON SEBASTIEN PILLAY

Mersi Mr Speaker e mon oule dir. Mon oule reasir Minis ki ou annan tou nou sipor *regarding* ou travay ki ou pou fer. Me selman mon ti oule retourn lo sa pwen ki'n ganny *raise* vizavi sa *receivership*. Mon konpran

largiman ki ou'n avanse, me selman petet la ki nou dan *Committee Stage* e *Attorney General* i kapab koze, mannyer sa *clause* in ganny ekrir, se ki *disposal* i ganny fer *as the Minister may direct*. Mon konnen nou'n fer mansyon *about* Lakour ki mannyer pou donn lord *the order for disposal*. Me selman *still* petet AG i kapab eksplik nou aköz mon santi ki lefe i dan en Lalwa, i fer ki i pe donn en *very wide power* en Minis pou deside ki mannyer sa *disposal* i ganny fer.

So, petet eksplik nou rezondet dernyen sa *clause*. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi Onorab. Minis.

MINISTER ERROL FONSEKA

Mr Speaker, mon a entrodwi AG pou kouver sa enn.

MR SPEAKER

Tre byen. AG.

THE ATTORNEY GENERAL
MR FRANK ALLY

Mersi Mr Chairman. Mr Chairman, nou bezwen. Petet ti a bon konpran poudir dan POCCA son Lalwa orizinal ti annan FIU e FIU i ti kapab fer, i ti en *entity* ki li i ti kapab fayle

en case pou *civil confiscation* Ankour.

Avek lamannman 2017 sa pouvwar FIU ti transfer avek Lapolis, *Seychelles Police* e i ti spesifikman dir ki "*all proceedings will be commence by the Government of Seychelles.*" So, ler Lakour i fer en Lord pou *dispose of property*, sa *disposal order* i ganny fer an faver Gouvernman Sesel. E dan Lalwa orizinal ti annan sa *issue receiver*, so ler FIU li i resevwar sa propriyete aköz Lakour i pou transfer sa propriyete lo FIU. E alor FIU i vin sa *body between* li avek Gouvernman.

So, dan sa ka *now, there is no FIU, there is Government*. So, *Government is the plaintiff, the Court* pou fer en lord an faver Gouvernman. I pou dir sa propriyete i ganny *vested* e transfer an faver Larepublik.

Me, nou'n gard sa *6(a)* an ka, *in the event* ki Lakour i dir. E se sa ki ler nou pou get *6(a)* i dir, *where the Court in a disposal order has specified that the property be transferred to the Republic*. So, *the property be transferred to the Republic, a receiver is appointed on behalf of the Republic may sell*. *The receiver is appointed not by the Court but appointed on behalf of the Republic to dispose of the property transfer to the*

Republic, then the Minister will direct the receiver. So, the property is in name of the Republic.

So, lekel ki pou donn sa receiver sa direktiv pou dir ek li, par egzantp *you have to sell the property by way of a public auction. Then i pou set out an plis ki sa bann lezot kondisyon ki manner sa property will be disposed of.*

E baze lo la, *this will be as per Government Policy* lo ki manner i *dispose of property.* Par egzantp i kapab dir avek li, i pa pou kapab, i pou anpes en receiver vann propriyete par egzantp *for cash. So, there has to be a, some form of memorandum of charges* ki pou eksplike ki manner ou transfer, ki manner ou resevwar larzan. Akoz *otherwise illegal proceeds of crime will be used to buy proceeds of crime.*

So, par egzantp osi pa vann avek okenn dimoun ki endirekteman bann azan sa bann dimoun ki sa propriyete par egzantp in ganny sezi *from. So, these are the directions* ki mon krwar Minis i kapab e *it would be as per Policy.*

E parey mon'n eksplike, ki avan ti annan *FIU*, me la i nepli annan *FIU. So, i senpleman the Republic.* E li Larepublik,

normalman si napa en *receiver then li i deal* avek sa apropiye, i *depose of* sa propriyete ki manner li i anvi. Akoz sa propriyete i vin pou li, i *vest anba POCCA, i vest in the Republic and the Republic become more or less the absolute owner of the property.* Mersi Mr Chairman.

MR SPEAKER

Mon a les *Leader* Lopoziyon, kontinyen.

HON SEBASTIEN PILLAY

Mersi Mr Speaker. Mr Speaker, mon konpran tre byen ki *Attorney Zeneral* pe dir nou. So, nou'n fini al Ankour, *property in ganny vested in the Republic, yes.* Me la nou pe koz lo *after the receiver* in resevwar propriyete, *the Minister* ki *give direction as to* ki manner *the property is being disposed. Are these directions going to be in relation to the value of the property?*

Akoz ki manner in mete i *still* fer li ankor en pti pe vag as to, ou pe dir mwan prezan as to *per Policy.* So, mon bezwen al *rely* lo *Policy. The whole intent* avek sa bann Lalwa se fer sir ki nou *reinvent* zot dan en fason ki i pa kapab ganny *subjected to an abuse.*

Demen i kapab pa Minis Fonseka, *it can be another Minister. It can be different Ministers. The whole precept la ki mon pe konsernen avek se, what kind of reassurance ki ou kapab pe donn nou, ki once sa property has been vested back into the Republic, the direction that should be given will be in the best interest of the state as per Policy e donk kree petet en window, kot i kapab annan en serten abuse. And then the independence of the receiver to act as to in the best interest of the property itself to be sold or by auction or whatever.*

And then ou pwen regarding proceeds of crime, going back to sa. Petet en keksoz ki ou pou kapab dir, anyone ki present son lekor at a public auction, unless ou pe verify sa bann buyers at a public auction, ou pa pou konnen. You won't know. I kapab en fanmir, zisteman sa dimoun ki propriyete in ganny siz e larzan in ganny mete lo son kont, i retournen i vin aste.

Or parey nou vwar parfwa kot i annan bann auctions SRC, nou vwar en kante boutikye par egzantp zot vini, zot organize e zot end up pe ase lamazorite, si pe vann lalkol. So, sa osi pou mwan i en pti pe konsern.

So, pou mwan what kind of checks and balance ki pou annan apre sa? In regards to what the Minister said. Apre koris mwan enn, petet gid nou en pe osi. FCIU i en entire ki tonm anba Komisyoner Lapolis. So, when the case is brought to Court, eski se FCIU ki'n anmenn sa case, ki li prezan i pe act lo behalf Government of Seychelles? E alors eski Komisyoner Lapolis ki ultimately responsab FCIU ki devret pe donn direktiv as to ki mannyer sa property i ganny dispose of? Or should it be the Minister? Petet klarifye sa pou mwan. Mersi, Mr Chairman.

MR SPEAKER

Mersi. AG ou pou klarifye. Wi.

THE ATTORNEY GENERAL **MR FRANK ALLY**

Mersi Mr Chairman. Mr Chairman, mon krwar ki i vre i annan posibilite ki i kapab annan serten direktiv ki en Minis i kapab donnen, ki kapab pa konform avek sa ki nou apel bann pratik egzantp. Me selman en Minis i, ou prezimen poudir i pou azir dan en fason ki pou meet lobzektif sa Lezislasyon.

E anfet ler Gouvernman oubyen zis en receiver i pou vann en propriyete ki'n ganny

sezi, i kapab sa i donn loportinite Minis pou li kapab *set bann conditions of sale*.

Par egzanp i kapab dir poudir pou bezwen annan en evalyasyon ki *reserve price* ki ou pou komans *bid* lo la. Eski ou pou konmans lo en pri parey i fer anba *Security of Movable Act*, kot ou koman a en pri ki vremen derizwar. Oubyen eski ou pou fer parey anba *Immovable Property Jurisdiction Act*, kot ou annan en *mise a prix*, ou annan *risen price* e ou komans *bid* lo en *risen price* baze lo *the value of the property*.

So, *these condition of sale*, oubyen par egzanp ler ou *bid*, ou pou ganny en peryod letan pou ou peye. E ou peyman, ou bezwen deklar ou *source of funds*. E si ou pa kapab satisfere ou *source of funds*, *then* nou pou fer en *resale*.

So, *all these things are* keksoz ki pou kapab ed Minis, ler ki Gouvernman pa pe vann sa propriyete. Akoz parey mon dir, ler Gouvernman li i ganny propriyeter, li i kapab gard sa propriyeter pou li, akoz sa propriyeter i pou li. Me si Lakour in dir *the property shall be sold and the proceeds shall be paid into the Consolidated Fund*, *then* sa i donn Gouvernman en abilite pou li, si

Lakour pa'n apwent en *receiver*, pou apwent en *receiver*.

Lo *issue FCIU Mr Chairman, FCIU i Financial Crime Investigation Unit* e i en *Law Enforcement Agency*. E anba *Anti-Money Laundering and the Countering of Terrorism Financing, Act*, Lalwa i donn *FCIU* sa pouvwar pou li fer bann laplikasyon devan Lakour. E vi ki *FCIU* li i pa en, *FCIU* koman en *Enforcement Agency* i form par Lapolis, i en *unit of the Police*. I napa en personnalite legal parey ki *FIU* ti annan e i annan ozordi.

So, ler li i fer en *case*, i fer li lo *behalf Government of Seychelles*. So, *it's Government of Seychelles*. So, tou *case* nou fer li *Government of Seychelles* e la tou keksoz se Gouvernman Sesel ki annan personnalite legal e li ki responsab. Mersi, Mr Chairman.

MR SPEAKER

Ok, mersi. Onorab Georges.

HON BERNARD GEORGES

Mersi, Mr Chair. Mr Chair, trwazyenm rezon akoz ozordi i en zour istorik. Onorab *Leader* Lopozisyon ek mwan nou dakor lo sa pwen, e sa se sa enn ki mon ti souleve depi taler. Avek tou respe pou panel, zot pa ankor *convince* mwan ki i

annan en bon rezon akoz Minis i devret *have a say in the matter*. Mon konpran filozofi ek teori ki se koumsa ki arive keksoz. Ou al devan Lakour e koriz mwan Ms Potter ek *Deputy Commissioner* Songoire si mon pe al mal. Ou al devan Lakour e Lakour i fer en Lord e Lakour i apwent en *receiver*. Lakour i fer en Lord pou *dispose of that property* e Lakour i apwent en *receiver*. Sa *receiver* prezan i son lobligasyon anba 6(a) se pou vann oubyen *dispose* sa propriyete e si i ganny bann *proceeds*, met sa dan *Consolidated Fund*. Tousala mon krwar nou napa okenn problemn avek.

Kestyon se, akoz ki Minis i devret annan en *say in the matter* ler Lakour in apwent en *receiver*. E *receiver* ordinerman i ava en *very senior officer of the FCIU*. En zofisyè *senior*, Sirentandan *or above*. Donk se en dimoun deza ki annan son konpetans, son merit e se pour sa rezon ki i ganny apwente.

Sa *as the Minister may direct* la, sa '*may*' i en '*shall*' li. Parey nou konnen, napa okenn diskresyon la. Minis i bezwen, anfen *receiver* i bezwen pran kontak ek Minis e desid, fer sa ki devret fer dan lafason ki Minis i ordonnen. Alor, kestyon ki mon krwar ki nou devret

home in lo la se akoz ki sa i neserer? Akoz ki *receiver* li menm li pa kapab pran an konsiderasyon lefe ki i bezwen fer sa dan lentere piblik, rod *the best* ki i kapab gannyen e decide si i pou vann li alankan, a la *bar* oubyen *by private contract*.

Konesan byen ki *as a receiver*, i annan en lobligasyon anver Leta pou li fer *the best* sa ki i kapab *for the State*. Si nou anvi gard en *link* avek Minis, kekfwa nou ti ava kapab dir "*as the Minister may, if asked by the receiver, direct or if requested by the receiver direct.*" Sa i ava, *it's up to the receiver* poudir dan sa ka, mon ava al demann Minis en direksyon, *otherwise* mon annan *freedom to move*.

Mon'n fer sa pti lentrodiksyon, pou mwan demann en kestyon avek ou permisyon e permisyon Minis. Mon konnen ki Ms Potter in *deal* avek 2 sa bann *case*. In *fact* sa 2 ki Onorab *Leader* Lopoziyon in mansyonnen, sa 2 lakaz *Eden*. *Maybe* avek ou permisyon *Mademoiselle* Potter i kapab donn nou en pti apersi lo *what exactly happened*. Eski se *receiver* ki'n pran desizyon oubyen eski in *liaise* ek Minis oubyen si Minis ki'n *direct or what?* Mersi Mr Chair.

MR SPEAKER

Mersi. *Madame.*

MS TANIA POTTER

Mersi Mr Chair. Mersi *LGB*. Nou ti pe zis diskite la avek Mr Ally, koman *Attorney Zeneral*. Ler nou fer en aplikasyon devan Lakour, nou osi fer en aplikasyon pou apwent en *receiver*. E dan Lalwa manda en *receiver* i kler.

Pou reponn ou kestyon, dan konteks sa propriyete lo *Eden Island*, *receiver* i ganny apwente par Lakour e parey mon'n dir son manda i kler, me selman *in terms of* desizyon nou bezwen konsilte ek Komisyoner Lapolis. Par egzantp dan ki fason pou vann, si nou pou antre dan en lagreman. Selman koman en *receiver*, koman nou ganny sa propriyete, nou fer evalye e sa i antre dan nou rikord.

So, nou pa'n deza konsilte Minis, me selman dan sa konteks kekfw ki i pe sey dir, se ki si ler en *receiver* i ganny apwente, direksyon pa kler, *then you go to the Minister* pou serten direktiv. Me pa koman lenterferans *per se*. Akoz apre pou rezon Polisi osi, akoz sa Minis i la pou koman *the policymaker*.

MR SPEAKER

Wi, mersi Madanm. Onorab Georges.

HON BERNARD GEORGES

Mersi Mr Chair. E nou konpran, se presizeman sa nou problemn. Minis i la pou diriz *Policy*. Minis son *Policy* se *every immovable property seized will be sold*. Me Minis, anfen filozofik lo sa kote latab nou filozofi se pou pa annan lenterferans Legzekitiv, dan bann keksoz ki napa naryen pou fer ek Legzekitiv. Sa se filozofi nou parti de toultan e se sa ki nou vwar li en pti pe difisil pou aksepte. Mon konpran, *receiver* i *usually en senior police officer*, i kapab al ekout *Commissioner of Police, that's perfect*. Me *that's in the*, dan son *line of duty*, dan son *line of* ki mannyer ou apele, *seniority*.

Me Minis en politisyen li. I en apwentman politik li. En zour i pou enn, en zour i pou en lot. Akoz ki li i devret deside lo sak propriyete. Sa ki i en lobstak pou nou. *It's not a major issue* Mr Speaker, e mon pa anvi ki nou pas larestan lazournen ozordi kay lo la. Me se i annan en tre bon rezon, *I will go along with it*.

Si napa mon ti ava prefere personnelman an tan ki *LGB* vwar ki i annan en posibilite *interface* avek Minis, me non pa

en lobligasyon pou *interface* avek Minis. Se sa ki mon pe sey rode. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi. Minis, mon pa konnen si ou oubyen lot zofisye i ava adrese.

Wi AG?

THE ATTORNEY GENERAL
MR FRANK ALLY

Maybe. What if for example Honorable LGB, Government wants the property?

MR SPEAKER

Yes, Onorab Georges.

HON BERNARD GEORGES

May I suggest Mr Speaker, precisely, in fact en dimoun fek anvoy mwan en, as transfer to Republic under section, as the receiver in consultation with the Minister may decide. Sa i pa donn li en lobligasyon, me i donn en dwa de regar. That will satisfy us, si sa i satisfè panel.

MR SPEAKER

Yes, Minis oubyen AG. Wi AG.

THE ATTORNEY GENERAL
MR FRANK ALLY

Rezon Mr Chairman, se ki parey sa provizyon i dir ou, i dir ou *the receiver* i kapab vann sa propriyete oubyen otreman i

kapab dispoze sa propriyete, transfer lo Larepiblik. So, sa propriyete i pou Larepiblik li. E mwan koman propriyete, Larepiblik koman propriyeter, i bezwen annan en *say*.

E rezon sa provizyon se ki pou donn sa propriyeter ki Lakour in donn li, transfer sa propriyete lo li, en *say* avek son *receiver*. Akoz *receiver* li i vin koman en *agent of the Republic*. Si mon pa kapab donn direktiv mon *agent* lo ki mannyer mon ti a kontan mon propriyete ganny transfer, ganny *disposed of*, i pa fer en sans. Savedir la ou pe *breach the right of the owner*. Akoz Lakour in transfer sa propriyete lo Larepiblik.

E mon krwar i fer en sans ki en *agent* akt *subject to the direction of the owner*. And this is the idea behind that section. Is to keep, mon annan en drwa propriyete e mon drwa propriyete i fer ki mon annan sa drwa direksyon e kontrol lo mon azan oubyen lo mon ...

This is what petet, mwan mon krwar poudir personnelman "*the Minister may direct*" i fer en sans dan sa konteks ki sa propriyete i pou Gouvernman. I pa en sityasyon kot Lakour in apwent en *receiver* avan ki Lakour i decide. Akoz Lakour son premye desizyon ki i bezwen pran, ler i

fer en *disposal order*, se ki i bezwen dir pou ki sa propriyete. E propriyete i ganny konfiske e i ganny *vested in the Republic*, e *Republic* i vin *owner* e la *Republic* i kapab donn bann direktiv.

Mon krwar i fer bokou plis sans. Akoz si ou pe dir an konsiltasyon, ou pe fer mwan perdi en pe mon drwa e lotorite koman en propriyeter, ki mon pa krwar i pou fer sans konstitisyonnelman. Mersi.

MR SPEAKER

Ou le *pursue* sa pwen Onorab Georges oubyen ...?

HON BERNARD GEOREGES

Wi Mr Chair. Problenm se *6(a)* in fini decide ki propriyete i pou Gouvernman. *That's the issue*. I pa'n *vest* li dan *receiver*. *In transfer to the Republic*. So, *it's the Republics property*. *In that case* akfer ou bezwen *receiver*, *in that case just say "and the Minister may sell it as the Minister may direct."* Nou pa - ou vwar? Nou pe double travay la, *this is our issue*.

And the whole purpose of, si mon kapab permet en pwen politik, sa ladministrasyon se pou fer keksoz vin fasil e pa konplik li. E la mon pe vwar nou pe met en *extra step* dan

semen kot nou pa devret. *That's my issue*, mersi.

MR SPEAKER

Onorab Pillay ou pe adres sa pwen ou?

HON SEBASTIEN PILLAY

Mersi Mr Chairman. Mr Chairman, e pou azoute se ki nou konpran byen Lartik 26. *In fact* se sa ki ranforsi le pwen ki nou pe fer. Si ou'n ariv a lartik 26 pou dir i annan sa drwa propriyete, *then* sa propriyeter in fini ariv kot Gouvernman. E prezan sa ki ou pe demande, se ou pe met en lot *layer*. Be lekel prezan ki fer *oversight* lo sa *layer* ki ou'n mete? Lekel ki asire ki dan sa direktiv ki pe ganny donner, i sa direktiv ki pou dan *best interest of the State*? Se sa ki kestyon ki nou pe sey rode.

Ler ou pe dir li *in consultation with the receiver*, ou pe entrodwi en eleman kot i ava en lesanz ant sa *receiver* e avek sa Minis, ki li i pou fer sa direktiv. E mwan personnelman mon pa santi mwan konfortab. Akoz lefe ki *reporting line FCIU* i Komisyoner Lapolis se Minis ki ansarz *Policy*. *From a Policy perspective*, so Minis pe vin desid *from a Policy perspective* ki mannyer nou pe *dispose of* sa propriyete. E nou pe dir si Leta

i anvi *vest* sa propriyete dan li menm, par egzanp i en, mon pa konnen i en *building* e Leta i anvi pran sa *building* pou li fer en lot keksoz avek. Napa naryen ki anpes Leta pou fer li.

Me selman nou bezwen fer sir poudir i ava annan en mwayen, en fason pou nou annan en *clear way* ki sa i ganny fer, *rather than* zis en direktiv *from* en Minis or en keksoz koumsa. So, mon tant pou mwan dakor ek sa propozisyon ki Onorab Georges in fer oparavan *regarding receivership*, me selman Gouvernman i annan en rezon akoz ki zot in met sa la. Me mon pou mwan, mon pa ankor *convinced as to* sa.

I byen, me mon oule *labor* sa pwen, i 5er mwen 3. So, petet nou kapab ganny en *middle of the road solution*. Mersi.

MR SPEAKER

AG, wi.

THE ATTORNEY GENERAL **MR FRANK ALLY**

Thank you. Mr Chairman, petet mon kapab dir akoz nou ti met sa provizyon. Ti annan e parey Onorab Georges in dir, si i annan en, propriyete in fini *vest* en Gouvernman, Gouvernman i ava *deal* ek sa propriyeter mannyer i anvi. Akoz sa

propozisyon son lartik, son seksyon ki *precede* li, i en *disposal order*, “*shall operate to deprive the respondent of its rights.*” I fini. “*In or to the property to which it relates, and upon the making of the order the property shall stand transfer to the Republic or other persons specified in the order.*”

So, prezan nou antre sa 6(a). Akoz avan ti annan en 7 e sa 7 akoz ti annan *FIU* e akoz i ankor *still* annan sa *issue receiver*, so nou ti mete. Sa seksyon 7 avan ti dir, *Where the court in a disposable order have specified that the property be transferred to the FIU, then the FIU may sell or otherwise dispose of any property transferred to it, as the Minister may direct. And any proceeds of such.*”

Akoz avan to propriyete ti al kot *FIU*, *most of the property* ti ganny *transferred on the FIU* and then the *FIU* li i ti transfer sa propriyete. Prezan akoz ti annan *FIU*, ti annan en provizyon ki Minis ti pou donn direktiv *FIU* ki mannyer sa propriyete ti pou *dispose of*. Prezan vi ki nou’n met en *receiver* an ka ki Gouvernman li i napa sa kapasite. Petet mon a pran en legzanp. Mwan mon ti fer en *case*, kot *FIU* ti fer en *case* kont mon kliyan e i annan en

later ki ti ganny lo non Gouvernman, e ziska ozordi Gouvernman pa ankor vann sa propriyete pou plizyer rezon. Menm si ti annan en *receiver* ki ti ganny apwente.

Petet Gouvernman i anvi gard sa propriyete pou li, i kapab ki Gouvernman in bliye poudir i annan sa propriyete. Me ler ou annan *receiver*, prezan Gouvernman i kapab donn direktiv sa *receiver* ki manner i pou *dispose of* son propriyete. So, si parey i annan en mazorite ki dakor ki nou tir 6(a) konpletman, *then* nou tir 6(a) konpletman. So, Gouvernman *then* i ava *dispose of* son propriyete *comme bon lui semble. As simple as that.* Mersi Mr Chair.

MR SPEAKER

Mersi. A se pwen *LGB* mon a donn ou laparol pou *sum-up*.

HON BERNARD GEORGES

Mersi Mr Chair. Mr Chair, mon krwar *the middle of the road solution*, ki nou tou nou pe rode se pa pou touy sikse. Nou aksepte ki 5 i dir ki Lakour i kapab dir ki propriyete *should go to the registered in person, x or the Republic.* E 6(a) i swiv, i dir ki ler Lakour pa dir met sa lo dimoun *x* me i dir met sa lo *Republic, transfer it to the*

Republic. Republic prezan, sa *receiver* i ava *deal* avek sa propriyete dan en fason ki si i vann, *proceeds* i al dan *Consolidated Fund*, me i ava *deal* avek sa dan lafason ki Minis i ava diriz li. *Ok*, sa manner i ete la konmela.

Mon krwar *the middle of the road solution* ki mwan mon pe propoze se, "*may sell or otherwise dispose of a property transferred to the Republic under this section by the receiver in consultation with the Minister.*" Sa i donn zot en *droit de regard*, i fors *receiver* pou konsilte avek Minis e apre i kontinyen.

Alor i ava, i pa ki Minis pou annan sel desizyon akoz *that will obviate* nesosite pou annan en *receive. Receiver* i enportan. Me *receiver* i pa zis pe azir koman en azan Gouvernman *under power of Attorney* la. I en *receiver* ki'n ganny apwente par Lakour a la demann *FCIU*. Donk i annan en stati en pe pli o.

Donk se pour sa rezon ki mon krwar ki *the middle of the road solution* se, "*The receiver appointed on behalf of the Republic may sell or otherwise dispose of the property transfer to the Republic under this section as the receiver in*

consultation with the Minister may decide.” Ok.

MR SPEAKER

Ok, eski sa i en amannman ki ou pe propoze?

HON BERNARD GEORGES

Sa se en amannman ki mon pe propoze, Mr Chair.

MR SPEAKER

Ok, prosedir se nou vot lo sa amannman. Wi, nou bezwen segonde avan. Wi, eski nou annan en *secondment*? Onorab Arissol, wi.

HON SANDY ARISSOL

Mersi Mr Speaker, bonn apre midi tou dimoun ankor enn fwa. Mr Speaker, mon ti a kontan segonn lamannman anmennen par Onorab Georges. Mersi bokou.

MR SPEAKER

Mersi. Nou a pran en vot lo sa lamannman. Tou bann pour lev lanmen silvouple? E Madanm Clerk, bann ki kont?

Vot lo lamannman ki'n ganny propoze, 27 Manm in vot pour, 0 Manm kont e 6 in *abstain*. Alor sa lamannman in pase.

Eski i annan lot lamannman? Wi Onorab Georges.

HON BERNARD GEORGES

Mersi Mr Chair. 2 pti lamannman. Mr Chair, zis apre sa *and the proceeds of such, a disposition*. Mon krwar *the word should be 'disposal.'* *The proceeds of such disposal*. Akoz *disposition* se, i annan en lot *meaning*. Se ou karakter, ou lafason ki ou debout eksetera. So, mwan mon ti a dir *and any proceeds of such disposal and any monies transferred to it under this section shall be paid into the Consolidated Fund*. Sa se en pti amannman. E dezyenm pti amannman se (d). Pou fer (d) swiv avek *chapeau*. Mon krwar olye *repealing* avek en *capital 'R'*. *It should be by repealing. Small 'by' avek small 'r' repealing, 'by repealing section 25 and 26.'* Mon move sa 2 *simple amendments*, Mr Chair.

MR SPEAKER

Minis eski ou an ankor avek sa, oubyen kwa?

MINISTER ERROL FONSEKA

Mr Speaker, nou napa okenn problenm ek sa. Mersi.

MR SPEAKER

Nou a vot lo sa. Nou vot lo tou lede ansanm oubyen zis enn oubyen i pase. Ok, mersi

bokou. Sa amannman in ganny aksepte, pase. Okenn lot? Mersi, dan sa ka nou a retourn dan Staz Lasanble.

MR SPEAKER

LGB, mon krwar laparol i pou ou, pou ou Mosyon *for Third Reading*.

HON BERNARD GEORGES

Yes, Mr Speaker. Mon ti pe zis verifye si annefe ti bezwen annan en vot lo *the Bill as amended, but the answer is no*. Nou pa bezwen. Wi Mr Speaker, anba *Order 76(1) mon move ki Proceeds of Crimes (Civil Confiscation) (Amendment) Bill, 2020* i ganny lir pou en Trwazyenm Fwa. Mersi.

MR SPEAKER

Mersi. Eski sa Mosyon i ganny segonde? Onorab Henrie.

HON GERVAIS HENRIE

Mosyon i ganny segonde, Mr Speaker.

MR SPEAKER

Tre byen, nou a pran en vot lo Mosyon. Lo *Third Reading*. Tou bann ki pour lev lanmen silvouple?

(APPLAUSE)

MR SPEAKER

Madanm Clerk, okenn Manm ki kont? Tre byen. Vot lo *Third Reading*, 23 Manm in vot pour, 0 kont e 10 in *abstain*. Alor mon deklare ki *Bill* in pase. Avan sa nou bezwen, mon apel Clerk pou *Third Reading*.

MADAM CLERK

Mersi Mr Speaker. *This Act may be cited as the Proceeds of Crimes (Civil Confiscation) (Amendment) Act, 2020 and shall come into operation on such date as the Minister may by notice in the Gazette, appoint.* Mersi Mr Speaker.

MR SPEAKER

Mersi. Alor *Bill* in pase e avek sa mon krwar nou'n fini avek sa Lalwa. Alor nou a *adjourn* e nou a re pran travay demen bomaten 9er. Mersi.

(ADJOURNMENT)

